

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY JEDWABNE

SPIS TREŚCI

Spis treści	2
Wprowadzenie	3
Metodologia procesu opracowywania dokumentu	4
Delimitacja obszaru zdegradowanego	8
Delimitacja obszaru rewitalizacji.....	9
Konsultacje społeczne	10
Diagnoza	10
Sfera społeczna.....	14
Strefa gospodarcza	22
Sfera środowiskowa	24
Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	26
Sfera techniczna	27
Analiza wskaźnikowa	28
Sfera społeczna.....	28
Sfera gospodarcza	36
Sfera środowiskowa	39
Sfera przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna	40
Obszar zdegradowany	44
Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	47
Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji	51
Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji.....	53
Analiza SWOT obszaru rewitalizacji.....	74
Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	75
Cele rewitalizacji, kierunki działań i hierarchia potrzeb	76
Zgodność programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi	77
Opis projektów rewitalizacyjnych	80
Lista projektów podstawowych	80
Projekty uzupełniające	86
Szacunkowe ramy finansowe GPR	87
Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	89
Mechanizmy włączania różnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji	96
System wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji	100
System zarządzania	100
System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	103
NIEZBĘDNE ZMIANY W UCHWAŁACH	107
Ocena oddziaływania na środowisko	108
Załączniki	109

WPROWADZENIE

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Jedwabne został przygotowany, aby precyzyjnie zidentyfikować potrzeby w zakresie rewitalizacji obszaru zdegradowanego w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej w gminie w celu dalszego przeznaczenia środków finansowych na działania w tym zakresie.

Na potrzeby tworzenia niniejszego dokumentu przyjęto definicję rewitalizacji zamieszczoną w dokumencie pn. *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* Ministra Rozwoju, który interpretuje rewitalizację jako kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Celem *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jedwabne* jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego wskazanych obszarów rewitalizacji poprzez wdrożenie projektów rewitalizacyjnych, które zapewnią przeciwdziałanie wykluczeniu i marginalizacji wyznaczonych obszarów oraz polepszą jakość życia mieszkańców.

Niniejszy Gminny Program Rewitalizacji ma charakter wieloletniego planu inwestycyjnego, który obejmuje działania w sferze społecznej, ekonomicznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Program został opracowany zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

Prace nad przygotowaniem niniejszego dokumentu składały się z trzech etapów: przygotowania, diagnozowania i projektowania. Podczas diagnozowania wykorzystano najbardziej aktualne dostępne dane statystyczne dotyczące sytuacji Gminy Jedwabne. Dołożono wszelkich starań, aby wytyczone cele i działania były spójne z dokumentami strategicznymi Gminy Jedwabne oraz z dokumentami wyższego rzędu.

Prezentowany dokument został opracowany również w oparciu o przeprowadzoną partycypację społeczną, w ramach której odbyły się konsultacje społeczne prowadzone w różnych formach. W konsultacjach społecznych wzięło udział szerokie grono interesariuszy procesu rewitalizacji m.in. przedstawiciele Urzędu Miejskiego, radni, mieszkańcy, przedsiębiorcy oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych.

METODOLOGIA PROCESU OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Metodologia procesu diagnozowania

Metodologia zastosowana w trakcie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji, uwzględniła kluczową dla zapewnienia trafności i rzetelności prowadzonych działań badawczych zasadę triangulacji rozumianą jako różnorodność technik analizy i gromadzenia informacji. Pozwoliło to lepiej poznać i zrozumieć badane problemy oraz stworzyło możliwość dokonania odniesień i porównań. Powstał w ten sposób szerszy materiał badawczy do oceny i wnioskowania, a to pozwoliło na sporządzenie analizy możliwie obiektywnej, uwzględniającej punkty widzenia wielu różnych grup interesariuszy.

Na poniższym diagramie przedstawiono **proces opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jedwabne**.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

Pierwszym elementem, który ma na celu określenie obszarów zdegradowanych jest analiza danych zastanych (desk research), która definiowana jest jako analiza dokumentów projektowych, prawnych, sprawozdań i innych materiałów źródłowych, która stanowić będzie bazę dla dalszych rozważań oraz ustaleń związanych z realizacją dalszych etapów

badania. Analizie poddane zostały dane dotyczące pięciu sfer: sfery społecznej, sfery gospodarczej, sfery środowiskowej, sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz sfery technicznej. Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020*, dane te są wyznacznikami stanu kryzysowego i określają obszary zdegradowane.

ANALIZA WSKAŹNIKOWA

W celu określenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji opracowany został zestaw wskaźników, na który składały się zarówno wskaźniki ze sfery społecznej (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji i kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), jak i z pozostałych sfer tj. sfery gospodarczej, sfery środowiskowej, sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz sfery technicznej. Należy zaznaczyć, że analiza wskaźnikowa przeprowadzona została przy uwzględnieniu podziału gminy Jedwabne na sołectwa, co umożliwiło wytypowanie obszarów wymagających interwencji.

ANALIZA KARTOGRAFICZNA

Kolejnym etapem procesu była **analiza kartograficzna**, która jest metodą umożliwiającą analizę przestrzenną (np. na poziomie podregionów, województw), dzięki wykorzystaniu zobrazowań kartograficznych w postaci map. Ponadto metoda kartograficzna pozwala na prezentowanie zjawisk w przestrzeni za pomocą diagramów, których rozmiary są odmienne dla poszczególnych wielkości zjawiska. W niniejszym opracowaniu analiza kartograficzna przeprowadzona została na poziomie miasta i sołectw gminy Jedwabne, co umożliwiło na precyzyjne i jednoznaczne wskazanie obszarów, które należy poddać interwencji.

Zgodnie z wymogami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, mapa została przygotowana w skali co najmniej 1:5000 i przedstawia granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

SYNTETYCZNY WSKAŹNIK PERKALA

Syntetyczny wskaźnik Perkala to jedna z metod porządkowania liniowego. Metoda ta charakteryzuje się układaniem obiektów w kolejności, co pozwala porównywać badane obiekty i hierarchizować je względem siebie. Syntetyczny wskaźnik Perkala daje możliwość zestawiania każdego pojedynczego miernika przy jednoczesnym otrzymaniu całościowego wskaźnika oceny społeczno-gospodarczej. Zastosowanie syntetycznego wskaźnika Perkala w niniejszym opracowaniu pozwoliło na obiektywne porównywanie obszarów przestrzennych (sołectw/ulic) i sfer problemowych podlegających diagnozie, a tym samym precyzyjne i jednoznaczne wskazanie obszarów wymagających interwencji.

**Wyższa wartość wskaźnika syntetycznego obrazuje stan kryzysowy
w jednostce ewidencyjnej.**

Obliczenie syntetycznego wskaźnika Perkala poprzedzone zostało standaryzacją. Wskaźniki uzyskane w trakcie pierwszej fazy tworzenia diagnozy (dane pozyskane od instytucji/organizacji) poddane zostały procesom standaryzacyjnym, które należą do jednego z rodzajów normalizacji. Zabieg ten na zmiennych statystycznych pozwala na osiągnięcie optymalnego uporządkowania oraz zmniejszenia zróżnicowania w danym obszarze. W procesie standaryzacji danych użyto następujących wzorów:

Standaryzacja dla stymulant – wskaźniki, dla których wyższa wartość oznacza obszar zdegradowany

$$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_{i(x_{ij})}}{\max_{i(x_{ij})} - \min_{i(x_{ij})}}, (i = 1, \dots, n; j = 1, \dots, m)$$

Stymulacja dla destymulant – wskaźniki, dla których niższa wartość oznacza obszar zdegradowany

$$z_{ij} = \frac{\max_{i(x_{ij})} - x_{ij}}{\max_{i(x_{ij})} - \min_{i(x_{ij})}}, (i = 1, \dots, n; j = 1, \dots, m)$$

z_{ij} – wartość zestandaryzowana cechy j dla sołectwa i,

x_{ij} – wartość cechy j w badanej jednostce przestrzennej i,

Na podstawie zestandaryzowanych danych możliwe było obliczenie syntetycznych wskaźników w każdym z badanych obszarów. Poniżej zaprezentowano wzór na **wskaźnik syntetyczny Perkala**:

$$P_i = \frac{1}{m} \sum_{j=1}^m z_{ij}$$

P_i – wskaźnik Perkala dla i – tego obszaru,

z_{ij} – wartość zestandaryzowanej cechy j dla jednostki przestrzennej i,

m – liczba cech wchodzących w skład wskaźnika syntetycznego,

j – numer wskaźnika w i – tej jednostce przestrzennej.

BADANIE SONDAŻOWE

W trakcie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji przeprowadzono badania sondażowe przy wykorzystaniu technik CATI oraz PAPI. Badanie zrealizowane techniką CATI przeprowadzone zostało przez ankietatorów, którzy łączyli się telefonicznie z wybranymi do badania respondentami i przeprowadzają z nimi wywiad kwestionariuszowy. Ankietator

odczytywał pytania z przygotowanego programu i notował w nim uzyskiwane odpowiedzi. Ponadto w trakcie badania wykorzystano technikę PAPI, która definiowana jest jako proces zbierania danych na podstawie przygotowanego kwestionariusza badania (ankiety). Zastosowanie dwóch technik badawczych umożliwiło przeprowadzenie jak największej liczby wywiadów kwestionariuszowych.

Głównym celem przeprowadzonych badań było zdiagnozowanie skali i charakteru problemów występujących na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Ponadto w trakcie badań określono kluczowe działania/projekty, które powinny znaleźć się w Gminnym Programie Rewitalizacji. Łącznie przebadano 67 interesariuszy procesu rewitalizacji.

ANALIZA SWOT

Analiza ta obejmowała identyfikację i klasyfikację czynników wewnętrznych (mocne i słabe strony) i zewnętrznych (szanse i zagrożenia) warunkujących rozwój obszaru objętego badaniem. Zderzenie ze sobą mocnych i słabych stron z szansami i zagrożeniami pozwala określić pozycję (potencjał) obszaru, a także możliwość osłabienia lub wzmocnienia siły oddziaływania tych czynników. W efekcie analizy otrzymujemy cztery listy: mocnych stron, słabych stron, szans oraz zagrożeń. Elementem analizy SWOT jest też sporządzenie syntezy na podstawie otrzymanych informacji, które winny się stać elementem strategii badanego obszaru. Metoda analizy SWOT jest, w odniesieniu do planów o charakterze społeczno-gospodarczym, najlepszym sposobem zidentyfikowania, sklasyfikowania, oceny i zdiagnozowania czynników wpływających na rozwój danego obszaru i opracowania na tej podstawie najkorzystniejszej strategii.

DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Delimitacji obszaru zdegradowanego dokonano przy uwzględnieniu podziału terytorialnego gminy Jedwabne na sołectwa i miasto. W poniższej tabeli zaprezentowano listę sołectw – jednostek ewidencyjnych, które poddane zostały analizie, wraz z miastem. Ponadto zamieszczono dane dotyczące liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt stały na koniec 2015 r. w poszczególnych jednostkach.

Tabela 1. Charakterystyka badanych obszarów

Wyszczególnienie	Liczba mieszkańców	Wyszczególnienie	Liczba mieszkańców
Barłki	57	Kosaki-Turki	104
Biczki	19	Kotowo-Plac	117
Biodry	88	Kotowo Stare	38
Biodry Kolonia	43	Kotówek	48
Borawskie	45	Kubrzany	105
Bronaki-Olki	43	Kucze Małe + Kuczewskie	90
Bronaki-Pietrasze	123	Kucze Wielkie	130
Brzostowo	109	Makowskie	96
Burzyn	85	Mocarze	145
Chrostowo	61	Nadbory	103
Chyliny	58	Olszewo-Góra	76
Grądy Małe	65	Orlikowo	215
Grądy Wielkie	60	Pawelki	84
Janczewko	67	Pieńki Borowe	107
Janczewo	77	Pluty	134
Kaimy	73	Przestrzele	83
Kajełanowo	23	Rostki + Grabnik	46
Kamianki	90	Siestrzanki	75
Karwowo-Wszebory	187	Stryjaki	55
Kąty	79	Szostaki	77
Koniecki	88	Wiłynie	105
Konopki Chude	51	Jedwabne	1709
Konopki Tiuste	83		
Korytki	63	Gmina Jedwabne	5479

Źródło: Urząd Miejski w Jedwabnem

W przypadku Miasta Jedwabne zebrano dane dla ulic: 3 Maja, Cmentarna, Konopnickiej, Kościuszki, Krasickiego, Łomżyńskiej, Mickiewicza, Nowej, Ogrodowej, Pięknej, Placu 250-lecia, Placu Jana Pawła II, Polnej, Poświętnej, Przestrzelskiej, Przytułskiej, Raginisa, Rembielińskiego, Sadowej, Skłodowskiej-Curie, Spółdzielczej, Stary Rynek, Stawiskowej, Szkolnej, Wesolej, Wojska Polskiego oraz Żwirki i Wigury.

Na potrzeby opracowania diagnozy gminy Jedwabne przygotowano zestaw wskaźników, które podzielano na cztery sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-funkcjonalno-techniczną. Dla każdej ze sfer **wartością referencyjną jest średnia wartość wskaźnika dla gminy Jedwabne**. We wszystkich jednostkach ewidencyjnych, w których wartość wskaźnika przekroczyła wartość referencyjną, zdiagnozowano stan kryzysowy.

W poniższej tabeli zawarto zestaw wskaźników wykorzystanych w diagnozie.

Tabela 2. Lista wskaźników wykorzystanych do diagnozy

Oznaczenie	Wskaźnik
Sfera społeczna	
W1	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
W2	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
W3	Liczba osób bezrobotnych do 30 r.ż. w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
W4	Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W5	Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu długotrwalej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W6	Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W7	Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W8	Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta” w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W9	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym
W10	Saldo migracji
W11	Przyrost naturalny
W12	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W13	Liczba kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W14	Liczba wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W15	Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich w 2015 r. (II tura)
W16	Liczba organizacji pozarządowych
Sfera gospodarcza	
W17	Liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność wg REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W18	Liczba podmiotów gospodarczych wykreślonych z REGON od 2010 roku na 100 mieszkańców
Sfera środowiskowa	
W19	Wyroby z azbestu pozostałe do usunięcia [m ²] na 100 mieszkańców
Sfera przestrzenno-funkcjonalno-techniczna	
W20	Liczba zabytków w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W21	Liczba budynków komunalnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W22	Liczba przystanków komunikacji publicznej na 100 mieszkańców
W23	Liczba budynków mieszkalnych nowych oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie Grupa BST

DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI

Obszar rewitalizacji wyznaczony został na obszarach, na których zdiagnozowano stan kryzysowy z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z czterech sfer (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej). Ponadto w trakcie delimitacji obszaru rewitalizacji uwzględniono znaczenie obszaru dla rozwoju lokalnego.

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji oparte zostało na analizie danych zastanych, analizie wskaźnikowej, a także na analizie jakościowej. Zastosowanie różnych metod badawczych pozwoliło uzupełnić informacje zdobyte jedną metodą – innymi. Sytuacja taka jest korzystna z punktu widzenia weryfikacji i pogłębienia danych. Powstał w ten sposób szerszy materiał do oceny i wnioskowania, a to pozwoliło na sporządzenie analizy możliwie obiektywnej, uwzględniającej punkty widzenia wielu różnych grup zainteresowanych rewitalizacją.

KONSULTACJE SPOŁECZNE

Konsultacje społeczne to proces, w którym przedstawiciele władz przedstawiają obywatelom propozycje rozwiązań dotyczące np. aktów prawnych, inwestycji lub innych przedsięwzięć, które będą miały wpływ na życie codzienne i pracę obywateli. Konsultacje służą uzyskaniu opinii, stanowisk, propozycji, itp. od instytucji i osób, których będą dotyczyły w sposób bezpośredni lub pośredni skutki proponowanych przez administrację działań. Szeroki zestaw informacji pozyskanych w trakcie konsultacji społecznych z mieszkańcami oraz przedstawicielami podmiotów związanych z gminą, stanowiły podstawę dla wyznaczania celów i zakresu działań tworzących kompleksowy program rewitalizacji na potrzeby lokalnej społeczności gminy.

Podczas trwania konsultacji społecznych interesariusze, przede wszystkim mieszkańcy, ale także przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inne zainteresowane strony miały możliwość zapoznania się z treścią konsultowanych dokumentów. W proces konsultacji społecznych włączono także młodzież szkolną z obszaru rewitalizacji poprzez przeprowadzenie konkursu na najlepszy projekt. Konsultacje nie ograniczały się jednak tylko do przedstawienia dokumentu, ale także do wysłuchania opinii na jego temat, modyfikowania i informowania o ostatecznej decyzji.

W trakcie procesu opracowywania dokumentu konsultacje społeczne przeprowadzane były dwukrotnie. Pierwsze konsultacje dotyczyły wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Natomiast w trakcie drugich konsultacji opiniowany był projekt *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jedwabne*.

DIAGNOZA

Gmina Jedwabne leży w zachodniej części województwa podlaskiego, w północno-wschodniej części powiatu łomżyńskiego i jest jedną z 9 gmin tego powiatu. Od północy sąsiaduje z gminą Przytuły i Radziłów, od wschodu – Trzcianne, od południa – Wizna i Pątnica, od zachodu – Pątnica i Stawiski. Ogólna powierzchnia gminy wynosi 159 km², co stanowi 11,7% powierzchni powiatu łomżyńskiego. Obszar gminy położony jest na obszarze Zielonych Płuc Polski.

Sieć osadniczą gminy tworzy miasto Jedwabne oraz 48 miejscowości. Największe z nich to: Orlikowo, Karwowo, Mocarze, Kucze Wielkie, Kotowo-Plac, Pluty i Bronaki-Pietrasze.

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym gmina leży w granicach mezoregionu Wysoczyzny Kolneńskiej oraz Kotliny Biebrzańskiej wchodzących w skład makroregionu Niziny Północno podlaskiej. 77,8% powierzchni gminy Jedwabne zajmują użytki rolne.

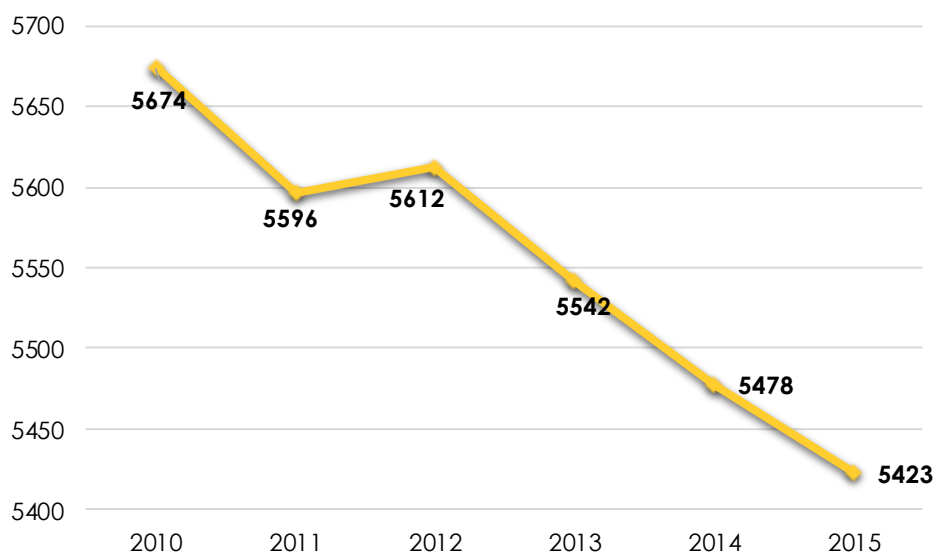
Rysunek 1. Gminy wchodzące w skład powiatu łomżyńskiego

Źródło: www.gminy.pl

Na koniec 2015 roku gminę Jedwabne zamieszkiwały 5 423 osoby, z czego 49,6% stanowiły kobiety. Liczba ludności gminy stanowiła 10,5% mieszkańców powiatu łomżyńskiego. Na przestrzeni lat 2010-2015 liczba ludności w gminie uległa zmniejszeniu.

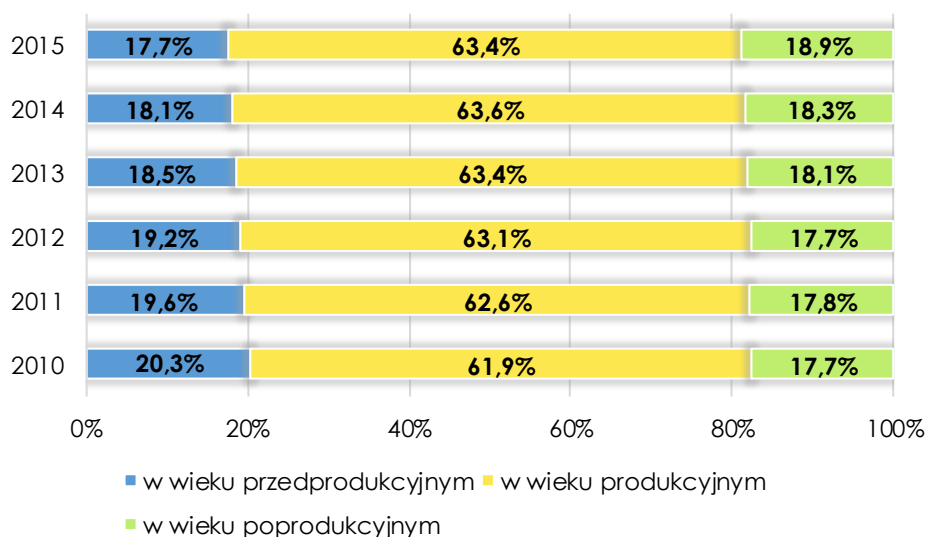
Rysunek 2. Liczba mieszkańców gminy Jedwabne w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Procesy starzenia się, jakie zachodzą w polskim społeczeństwie, przejawiają się m.in. zmniejszającym się odsetkiem osób w wieku przedprodukcyjnym (w wyniku mniejszej liczby urodzeń), a także rosnącym odsetkiem ludności w wieku poprodukcyjnym (wskutek odchodzenia na emeryturę licznych roczników wyżu demograficznego oraz dłuższego trwania życia). Podobne zjawiska można dostrzec wśród mieszkańców gminy Jedwabne. Począwszy od roku 2011 dostrzegalny był stopniowy spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym. W 2015 roku grupa ta stanowiła 17,7% ogółu mieszkańców gminy. W analizowanym okresie stopniowo zwiększał się natomiast odsetek ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. W 2015 roku w gminie Jedwabne odnotowano dodatnią wartość przyrostu naturalnego (14).

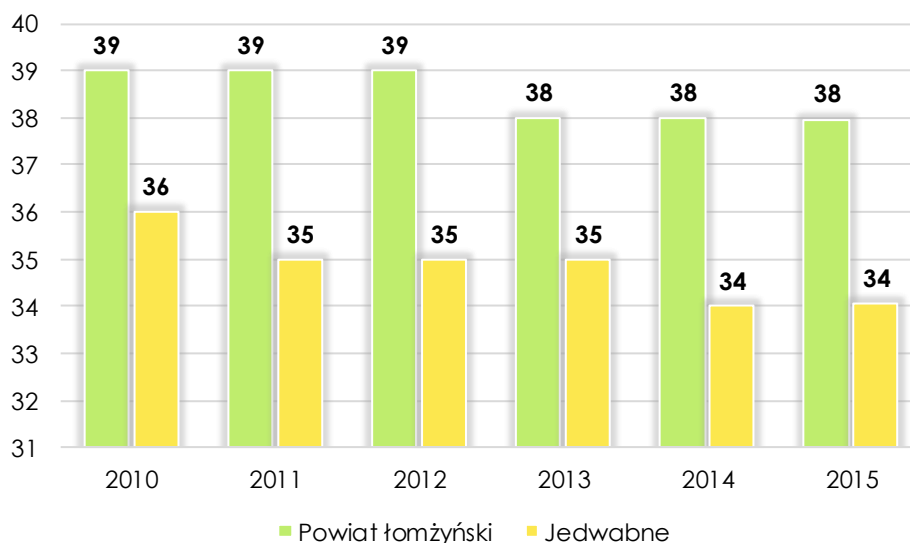
Rysunek 3. Struktura mieszkańców gminy pod względem ekonomicznych grup wiekowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W latach 2010-2015 gęstość zaludnienia w gminie Jedwabne kształtowała się na zbliżonym poziomie. W 2010 roku na 1 km² powierzchni gminy przypadało 36 mieszkańców, zaś pod koniec analizowanego okresu – 34. Podobna tendencja utrzymywała się w powiecie łomżyńskim, gdzie w 2010 roku gęstość zaludnienia wynosiła 39 osób na 1 km², a w 2015 roku 38 osób.

Rysunek 4. Gęstość zaludnienia [ludność na 1 km²]

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Czynnikami mającymi wpływ na spadek lub przyrost ludności są migracje na pobyt stały, zarówno wewnętrzne – rozpatrywane w skali kraju, województwa i powiatów, jak i zewnętrzne. W gminie Jedwabne pod koniec 2014 roku saldo migracji było ujemne. Oznacza to, że więcej osób wyjeżdżało z terenu gminy, niż do niej przyjeżdżało. Warto podkreślić, że najczęstszą formą migracji były wymeldowania do miast. W latach 2010-2014 dostrzegalne były wahania salda migracji. Najniższe odnotowano w 2014 roku (-50), a najwyższe w 2012 roku (3). Analogiczna sytuacja występowała w całym powiecie łomżyńskim, gdzie na przestrzeni analizowanego okresu również odnotowano spadek salda migracji.

Tabela 3. Saldo migracji w gminie Jedwabne w latach 2010-2014

Rok	Zameldowania				Wymeldowania				Saldo
	ogółem	z miast	ze wsi	z zagranicy	ogółem	do miast	na wieś	za granicę	
2010	48	20	28	0	72	47	19	6	-24
2011	28	13	15	0	74	46	26	2	-46
2012	60	19	40	1	57	46	11	0	3
2013	31	17	14	0	77	44	26	7	-46
2014	33	13	20	0	83	54	23	6	-50

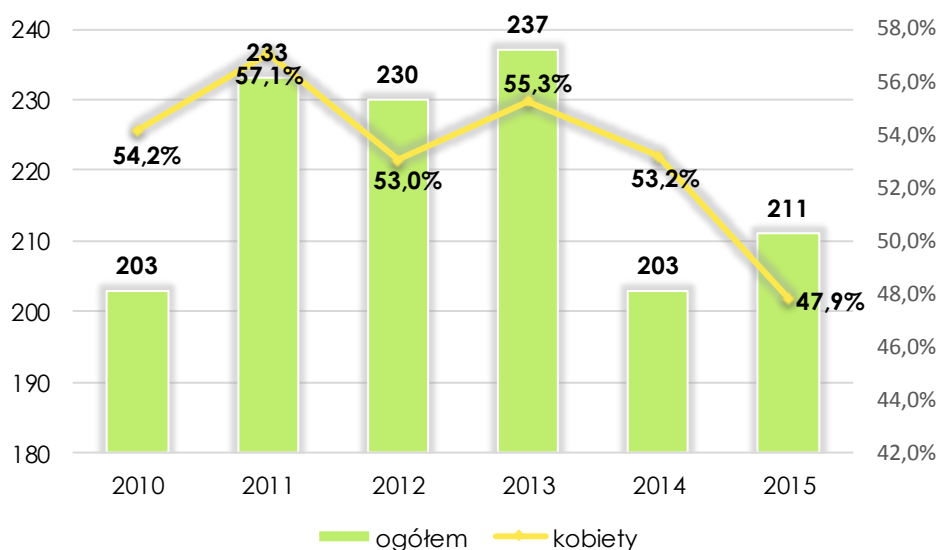
Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

SFERA SPOŁECZNA

Rynek pracy

W latach 2010-2015 liczba osób bezrobotnych w gminie Jedwabne podlegała ciągłym wahaniom. Na koniec 2015 roku w PUP zarejestrowanych było 211 osób. Największą liczbę osób pozostających bez zatrudnienia odnotowano w 2013 roku (237). W latach 2010-2014 dostrzegalny był wyższy udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych. Z kolei w 2015 roku stanowiły one 47,9% ogółu zarejestrowanych w PUP.

Rysunek 5. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Jedwabne w latach 2010-2015

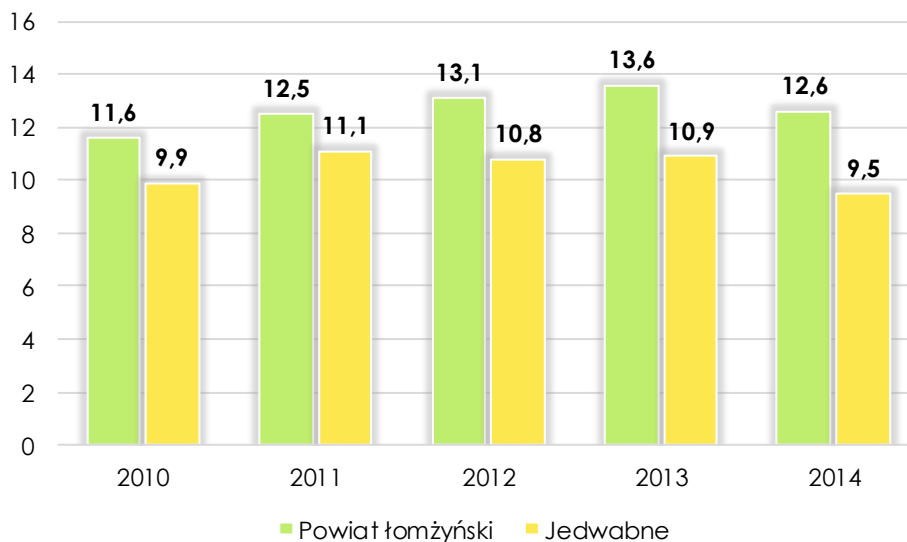

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Spadek liczby osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łomży przekłada się na wysokość szacowanej¹ dla gminy stopy bezrobocia (stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie). W latach 2010-2014 najniższą stopę bezrobocia w gminie Jedwabne odnotowano w 2014 roku (9,5%). W tym samym okresie stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie łomżyńskim wahała się od 11,6% w 2010 roku do 13,6% w 2013 roku.

¹ Stopę bezrobocia rejestrowanego GUS definiuje jako stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie (zasobu siły roboczej danej populacji). Dane o bezrobociu na poziomie gmin są szacowane w oparciu o stopę bezrobocia rejestrowanego dla powiatu oraz porównanie stosunku liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w powiecie i gminie.

Rysunek 6. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS; www.polskawliczbach.pl

Gmina Jedwabne charakteryzuje się stosunkowo wysokim udziałem wśród bezrobotnych osób młodych w wieku 18 – 34 lata. W 2015 roku grupa ta stanowiła 58,8%. W ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych najliczniejszy udział (28,9%) miały osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. Liczny udział miały również osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (26,1%). Najmniejszą grupę stanowiły z kolei osoby z wykształceniem wyższym (12,3%). W 2015 roku liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym wynosiła 95 osób w mieście i 35 osób na wsi.

Tabela 4. Bezrobotni wg wieku i wykształcenia

Wyszczególnienie	Liczba osób	%
Wiek		
18-24	64	30,3%
25-34	60	28,4%
35-44	36	17,1%
45-54	25	11,8%
55-59	18	8,5%
60 i więcej	8	3,8%
Wykształcenie		
Wyższe	26	12,3%
Policealne i średnie zawodowe	33	15,6%
Średnie ogólnokształcące	36	17,1%
Zasadnicze zawodowe	55	26,1%
Gimnazjalne i poniżej	61	28,9%

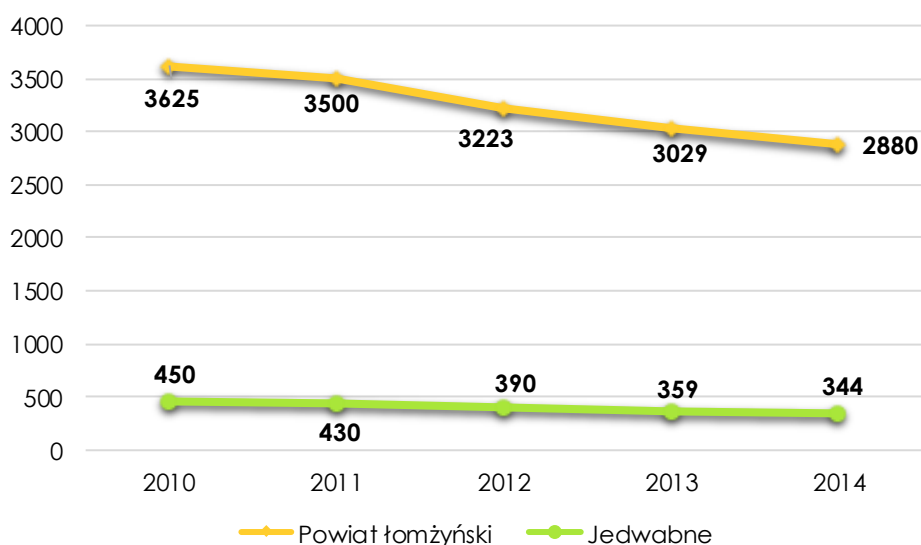
Źródło: Załącznik nr 1 do sprawozdania MPIPS-01

Świadczenia społeczne

W latach 2010-2014 zarówno w gminie Jedwabne, jak i w powiecie łomżyńskim dostrzegalny był systematyczny spadek liczby rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci. W 2014 roku

otrzymywało je 2 880 rodzin z powiatu łomżyńskiego, w tym 344 (11,9%) z gminy Jedwabne. W stosunku do 2010 roku oznacza to spadek o 23,6% w gminie i 20,6% w powiecie łomżyńskim.

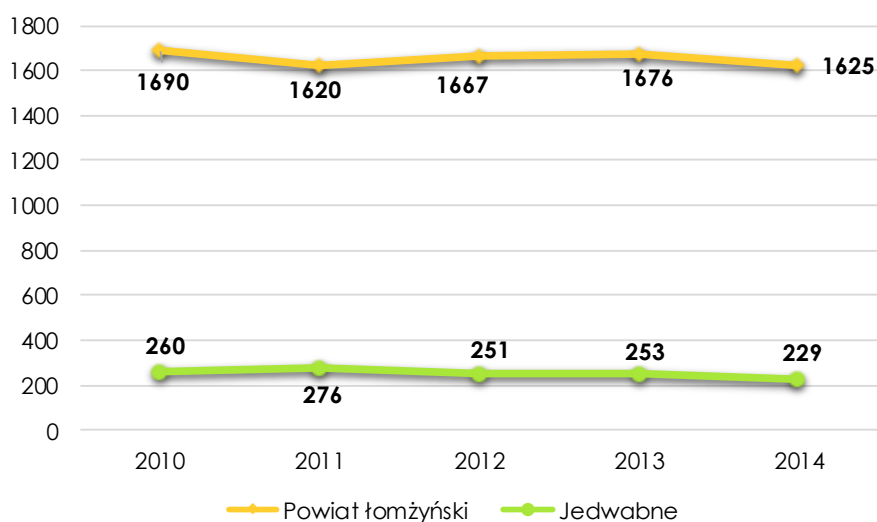
Rysunek 7. Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Z pomocy społecznej w gminie Jedwabne w 2014 roku korzystało 229 gospodarstw domowych, a w powiecie łomżyńskim 1 625 gospodarstw. W obu analizowanych jednostkach administracyjnych na przestrzeni lat 2010-2014 odnotowano spadki – odpowiednio o 31 i 65 gospodarstw. Największą liczbę gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w gminie odnotowano w roku 2011 (276).

Rysunek 8. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W 2015 roku z pomocy społecznej korzystało 988 mieszkańców gminy Jedwabne, z czego 761 zamieszkiwało miasto, a 227 wieś. 223 osób otrzymało pomoc ze względu na niepełnosprawność. Nieco liczniejsza była grupa osób korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (309 osób) i ubóstwa (463 osoby). W tym samym okresie pomocą w ramach procedury „Niebieska karta” objęte były 33 osoby.

Tabela 5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na powód w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2015 roku

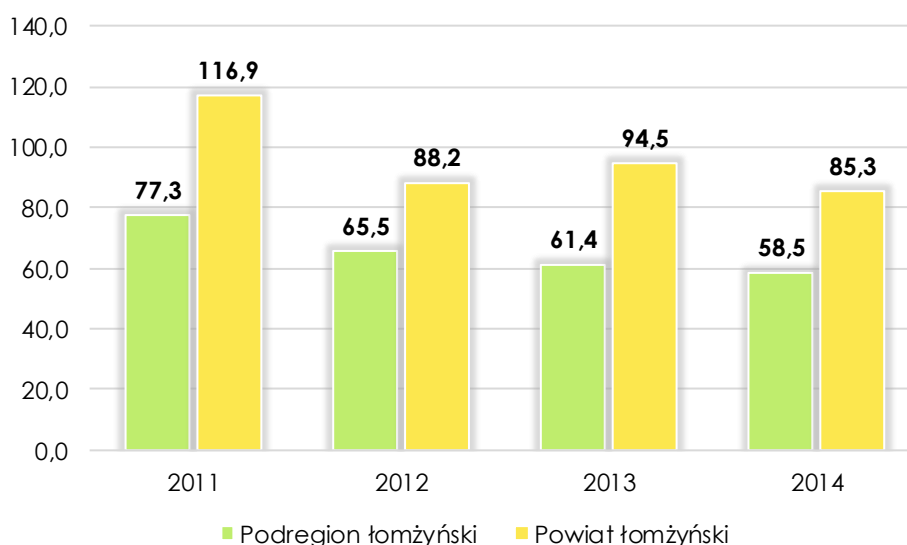
Powód	Wieś	Miasto	RAZEM
Długotrwała lub ciężka choroba	88	221	309
Ubóstwo	112	351	463
Niepełnosprawność	48	175	223

Źródło: dane MOPS w Jedwabnem

Bezpieczeństwo publiczne

Najwyższy wskaźnik wypadków drogowych przypadających na 100 tys. ludności w powiecie łomżyńskim odnotowano w 2011 roku – 116,9. Najniższą wartość wskaźnik osiągnął natomiast w roku 2014, kiedy wynosił on 85,3. W tym samym okresie w podregionie łomżyńskim wskaźnik ten był dużo niższy (58,5). Na przestrzeni lat 2011-2014 liczba wypadków drogowych na 100 tys. ludności zmalała w powiecie o 31,6, a w podregionie o 18,8.

Rysunek 9. Wypadki drogowe na 100 tys. ludności w latach 2011-2014

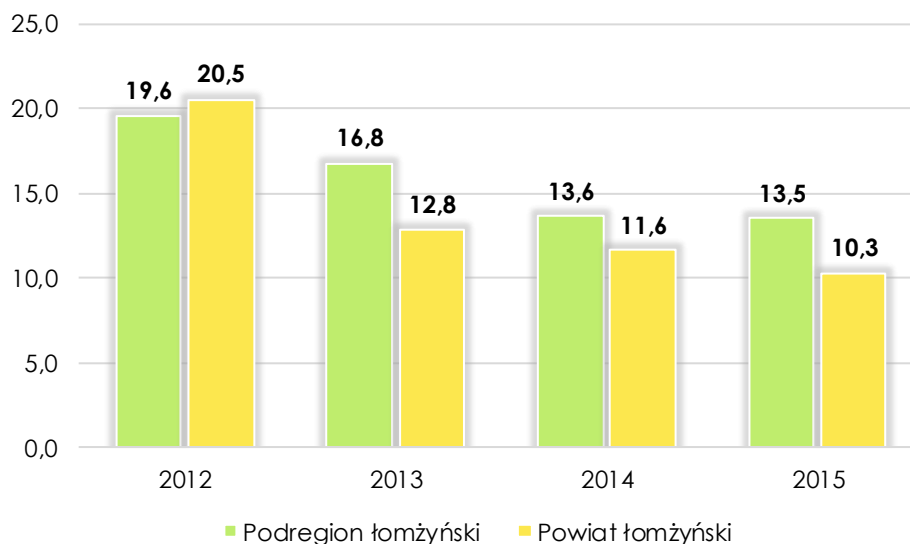

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Na przestrzeni lat 2012-2015 największą liczbę przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w powiecie łomżyńskim odnotowano w 2012 roku, kiedy na 1000 mieszkańców przypadało 20,5 przestępstw. Należy zauważyć, że począwszy od 2013 roku wartość tego wskaźnika ulegała zmniejszeniu. W podregionie

łomżyńskim liczba przestępstw na 1000 mieszkańców w latach 2012-2015 również stopniowo malała. W 2012 roku wskaźnik ten wynosił 19,6, zaś pod koniec analizowanego okresu – 13,5.

Rysunek 10. Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych ogółem na 1000 mieszkańców w latach 2012-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Edukacja

W 2014 roku do przedszkoli w gminie Jedwabne uczęszczało 86 dzieci w wieku 3-5 lat, które stanowiły 55,5% dzieci w tym wieku. Z kolei w powiecie łomżyńskim w 2014 roku wychowaniem przedszkolnym objętych było 57,1% dzieci w wieku 3-5 lat. Na przestrzeni lat 2010-2014 odsetek ten zwiększył się w obu analizowanych jednostkach administracyjnych – odpowiednio o 19,3 i 21,1%.

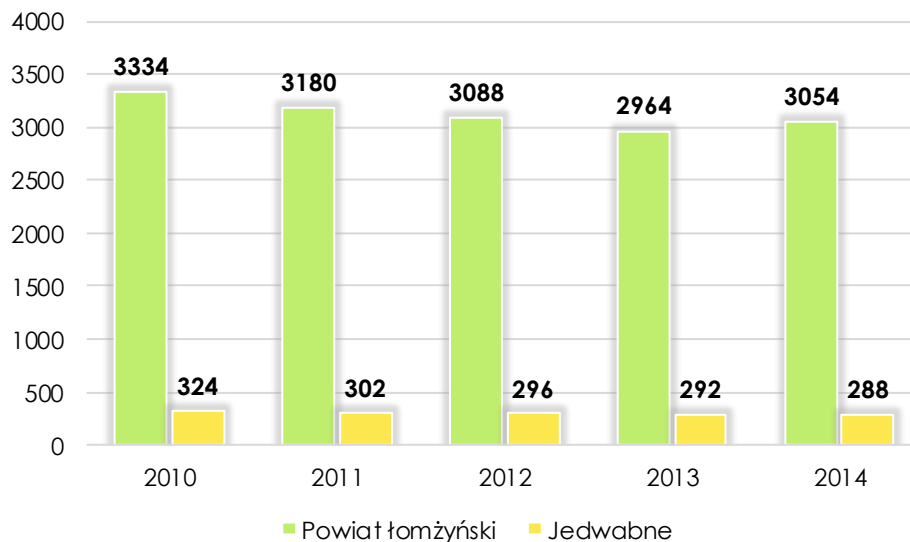
Tabela 6. Dzieci w wieku 3-5 lat objęte wychowaniem przedszkolnym w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Dzieci w wieku 3-5 lat objęte wychowaniem przedszkolnym					
Powiat łomżyński	598	772	817	830	949
Jedwabne	60	74	73	69	86
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym					
Powiat łomżyński	36,0	46,0	47,4	47,9	57,1
Jedwabne	36,1	44,3	40,1	41,6	55,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Do szkół podstawowych w gminie Jedwabne w 2014 roku uczęszczało 288 uczniów, którzy stanowili 9,4% ogółu uczniów szkół podstawowych z powiatu łomżyńskiego. W obu jednostkach administracyjnych największą liczbę uczniów odnotowano na początku analizowanego okresu – 324 w gminie Jedwabne i 3 334 w powiecie łomżyńskim. Ogólnie na przestrzeni lat 2010-2014 spadek w liczbie uczniów wyniósł w gminie 36, a w powiecie 280.

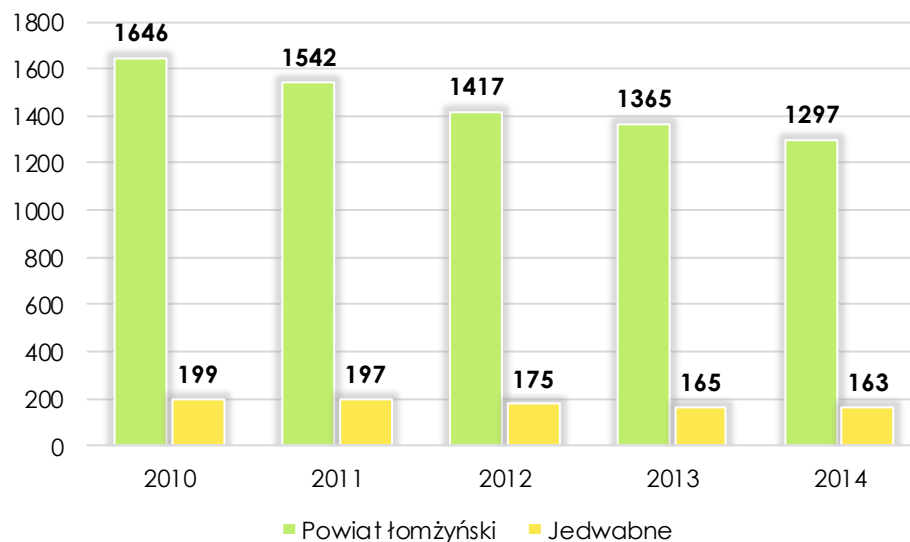
Rysunek 11. Uczniowie szkół podstawowych w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Do gimnazjum w Jedwabnem w 2014 roku uczęszczało 163 uczniów. Na przestrzeni lat 2010-2014 liczba uczniów gimnazjum w gminie uległa zmniejszeniu – ubyło 36 uczniów. Spadek liczby uczniów odnotowano w tym okresie również w powiecie łomżyńskim.

Rysunek 12. Uczniowie szkół gimnazjalnych w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Poniższa tabela prezentuje średnie procentowe wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2014/2015 w gminie w porównaniu do średnich wyników uzyskanych w kraju, województwie oraz powiecie. Należy zwrócić uwagę, że uczniowie gminy Jedwabne uzyskiwali w niemalże wszystkich częściach egzaminu (język polski, historia-wiedza

o społeczeństwie, matematyka) średnie wyniki porównywalne do wyników w powiecie łomżyńskim. Jedynie w przypadku języka angielskiego na poziomie podstawowym widoczne są większe dysproporcje na korzyść gminy w odniesieniu do powiatu. Szczegółowe dane dotyczące średnich wyników egzaminu gimnazjalnego zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 7. Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2014/2015 roku

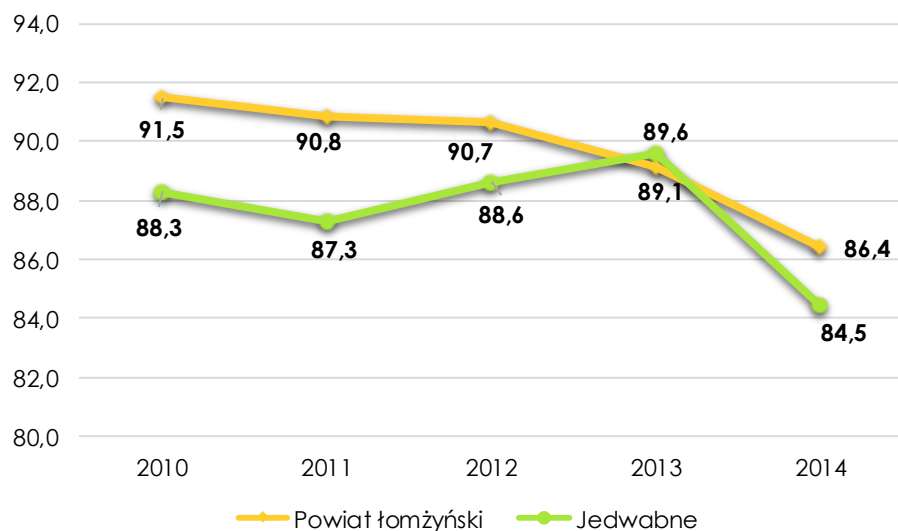
Wyszczególnienie	Jedwabne	Powiat łomżyński	Województwo	Kraj
język polski	60%	60%	62%	62%
historia i wiedza o społeczeństwie	60%	62%	65%	64%
matematyka	47%	48%	50%	48%
przedmioty historyczne	46%	48%	51%	50%
język angielski (poziom podstawowy)	63%	57%	68%	67%

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi

Współczynnik skolaryzacji brutto to relacja liczby osób uczących się na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. W latach 2010-2014 najniższy współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych w gminie i powiecie odnotowano pod koniec analizowanego okresu.

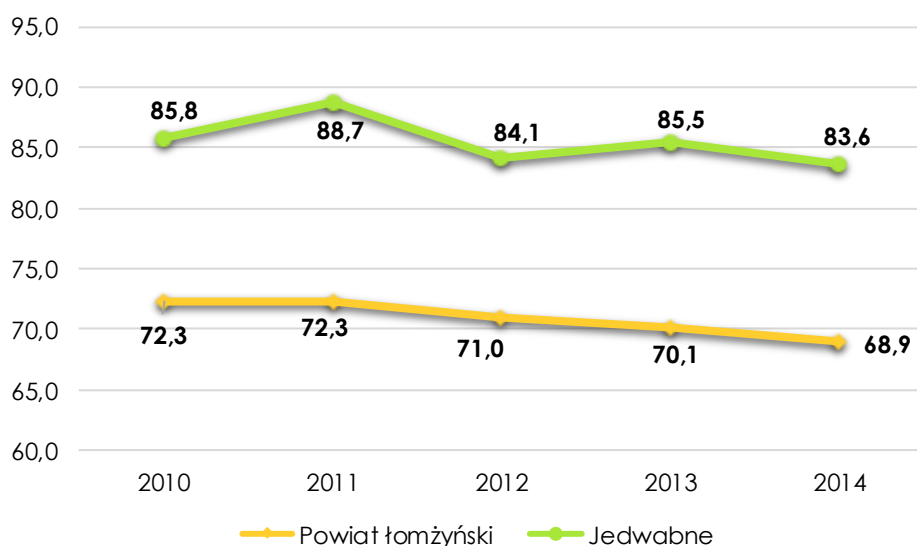
Spadek wskaźnika skolaryzacji brutto odnotowano również w przypadku gimnazjów, gdzie na przestrzeni lat 2010-2014 zmniejszył się on w gminie Jedwabne o 2,2%, a w powiecie łomżyńskim o 3,4%.

Rysunek 13. Współczynnik skolaryzacji brutto: szkoły podstawowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Rysunek 14. Współczynnik skolaryzacji brutto: gimnazja

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

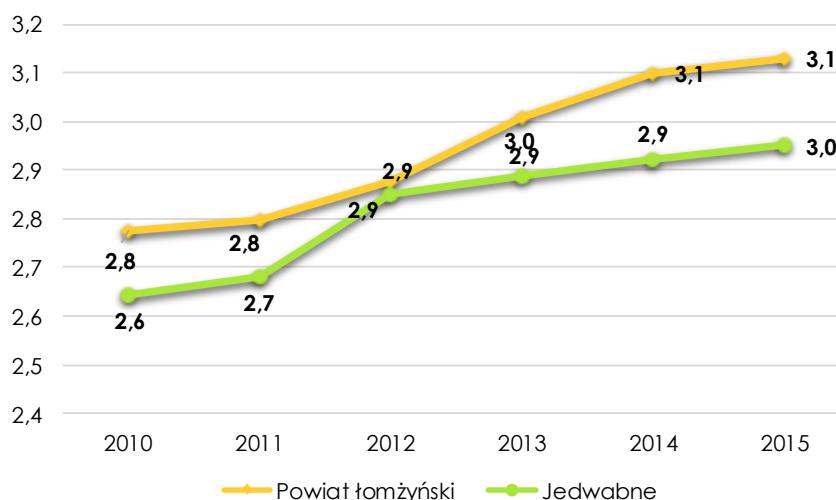
Aktywność mieszkańców

Istotną rolę w kontekście wykorzystania potencjału kulturowego gminy odgrywa aktywizacja mieszkańców. Liczba wydarzeń kulturalnych, które odbyły się w 2015 roku w Jedwabnem wynosiła 18.

W II turze wyborów prezydenckich w 2015 roku udział wzięło 52,33% mieszkańców gminy Jedwabne. Frekwencja w odniesieniu do powiatu łomżyńskiego była wyższa o 1,19 punktu procentowego, natomiast była nieco niższa od frekwencji dla województwa podlaskiego (52,49%).

W latach 2010-2015 zarówno w gminie Jedwabne, jak i w powiecie łomżyńskim liczba działających fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców uległa zwiększeniu, co świadczy o rozwoju tego sektora. Warto zauważyć, że w 2012 roku w gminie na 1000 mieszkańców przypadało tyle samo fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, ile w powiecie łomżyńskim (2,9).

Rysunek 15. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w latach 2010-2015

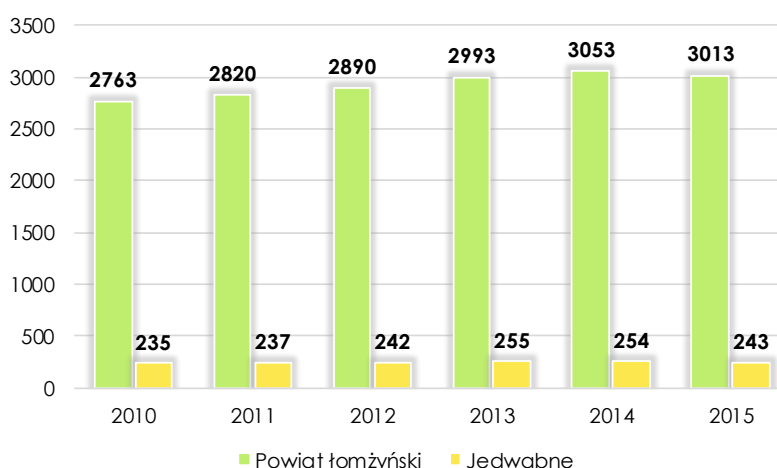

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

STREFA GOSPODARCZA

Na przestrzeni lat 2010-2015 zarówno w gminie Jedwabne, jak i w powiecie łomżyńskim zwiększyła się liczba podmiotów gospodarki narodowej. W 2015 roku w gminie zarejestrowane były 243 podmioty, co oznacza wzrost o 8 w porównaniu do początku analizowanego okresu. Z kolei w powiecie łomżyńskim liczba podmiotów gospodarczych zwiększyła się o 250 – z 2 763 w 2010 roku do 3 013 w 2015 roku. W 2015 roku zdecydowaną większość podmiotów gospodarczych w gminie Jedwabne stanowiły podmioty sektora prywatnego – 93,4%. Ich liczba w latach 2010 – 2015 wzrosła z 221 do 227. W przypadku sektora publicznego zaobserwowano natomiast wzrost o 2 podmioty.

Rysunek 16. Podmioty gospodarki narodowej w latach 2010-2015

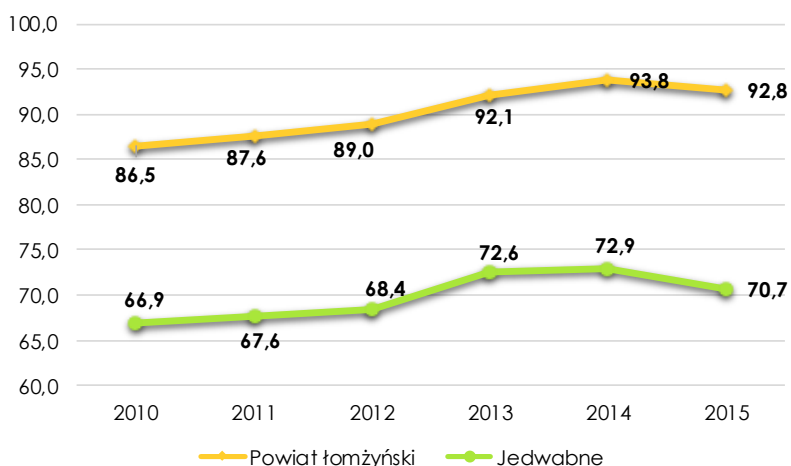

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W 2015 roku w gminie Jedwabne na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym przypadało 70,7 podmiotów gospodarki narodowej. W powiecie łomżyńskim było to 92,8 podmiotów. Wartość omawianego wskaźnika w gminie w latach 2010-2015 podlegała podobnym zmianom, jakie miały miejsce w powiecie. W analizowanym okresie w obu jednostkach

administracyjnych liczba podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym uległa zwiększeniu.

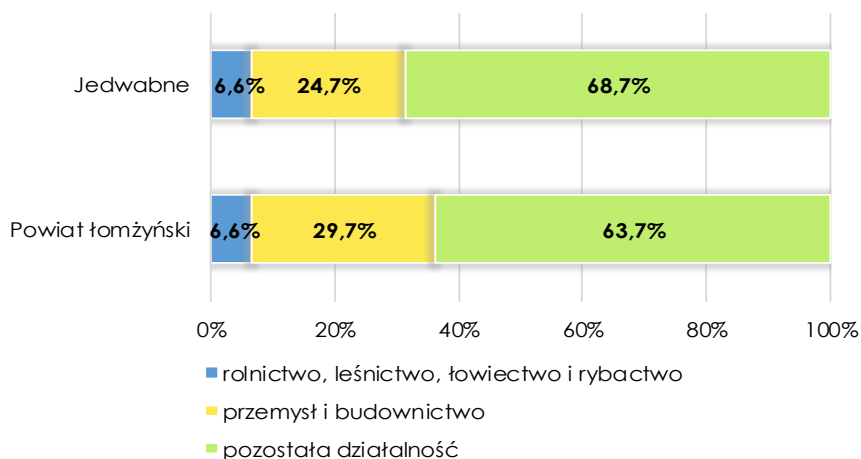
Rysunek 17. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W 2015 roku najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie Jedwabne zajmowało się pozostałą działalnością (68,7%). 24,7% jednostek prowadziło działalność związaną z przemysłem i budownictwem, a pozostałe 6,6% stanowiły podmioty działające w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie. Podobnie kształtowała się struktura podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w powiecie łomżyńskim – większość stanowiły podmioty z kategorii „pozostała działalność”.

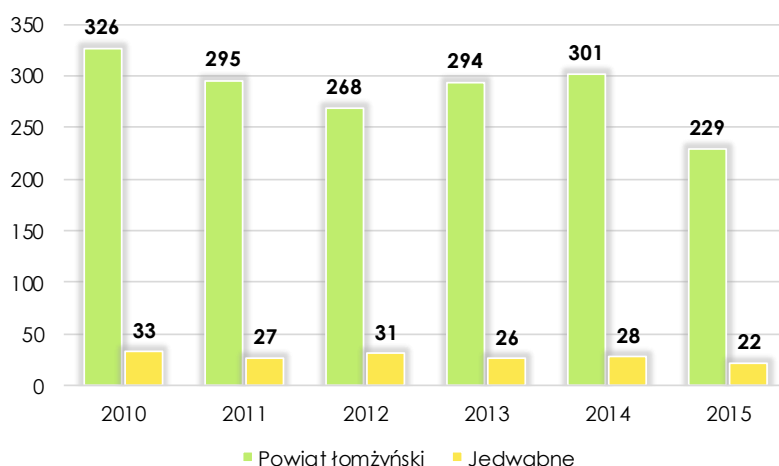
Rysunek 18. Struktura podmiotów wg grup rodzajów działalności PKD 2007 w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W latach 2010-2015 liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w gminie Jedwabne i powiecie łomżyńskim podlegała ciągłym wahaniom. Ogólnie na przestrzeni tego okresu ich liczba uległa zmniejszeniu. W 2015 roku w gminie w rejestrze REGON zarejestrowano 22 nowe podmioty. Stanowiły one 9,6% wszystkich nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w powiecie łomżyńskim.

Rysunek 19. Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Wśród podmiotów gospodarki narodowej prowadzących działalność w gminie Jedwabne w 2015 roku najwięcej było przedsiębiorstw najmniejszych, zatrudniających 0-9 pracowników. W latach 2010-2015 ich liczba zwiększyła się i pod koniec analizowanego okresu stanowiły one 93,8% ogółu podmiotów gospodarczych. Na przestrzeni analizowanego okresu w gminie nie odnotowano podmiotów zatrudniających 250 lub więcej pracowników.

Tabela 8. Podmioty wg klas wielkości w gminie Jedwabne w latach 2010-2015

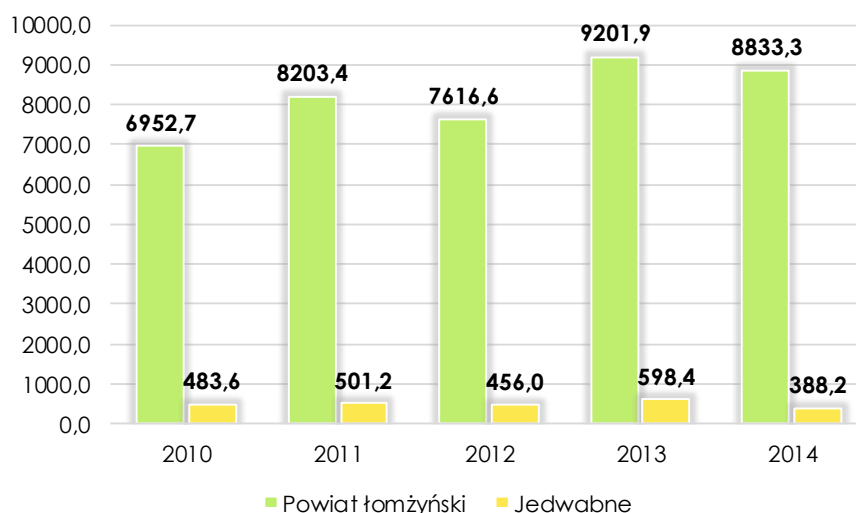
Wyszczególnienie	0 – 9	10 – 49	50 – 249	RAZEM
2010	224	10	1	235
2011	226	10	1	237
2012	230	10	2	242
2013	241	12	2	255
2014	239	13	2	254
2015	228	13	2	243

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

SFERA ŚRODOWISKOWA

W 2014 roku na terenie gminy Jedwabne zebrano ogółem 388,2 ton zmieszanych odpadów komunalnych. 89,3% odpadów pochodziło z gospodarstw domowych. Na przestrzeni lat 2010-2014 ilość zbieranych odpadów komunalnych w gminie zmniejszyła się o 95,4 ton. Z kolei w powiecie łomżyńskim odnotowano wzrost o 1 880,6 ton.

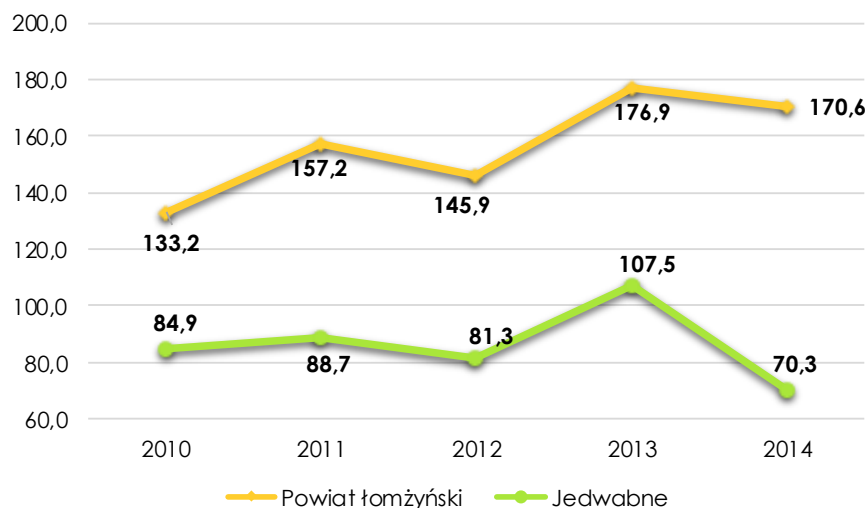
Rysunek 20. Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W 2014 roku w gminie Jedwabne zebrano 70,3 kg odpadów zmieszanych w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W przypadku powiatu łomżyńskiego odnotowano dużo wyższą wartość – 170,6 kg. Porównanie wartości omawianego wskaźnika w latach 2010 i 2014 pozwala stwierdzić, że w gminie nastąpił spadek wielkości odpadów zmieszanych na 1 mieszkańca. Odwrotna sytuacja miała miejsce w powiecie.

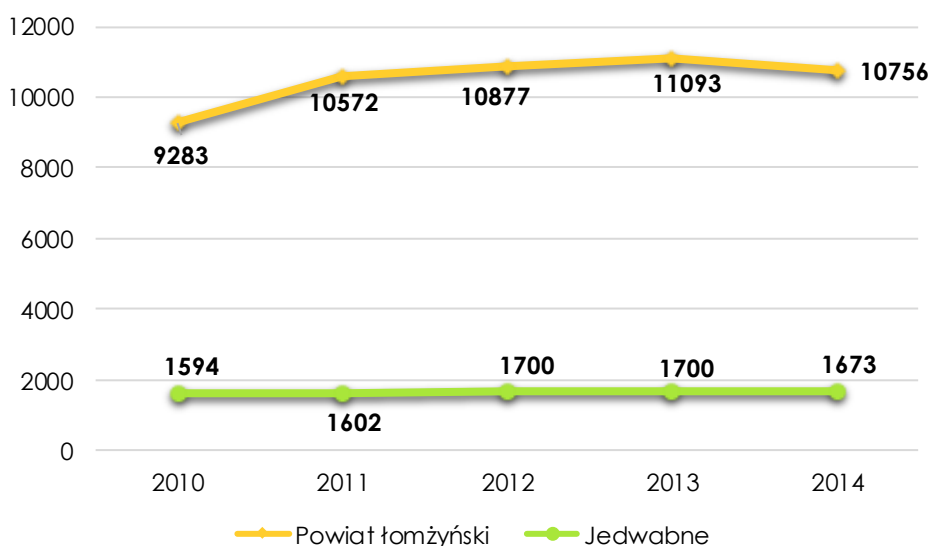
Rysunek 21. Odpady komunalne zmieszane na 1 mieszkańca w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Osoby korzystające z oczyszczalni ścieków w 2014 roku stanowiły 30,9% ogółu ludności gminy. W latach 2010-2014 zarówno w gminie Jedwabne, jak i w całym powiecie łomżyńskim zwiększyła się liczba osób korzystających z oczyszczalni. Na początku analizowanego okresu w gminie korzystali z niej 1 673 osoby, co stanowi wzrost o 79 osób w porównaniu do roku 2010.

Rysunek 22. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCYJONALNA

W 2014 roku 326,0 ha powierzchni gminy Jedwabne stanowiły obszary prawnie chronione, tj. tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Tereny prawnie chronione w powiecie łomżyńskim zajmowały natomiast w 2014 roku powierzchnię 35 163,6 ha. **Pod koniec 2015 roku do rejestru zabytków wpisanych było 8 obiektów z terenu gminy Jedwabne.**

Ogółem z sieci kanalizacyjnej w powiecie łomżyńskim w 2014 roku korzystało 19,9% ludności. W gminie Jedwabne było to 31,0%. Odsetek mieszkańców korzystających z instalacji kanalizacyjnej powoli wzrasta, należy jednak zaznaczyć, iż korzystają z niej wyłącznie mieszkańcy miasta Jedwabne. Mieszkańcy Jedwabnego nie korzystają natomiast z sieci gazowej.

W gminie Jedwabne istnieje 58 przystanków transportu zbiorowego. Należy dodać, że w niektórych sołectwach znajduje się kilka przystanków, jednakże w kilku sołectwach nie ma ani jednego przystanku. Do takich sołectw zaliczyć należy: Biczki, Chrostowa, Chyliny, Kajetanowo, Kąty, Pieński Borowe, Pluty, Szostaki.

SFERA TECHNICZNA

Według danych statystycznych GUS w powiecie łomżyńskim pod koniec 2014 roku zarejestrowanych było 14 781 mieszkańców. W gminie Jedwabne było ich 1 598. Liczba budynków mieszkalnych w gminie wynosiła w omawianym okresie 1 430. W latach 2010-2014 liczba budynków mieszkalnych zwiększyła się o 5, a liczba mieszkańców – o 14. W **2015 roku w gminie wydane zostały 32 pozwolenia na budowę.**

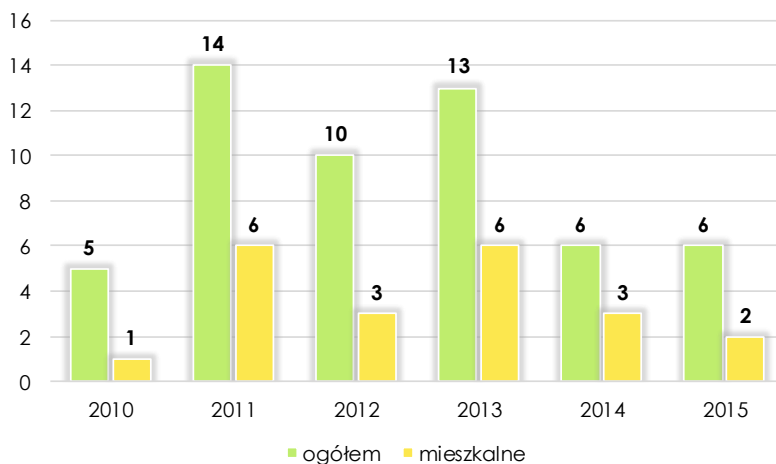
Tabela 9. Budynki mieszkalne i mieszkania w gminie Jedwabne w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Budynki mieszkalne		Mieszkania	
	Powiat łomżyński	Jedwabne	Powiat łomżyński	Jedwabne
2010	13929	1425	14342	1584
2011	13820	1420	14468	1588
2012	13931	1423	14584	1591
2013	14004	1426	14667	1596
2014	14112	1430	14781	1598

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W 2010 roku w gminie Jedwabne odnotowano 5 nowych budynków, natomiast pod koniec analizowanego okresu – 6. Najwięcej nowych budynków zarejestrowano w 2011 roku (14). W 2015 roku 33,3% wszystkich nowych budynków stanowiły budynki mieszkalne.

Rysunek 23. Budynki nowe w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W gminie Jedwabne istnieje łącznie 77336,2 m dróg gminnych. 8,97% z nich leży na terenie miasta. Istotną część dróg gminnych stanowią drogi gruntowe. Szczegółowe dane zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 10. Długość dróg gminnych w gminie Jedwabne (metry).

Wyszczególnienie	Miasto Jedwabne	Pozostałe obszary	Ogółem
Nawierzchnia gruntowa	1174,1	55736,6	56910,7
Nawierzchnia żwirowa	0,0	4661,0	4661,0
Nawierzchnia brukowa	887,0	5143,2	6030,2
Nawierzchnia asfaltowa	4875,1	4859,2	9734,3
Ogółem (m)	6936,2	70400,0	77336,2

ANALIZA WSKAŹNIKOWA

SFERA SPOŁECZNA

Analiza sfery społecznej stanowi fundamentalną część opisu badanej zbiorowości pozwalająca na diagnozę obecnego stanu i prognozowanie oraz planowanie przyszłych zmian. Największym potencjałem rozwojowym obszaru jest jego kapitał ludzki. Dlatego też w prezentowanej diagnozie skupiono uwagę na analizie społecznych obszarów takich jak: ubóstwo, problemy społeczne, bezpieczeństwo, demografia, edukacja i aktywność społeczna. Wymienione kategorie tworzą katalog podstawowej wiedzy na temat wybranej zbiorowości, pozwalają także na identyfikację problemów, z jakimi potencjalnie może borykać się badana społeczność. Wśród sołectw, na których zidentyfikowano najwięcej problemów związanych ze zjawiskiem bezrobocia zalicza się: Karwowo-Wszebory, Kotowo Stare, Rostki i Grabnik oraz Siostrzanki. Bezrobocie stanowi również duży problem w mieście Jedwabne.

Tabela 11 Sfera społeczna – bezrobocie

Wyszczególnienie	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba osób bezrobotnych do 30 r.ż. w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
Bartki	0,00	0,00	0,00
Biczki	0,00	0,00	0,00
Biodry	3,51	1,75	1,75
Biodry Kolonia	0,00	0,00	0,00
Borawskie	0,00	0,00	0,00
Bronaki-Olki	4,17	4,17	0,00
Bronaki-Pietrasze	1,43	0,00	1,43
Brzostowo	1,59	0,00	1,59
Burzyn	3,70	1,85	1,85
Chrostowo	0,00	0,00	0,00
Chyliny	0,00	0,00	0,00
Grądy Małe	2,33	0,00	2,33
Grądy Wielkie	2,63	2,63	2,63
Janczewko	0,00	0,00	0,00
Janczewo	6,00	0,00	4,00
Kaimy	2,27	2,27	0,00
Kajetanowo	0,00	0,00	0,00
Kamianki	0,00	0,00	0,00
Karwowo-Wszebory	8,77	5,26	7,02
Kąty	0,00	0,00	0,00
Koniecki	3,57	3,57	3,57
Konopki Chude	14,29	0,00	0,00
Konopki Tłuste	3,77	0,00	3,77
Korytki	3,13	3,13	3,13
Kosaki-Turki	1,45	0,00	0,00
Kotowo-Plac	5,71	2,86	5,71
Kotowo Stare	9,52	4,76	4,76
Kotówek	0,00	0,00	0,00
Kubrzany	0,00	0,00	0,00
Kucze Małe + Kuczewskie	5,00	1,67	5,00
Kucze Wielkie	4,23	1,41	1,41
Makowskie	3,39	0,00	3,39

Wyszczególnienie	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba osób bezrobotnych do 30 r.ż. w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
Mocarze	2,35	2,35	1,18
Nadbory	1,61	1,61	1,61
Olszewo-Góra	5,88	1,96	5,88
Orlikowo	4,55	2,27	3,79
Pawełki	0,00	0,00	0,00
Pieńki Borowe	6,45	1,61	6,45
Pluty	2,17	1,09	2,17
Przestrzele	0,00	0,00	0,00
Rostki + Grabnik	16,67	8,33	4,17
Siostrzanki	6,25	4,17	4,17
Stryjaki	0,00	0,00	0,00
Szostaki	2,27	2,27	0,00
Witynie	1,45	1,45	0,00
Jedwabne	9,81	6,42	3,39
Gmina Jedwabne	5,38	3,10	2,60

Źródło: opracowanie Grupa BST

Tabela poniżej prezentuje liczbę osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ogólnie, z powodu długotrwale lub ciężkiej choroby i z powodu ubóstwa oraz liczbę osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta” w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźniki powyżej wartości referencyjnej oznaczają negatywne zjawiska. Wśród sołectw, które borykają się z największą liczbą osób korzystających z pomocy społecznej, należy zaliczyć: Bartki, Biodry Kolonia, Borawskie, Bronaki-Olki, Brzostowo, Burzyn, Chyliny, Grądy Wielkie, Janczewko, Kaimy, Kamianki, Karwowo-Wszebory, Koniecki, Konopki Chude i Tłuste, Korytki, Kosaki-Turki, Kotowo-Plac, Kotowo Stare, Kotówek, Kubrzany, Kucze Wielkie, Makowskie, Mocarze, Nadbory, Orlikowo, Pawełki, Pieńki Borowe, Pluty, Rostki i Grabnik, Siostrzanki, Szostaki, Witynie. Problem dużej liczby osób korzystających z pomocy społecznej widoczny jest również w mieście Jedwabne. Należy zaznaczyć, że często wysokie wskaźniki wśród osób bezrobotnych przekładają się na wysoką liczbę osób korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 12 Sfera społeczna – ubóstwo

Wyszczególnienie	Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców:				Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta” w przeliczeniu na 100 mieszkańców
	ogółem	z powodu długotrwale lub ciężkiej choroby	z powodu ubóstwa	z powodu niepełnosprawności	
Bartki	8,77	0,00	3,51	1,75	0,00
Biczki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Biodry	7,95	1,14	1,14	0,00	0,00
Biodry Kolonia	9,30	2,33	0,00	0,00	0,00
Borawskie	8,89	2,22	0,00	0,00	0,00
Bronaki-Olki	2,33	0,00	2,33	0,00	2,33
Bronaki-Pietrasze	8,94	0,81	0,81	0,81	0,00
Brzostowo	11,01	0,00	0,92	0,92	0,92
Burzyn	11,76	0,00	1,18	3,53	1,18
Chrostowo	1,64	0,00	1,64	0,00	0,00
Chyliny	1,72	1,72	0,00	0,00	1,72
Grądy Małe	1,54	0,00	0,00	1,54	0,00
Grądy Wielkie	6,67	0,00	1,67	0,00	1,67

Wyszczególnienie	Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców:				Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta” w przeliczeniu na 100 mieszkańców
	ogółem	z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	z powodu ubóstwa	z powodu niepełnosprawności	
Janczewko	34,33	2,99	2,99	0,00	0,00
Janczewo	11,69	0,00	1,30	1,30	0,00
Kaimy	19,18	4,11	1,37	0,00	0,00
Kajetanowo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kamianki	0,00	0,00	0,00	0,00	1,11
Karwowo-Wszebory	28,34	0,00	5,88	1,60	0,00
Kąty	6,33	0,00	1,27	0,00	0,00
Koniecki	5,68	1,14	0,00	1,14	1,14
Konopki Chude	47,06	1,96	3,92	1,96	0,00
Konopki Tłuste	0,00	0,00	0,00	0,00	2,41
Korytki	3,17	0,00	3,17	22,22	0,00
Kosaki-Turki	5,77	0,00	2,88	0,00	0,00
Końowo-Plac	9,40	0,00	0,00	2,56	0,00
Końowo Stare	60,53	7,89	7,89	0,00	0,00
Końówek	25,00	4,17	2,08	0,00	2,08
Kubrzany	17,14	0,95	3,81	0,00	1,90
Kucze Małe + Kuczewskie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kucze Wielkie	25,38	1,54	3,85	1,54	2,31
Makowskie	14,58	1,04	1,04	1,04	1,04
Mocarze	10,34	0,69	1,38	1,38	1,38
Nadbory	14,56	1,94	1,94	0,97	0,97
Olszewo-Góra	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Orlikowo	13,02	0,93	0,47	2,33	0,47
Pawełki	11,90	2,38	2,38	1,19	1,19
Pieńki Borowe	12,15	0,93	0,93	1,87	0,93
Pluty	8,21	1,49	0,75	1,49	0,00
Przestrzele	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rosłki + Grabnik	43,48	4,35	4,35	2,17	0,00
Siostrzanki	1,33	0,00	1,33	0,00	1,33
Stryjaki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Szostaki	9,09	2,60	1,30	0,00	1,30
Witynie	12,38	2,86	2,86	0,95	0,00
Jedwabne	18,99	1,51	4,02	2,27	0,93
Gmina Jedwabne	14,07	1,17	2,39	1,59	0,73

Źródło: opracowanie Grupa BST

Podczas diagnozy analizie poddano także liczbę osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym, saldo migracji oraz przyrost naturalny. Średnia wartość pierwszego wskaźnika dla gminy Jedwabne wynosi: 27,8%. W przypadku salda migracji średnia wynosi 0,03. Ponadto w gminie Jedwabne odnotowano ubytek naturalny wynoszący -0,02. Wartości niższe niż średnia dla gminy odnotowano prawie we wszystkich sołectwach za wyjątkiem sołectw: Borawskie, Orlikowo, Pluty, Witynie oraz w mieście Jedwabne. Sołectwa, które borykają się z problemami bezrobocia, ubóstwem oraz innymi problemami społecznymi są często sołectwami z ujemnym przyrostem naturalnym, co w połączeniu ze zjawiskiem demograficznym gminy, budzi niepokój. Należy zatem dążyć do podjęcia działań związanych z aktywizacją osób bezrobotnych.

Tabela 13 Sfera społeczna – demografia

Wyszczególnienie	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym	Saldo migracji	Przyrost naturalny
Bartki	40,6%	-1,75	0,00
Biczki	27,3%	0,00	-5,26
Biodry	28,1%	-1,14	1,14
Biodry Kolonia	20,0%	0,00	0,00
Borawskie	16,1%	4,44	2,22
Bronaki-Olki	37,5%	0,00	-2,33
Bronaki-Pietrasze	28,6%	-1,63	-1,63
Brzostowo	39,7%	0,00	0,00
Burzyn	27,8%	2,35	-1,18
Chrostowo	20,5%	1,64	-1,64
Chyliny	12,5%	0,00	-1,72
Grądy Małe	39,5%	0,00	-3,08
Grądy Wielkie	28,9%	0,00	-1,67
Janczewko	28,6%	-4,48	0,00
Janczewo	32,0%	2,60	0,00
Kaimy	15,9%	0,00	0,00
Kajełanowo	10,5%	0,00	0,00
Kamianki	40,0%	3,33	-1,11
Karwowo-Wszebory	29,8%	3,21	1,60
Kąty	29,4%	3,80	2,53
Koniecki	30,4%	2,27	-2,27
Konopki Chude	17,9%	17,65	-1,96
Konopki Tłuste	32,1%	8,43	1,20
Korytki	37,5%	1,59	-3,17
Kosaki-Turki	30,4%	4,81	1,92
Kotowo-Plac	37,1%	3,42	-0,85
Kotowo Stare	38,1%	0,00	0,00
Kotówek	40,9%	-2,08	-2,08
Kubrzany	45,1%	0,95	-0,95
Kucze Małe + Kuczewskie	35,0%	1,11	2,22
Kucze Wielkie	40,8%	-2,31	0,77
Makowskie	23,7%	1,04	-1,04
Mocarze	40,0%	-0,69	0,69
Nadbory	30,6%	0,00	0,00
Olszewo-Góra	33,3%	6,58	3,95
Orlikowo	27,3%	0,93	0,47
Pawelki	26,4%	-2,38	1,19
Pieńki Borowe	30,6%	-1,87	0,93
Pluły	21,7%	5,22	1,49
Przestrzele	26,4%	0,00	-1,20
Rostki + Grabnik	41,7%	2,17	-2,17
Siestrzanki	37,5%	0,00	-1,33
Stryjaki	42,4%	0,00	0,00
Szostaki	31,8%	0,00	-1,30
Wiłynie	24,6%	2,86	0,95
Jedwabne	21,8%	1,86	0,00
Gmina Jedwabne	27,8%	0,03	-0,02

Źródło: opracowanie Grupa BST

Komenda Policji udostępniła również dane dotyczące liczby stwierdzonych przestępstw, liczby kradzieży oraz liczby wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Najwyższe wartości wskaźnika zanotowano w sołectwach: Bartki, Biodry, Brzostowo, Burzyn, Chyliny, Grądy Małe, Grądy Wielkie, Janczewko, Janczewo, Kaimy, Karwowo-Wszebory, Korytki, Kotówek, Kubrzany, Kucze Wielkie, Mocarze, Pawelki, Rostki i Grabnik, Siestrzanki,

Stryjaki, Szostaki. Wartości wyższe od średniej referencyjnej dla gminy, oznaczają zjawiska negatywne, które również odnotowano dla miasta Jedwabne. Należy zatem dążyć do zmniejszenia obu wskaźników.

Tabela 14 Sfera społeczna – bezpieczeństwo

Wyszczególnienie	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Barłki	0,00	0,00	1,75
Biczki	0,00	0,00	0,00
Biodry	0,00	0,00	1,14
Biodry Kolonia	0,00	0,00	0,00
Borawskie	0,00	0,00	0,00
Bronaki-Olki	0,00	0,00	0,00
Bronaki-Pietrasze	0,00	0,00	0,00
Brzostowo	0,92	0,92	0,00
Burzyn	3,53	0,00	0,00
Chrostowo	0,00	0,00	0,00
Chyliny	3,45	0,00	0,00
Grądy Małe	4,62	1,54	0,00
Grądy Wielkie	3,33	0,00	3,33
Janczewko	2,99	0,00	0,00
Janczewo	3,90	0,00	1,30
Kaimy	5,48	1,37	0,00
Kajetanowo	0,00	0,00	0,00
Kamianki	0,00	0,00	0,00
Karwowo-Wszebory	0,00	0,00	0,53
Kąty	2,53	2,53	1,27
Koniecki	1,14	0,00	0,00
Konopki Chude	0,00	0,00	0,00
Konopki Tłuste	1,20	0,00	0,00
Korytki	4,76	1,59	0,00
Kosaki-Turki	0,00	0,00	0,00
Kotowo-Plac	0,00	0,00	0,00
Kotowo Stare	0,00	0,00	0,00
Kotówek	2,08	0,00	0,00
Kubrzany	3,81	0,00	0,00
Kucze Małe + Kuczewskie	0,00	0,00	0,00
Kucze Wielkie	0,00	0,00	0,77
Makowskie	0,00	0,00	0,00
Mocarze	2,07	0,00	0,00
Nadbory	0,97	0,00	0,00
Olszewo-Góra	0,00	0,00	0,00
Orlikowo	0,00	0,00	0,00
Pawelki	1,19	0,00	1,19
Pieńki Borowe	0,93	0,00	0,00
Pluty	1,49	0,00	0,00
Przestrzele	0,00	0,00	0,00
Rostki + Grabnik	6,52	6,52	0,00
Siostrzanki	2,67	0,00	1,33
Stryjaki	7,27	0,00	3,64
Szostaki	2,60	0,00	0,00
Witynie	0,00	0,00	0,00
Jedwabne	2,85	0,58	0,41
Gmina Jedwabne	1,82	0,35	0,35

Źródło: opracowanie Grupa BST

Tabela poniżej prezentuje frekwencję wyborczą w wyborach prezydenckich w 2015 roku w II turze oraz liczbę organizacji pozarządowych. Wskaźniki poniżej wartości referencyjnej oznaczają negatywne zjawiska. Wśród sołectw, które borykają się z najmniejszą liczbą osób aktywnych publicznie, należy wymienić: Bronaki-Olki, Bronaki-Pietrasze, Janczewko, Kotówek oraz miasto Jedwabne. Organizacje pozarządowe znajdują się sołectwach takich jak: Burzyn, Grądy Wielkie, Kamianki oraz w mieście Jedwabne.

Tabela 15 Sfera społeczna – pozostałe wskaźniki

Wyszczególnienie	Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich w 2015 r. (II tura)	Liczba organizacja pozarządowych
Bartki	57,1%	0,00
Biczki	53,1%	0,00
Biodry	57,1%	0,00
Biodry Kolonia	57,1%	0,00
Borawskie	52,7%	0,00
Bronaki-Olki	50,5%	0,00
Bronaki-Pietrasze	50,5%	0,00
Brzostowo	57,1%	0,00
Burzyn	57,1%	2,35
Chrostowo	52,7%	0,00
Chyliny	57,1%	0,00
Grądy Małe	52,7%	0,00
Grądy Wielkie	52,7%	1,67
Janczewko	50,5%	0,00
Janczewo	53,1%	0,00
Kaimy	53,1%	0,00
Kajetanowo	52,7%	0,00
Kamianki	57,1%	1,11
Karwowo-Wszebory	53,1%	0,00
Kąty	57,1%	0,00
Koniecki	57,1%	0,00
Konopki Chude	52,7%	0,00
Konopki Tłuste	52,7%	0,00
Korytki	53,1%	0,00
Kosaki-Turki	53,1%	0,00
Kotowo-Plac	52,7%	0,00
Kotowo Stare	52,7%	0,00
Kotówek	50,5%	0,00
Kubrzany	53,1%	0,00
Kucze Małe + Kuczewskie	52,7%	0,00
Kucze Wielkie	52,7%	0,00
Makowskie	57,1%	0,00
Mocarze	57,1%	0,00
Nadbory	57,1%	0,00
Olszewo-Góra	53,1%	0,00
Orlikowo	53,1%	0,00
Pawełki	53,1%	0,00
Pieńki Borowe	53,1%	0,00
Pluły	57,1%	0,00
Przestrzele	52,7%	0,00
Rostki + Grabnik	52,7%	0,00
Siostrzanki	52,7%	0,00
Stryjaki	53,1%	0,00
Szostaki	57,1%	0,00
Wiłynie	52,7%	0,00
Jedwabne	47,0%	0,29
Gmina Jedwabne	52,3%	0,16

Źródło: opracowanie Grupa BST

W gminie Jedwabne funkcjonuje jedno gimnazjum, dlatego analiza zdawalności egzaminów gimnazjalnych odniesiona została do średnich wyników w powiecie łomżyńskim oraz w województwie podlaskim. Uczniowie gimnazjum w gminie Jedwabne uzyskali niższe średnie wyniki niż średni wynik dla powiatu łomżyńskiego z egzaminów z języka polskiego, historii i WOS-u, matematyki oraz z przedmiotów przyrodniczych. Należy zaznaczyć, iż wszystkie średnie wyniki egzaminów w gminie Jedwabne były niższe niż średnie wyniki egzaminu w województwie podlaskim. Szczegółowe dane dotyczące średnich wyników egzaminu gimnazjalnego zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 16 Sfera społeczna – zdawalność egzaminu gimnazjalnego [średnia wyników uczniów]

Wyszczególnienie	Język polski	Historia i WOS	Matematyka	Przedmioty przyrodnicze	Język angielski
Gmina Jedwabne	61%	46%	42%	44%	58%
Powiat łomżyński	66%	52%	46%	47%	55%
Województwo Podlaskie	68%	56%	49%	52%	66%
Polska	69%	56%	49%	51%	64%

Źródło: opracowanie Grupa BST

Podsumowanie – sfera społeczna

Do analizy sfery społecznej wykorzystano następujące wskaźniki, zawarte w tabeli poniżej.

Tabela 17 Wskaźniki sfery społecznej

Lp.	Wskaźnik
W1	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
W2	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
W3	Liczba osób bezrobotnych do 30 r.ż. w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
W4	Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W5	Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu długotrwalej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W6	Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W7	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W8	Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta” w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W9	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym
W10	Saldo migracji
W11	Przyrost naturalny
W12	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W13	Liczba kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W14	Liczba wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W15	Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich w 2015 r. (II tura)
W16	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie Grupa BST

W celu wskazania jednostek pomocniczych, w których występuje wysokie bądź bardzo wysokie nasilenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej, dokonano syntetycznej oceny stopnia nasilenia negatywnych zjawisk. W przypadku kryterium społecznego w celu dokonania syntetycznej oceny zliczono wszystkie wskaźniki danej sfery, których wartości uznano za wysoką lub bardzo wysoką. Tabela prezentuje wartości poszczególnych analizowanych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala z podziałem na sołectwa gminy Jedwabne z uwzględnieniem miasta Jedwabne. Biorąc pod uwagę dane zaprezentowane w tabeli, można wnioskować, że do sołectw, które znajdują się w stanie kryzysowym należą: Karwowo-Wszebory, Konopki Chude, Konopki Tłuste, Korytki, Kotowo

Stare, Kotówek, Kubrzany, Kucze Wielkie, Pieńki Borowe, Rostki i Grabnik, Siestrzanki oraz miasto Jedwabne.

Tabela 18 Sfera społeczna – wskaźnik syntetyczny Perkala

Wyszczególnienie	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	W14	W15	W16	Syntetyczny wskaźnik Perkala
Bartki	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,44	0,08	0,00	0,87	0,12	0,57	0,00	0,00	0,48	0,00	1,00	3,72
Biczki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,48	0,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,40	1,00	2,09
Biodry	0,21	0,21	0,25	0,13	0,14	0,14	0,00	0,00	0,51	0,15	0,69	0,00	0,00	0,31	0,00	1,00	3,76
Biodry Kolonia	0,00	0,00	0,00	0,15	0,29	0,00	0,00	0,00	0,27	0,20	0,57	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	2,50
Borawskie	0,00	0,00	0,00	0,15	0,28	0,00	0,00	0,00	0,16	0,40	0,81	0,00	0,00	0,00	0,43	1,00	3,24
Bronaki-Olki	0,25	0,50	0,00	0,04	0,00	0,29	0,00	0,97	0,78	0,20	0,32	0,00	0,00	0,00	0,66	1,00	5,01
Bronaki-Pietrasze	0,09	0,00	0,20	0,15	0,10	0,10	0,04	0,00	0,52	0,13	0,39	0,00	0,00	0,00	0,66	1,00	3,38
Brzostowo	0,10	0,00	0,23	0,18	0,00	0,12	0,04	0,38	0,84	0,20	0,57	0,13	0,14	0,00	0,00	1,00	3,93
Burzyn	0,22	0,22	0,26	0,19	0,00	0,15	0,16	0,49	0,50	0,31	0,44	0,49	0,00	0,00	0,00	0,00	3,44
Chrostowo	0,00	0,00	0,00	0,03	0,00	0,21	0,00	0,00	0,29	0,28	0,39	0,00	0,00	0,00	0,43	1,00	2,63
Chyliny	0,00	0,00	0,00	0,03	0,22	0,00	0,00	0,72	0,06	0,20	0,38	0,47	0,00	0,00	0,00	1,00	3,08
Grądy Małe	0,14	0,00	0,33	0,03	0,00	0,00	0,07	0,00	0,84	0,20	0,24	0,63	0,24	0,00	0,43	1,00	4,15
Grądy Wielkie	0,16	0,32	0,38	0,11	0,00	0,21	0,00	0,69	0,53	0,20	0,39	0,46	0,00	0,92	0,43	0,29	5,09
Janczewko	0,00	0,00	0,00	0,57	0,38	0,38	0,00	0,00	0,52	0,00	0,57	0,41	0,00	0,00	0,66	1,00	4,49
Janczewo	0,36	0,00	0,57	0,19	0,00	0,16	0,06	0,00	0,62	0,32	0,57	0,54	0,00	0,36	0,40	1,00	5,15
Kaimy	0,14	0,27	0,00	0,32	0,52	0,17	0,00	0,00	0,16	0,20	0,57	0,75	0,21	0,00	0,40	1,00	4,71
Kajetanowo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,20	0,57	0,00	0,00	0,00	0,43	1,00	2,21
Kamianki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,46	0,85	0,35	0,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,53	2,65
Karwowo-Wszebory	0,53	0,63	1,00	0,47	0,00	0,75	0,07	0,00	0,56	0,35	0,75	0,00	0,00	0,15	0,40	1,00	6,64
Kąty	0,00	0,00	0,00	0,10	0,00	0,16	0,00	0,00	0,55	0,37	0,85	0,35	0,39	0,35	0,00	1,00	4,12
Koniecki	0,21	0,43	0,51	0,09	0,14	0,00	0,05	0,47	0,57	0,31	0,32	0,16	0,00	0,00	0,00	1,00	4,27
Konopki Chude	0,86	0,00	0,00	0,78	0,25	0,50	0,09	0,00	0,21	1,00	0,36	0,00	0,00	0,00	0,43	1,00	5,47
Konopki Tłuste	0,23	0,00	0,54	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,62	0,58	0,70	0,17	0,00	0,00	0,43	1,00	5,27
Korytki	0,19	0,38	0,45	0,05	0,00	0,40	1,00	0,00	0,78	0,27	0,23	0,65	0,24	0,00	0,40	1,00	6,04
Kosaki-Turki	0,09	0,00	0,00	0,10	0,00	0,37	0,00	0,00	0,58	0,42	0,78	0,00	0,00	0,00	0,40	1,00	3,73
Kotowo-Plac	0,34	0,34	0,81	0,16	0,00	0,00	0,12	0,00	0,77	0,36	0,48	0,00	0,00	0,00	0,43	1,00	4,81
Kotowo Stare	0,57	0,57	0,68	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00	0,80	0,20	0,57	0,00	0,00	0,00	0,43	1,00	7,83
Kotówek	0,00	0,00	0,00	0,41	0,53	0,26	0,00	0,86	0,88	0,11	0,35	0,29	0,00	0,00	0,66	1,00	5,35
Kubrzany	0,00	0,00	0,00	0,28	0,12	0,48	0,00	0,79	1,00	0,25	0,47	0,52	0,00	0,00	0,40	1,00	5,32
Kucze Małe + Kuczewskie	0,30	0,20	0,71	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,71	0,25	0,81	0,00	0,00	0,00	0,43	1,00	4,42
Kucze Wielkie	0,25	0,17	0,20	0,42	0,19	0,49	0,07	0,96	0,88	0,10	0,65	0,00	0,00	0,21	0,43	1,00	6,03
Makowskie	0,20	0,00	0,48	0,24	0,13	0,13	0,05	0,43	0,38	0,25	0,46	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	3,76
Mocarze	0,14	0,28	0,17	0,17	0,09	0,17	0,06	0,57	0,85	0,17	0,65	0,28	0,00	0,00	0,00	1,00	4,61
Nadbory	0,10	0,19	0,23	0,24	0,25	0,25	0,04	0,40	0,58	0,20	0,57	0,13	0,00	0,00	0,00	1,00	4,19
Olszewo-Góra	0,35	0,24	0,84	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,66	0,50	1,00	0,00	0,00	0,00	0,40	1,00	4,99
Orlikowo	0,27	0,27	0,54	0,22	0,12	0,06	0,10	0,19	0,48	0,24	0,62	0,00	0,00	0,00	0,40	1,00	4,53
Pawelki	0,00	0,00	0,00	0,20	0,30	0,30	0,05	0,49	0,46	0,09	0,70	0,16	0,00	0,33	0,40	1,00	4,50
Pieńki Borowe	0,39	0,19	0,92	0,20	0,12	0,12	0,08	0,39	0,58	0,12	0,67	0,13	0,00	0,00	0,40	1,00	5,31
Pluły	0,13	0,13	0,31	0,14	0,19	0,09	0,07	0,00	0,32	0,44	0,73	0,21	0,00	0,00	0,00	1,00	3,76
Przestrzele	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,46	0,20	0,44	0,00	0,00	0,00	0,43	1,00	2,54
Rostki + Grabnik	1,00	1,00	0,59	0,72	0,55	0,55	0,10	0,00	0,90	0,30	0,34	0,90	1,00	0,00	0,43	1,00	9,38
Siestrzanki	0,38	0,50	0,59	0,02	0,00	0,17	0,00	0,55	0,78	0,20	0,43	0,37	0,00	0,37	0,43	1,00	5,79
Stryjaki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,92	0,20	0,57	1,00	0,00	1,00	0,40	1,00	5,10
Szostaki	0,14	0,27	0,00	0,15	0,33	0,16	0,00	0,54	0,62	0,20	0,43	0,36	0,00	0,00	0,00	1,00	4,20
Witynie	0,09	0,17	0,00	0,20	0,36	0,36	0,04	0,00	0,41	0,33	0,67	0,00	0,00	0,00	0,43	1,00	4,08
Jedwabne	0,59	0,77	0,48	0,31	0,19	0,51	0,10	0,39	0,33	0,29	0,57	0,39	0,09	0,11	1,00	0,88	7,00
Gmina Jedwabne	0,32	0,37	0,37	0,23	0,15	0,30	0,07	0,30	0,50	0,20	0,57	0,25	0,05	0,10	0,47	0,93	5,20

Źródło: opracowanie Grupa BST

SFERA GOSPODARCZA

Monitoring potencjału rozwoju ekonomiczno-gospodarczego i analiza sytuacji zastanej są niezwykle ważne w kontekście planowanych działań w ramach procesu rewitalizacji. Analizie poddany został obszar przedsiębiorczości w gminie Jedwabne, z wyszczególnieniem miasta Jedwabne. Siłą rozwojową każdego sołectwa jest jego kondycja ekonomiczno-gospodarcza. Wyznaczenie obszarów stanowiących o problematycznym charakterze gminy pozwoli na dokonanie zmian umożliwiających w przyszłości ograniczyć bariery rozwojowe gminy. Skuteczne zaplanowanie przemian w lokalnej gospodarce zwiększy jej konkurencyjność i atrakcyjność dla pracowników oraz potencjalnych inwestorów.

Podczas diagnozy sfery gospodarczej w gminie Jedwabne wzięto pod uwagę liczbę przedsiębiorstw prowadzących działalność według REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców i liczbę podmiotów gospodarczych wykreślonych z REGON od 2010 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Zgodnie z poniższą tabelą wiele miejscowości nie posiada na swoim terenie żadnych podmiotów gospodarczych lub jest to niewielka liczba, najczęściej małe podmioty usługowe.

Tabela 19 Liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność wg REGON i liczba podmiotów gospodarczych wykreślonych z REGON od 2010 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Wyszczególnienie	Liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność wg REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych wykreślonych z REGON od 2010 roku na 100 mieszkańców
Bartki	0,00	5,26
Biczki	0,00	0,00
Biodry	4,55	2,27
Biodry Kolonia	0,00	0,00
Borawskie	2,22	0,00
Bronaki-Olki	2,33	4,65
Bronaki-Pietrasze	0,81	5,69
Brzostowo	0,00	5,50
Burzyn	4,71	4,71
Chrostowo	4,92	8,20
Chyliny	1,72	0,00
Grądy Małe	1,54	1,54
Grądy Wielkie	5,00	1,67
Janczewko	1,49	2,99
Janczewo	2,60	2,60
Kaimy	5,48	8,22
Kajetanowo	0,00	0,00
Kamianki	2,22	2,22
Karwowo-Wszebory	1,60	1,60
Kąty	1,27	1,27
Koniecki	2,27	6,82
Konopki Chude	3,92	1,96
Konopki Tłuste	1,20	1,20
Korytki	4,76	6,35
Kosaki-Turki	0,00	3,85
Kotowo-Plac	2,56	6,84
Kotowo Stare	2,63	0,00
Kotówek	0,00	2,08
Kubrzany	2,86	4,76
Kucze Małe + Kuczewskie	1,11	4,44

Wyszczególnienie	Liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność wg REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych wykreślonych z REGON od 2010 roku na 100 mieszkańców
Kucze Wielkie	2,31	5,38
Makowskie	3,13	6,25
Mocarze	2,07	0,69
Nadbory	0,97	0,00
Olszewo-Góra	1,32	2,63
Orlikowo	0,00	1,86
Pawełki	2,38	1,19
Pieńki Borowe	3,74	2,80
Pluty	4,48	6,72
Przestrzele	1,20	6,02
Rostki + Grabnik	2,17	0,00
Siostrzanki	1,33	5,33
Stryjaki	1,82	1,82
Szostaki	2,60	2,60
Wiłynie	1,90	3,81
Jedwabne	9,90	5,21
Gmina Jedwabne	4,54	4,00

Źródło: opracowanie Grupa BST

Podsumowanie – sfera gospodarcza

Do analizy sfery gospodarczej wykorzystano następujące wskaźniki, które pomogły w diagnozie tego obszaru: liczbę przedsiębiorstw prowadzących działalność według REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców i liczbę podmiotów gospodarczych wykreślonych z REGON od 2010 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

W poniższej tabeli zaprezentowano wartości powyższych wskaźników oraz wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału gminy Jedwabne na sołectwa z wyszczególnieniem miasta Jedwabne. Dane zaprezentowane w tabeli prezentują obraz gospodarczy gminy. Należy zaznaczyć, że sołectwa, które posiadają problemy w sferze społecznej, cechują się również niewielką liczbą podmiotów gospodarczych lub ich brakiem.

Tabela 20 Sfera gospodarcza – syntetyczny wskaźnik Perkala

Wyszczególnienie	Liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność wg REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych wykreślonych z REGON od 2010 roku na 100 mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik Perkala
Barłki	1,00	0,64	1,64
Biczki	1,00	0,00	1,00
Biodry	0,54	0,28	0,82
Biodry Kolonia	1,00	0,00	1,00
Borawskie	0,78	0,00	0,78
Bronaki-Olki	0,77	0,57	1,33
Bronaki-Pietrasze	0,92	0,69	1,61
Brzostowo	1,00	0,67	1,67
Burzyn	0,52	0,57	1,10
Chrostowo	0,50	1,00	1,50
Chyliny	0,83	0,00	0,83
Grądy Małe	0,84	0,19	1,03
Grądy Wielkie	0,50	0,20	0,70
Janczewko	0,85	0,36	1,21

Wyszczególnienie	Liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność wg REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych wykreślonych z REGON od 2010 roku na 100 mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik Perkala
Janczewo	0,74	0,32	1,05
Kaimy	0,45	1,00	1,45
Kajetanowo	1,00	0,00	1,00
Kamianki	0,78	0,27	1,05
Karwowo-Wszebory	0,84	0,20	1,03
Kąty	0,87	0,15	1,03
Koniecki	0,77	0,83	1,60
Konopki Chude	0,60	0,24	0,84
Konopki Tłuste	0,88	0,15	1,02
Korytki	0,52	0,77	1,29
Kosaki-Turki	1,00	0,47	1,47
Końowo-Plac	0,74	0,83	1,57
Końowo Stare	0,73	0,00	0,73
Końówek	1,00	0,25	1,25
Kubrzany	0,71	0,58	1,29
Kucze Małe + Kuczewskie	0,89	0,54	1,43
Kucze Wielkie	0,77	0,66	1,42
Makowskie	0,68	0,76	1,44
Mocarze	0,79	0,08	0,87
Nadbory	0,90	0,00	0,90
Olszewo-Góra	0,87	0,32	1,19
Orlikowo	1,00	0,23	1,23
Pawełki	0,76	0,14	0,90
Pieńki Borowe	0,62	0,34	0,96
Pluty	0,55	0,82	1,36
Przestrzele	0,88	0,73	1,61
Rostki + Grabnik	0,78	0,00	0,78
Siostrzanki	0,87	0,65	1,51
Stryjaki	0,82	0,22	1,04
Szostaki	0,74	0,32	1,05
Wiłynie	0,81	0,46	1,27
Jedwabne	0,00	0,63	0,63
Gmina Jedwabne	0,54	0,49	1,03

Źródło: opracowanie Grupa BST

SFERA ŚRODOWISKOWA

Jednym z równie ważnych aspektów diagnozy obszarów zdegradowanych jest sfera środowiskowa. Analiza tego obszaru pozwala na określenie kondycji środowiskowej gminy Jedwabne oraz miasta Jedwabne. Współcześnie nacisk kładzie się na optymalizowanie sytuacji środowiskowej, gdyż ma ona wpływ na jakość życia mieszkańców gminy oraz stanowi o atrakcyjności i potencjale danego obszaru. Zatem identyfikacja kondycji środowiska w gminie Jedwabne z wyszczególnieniem miasta Jedwabne staje się niezwykle potrzebna w celu wyznaczenia obszarów kryzysowych, wymagających działań interwencyjnych w ramach procesu rewitalizacji.

Sfera środowiskowa w gminie Jedwabne zdiagnozowana została na podstawie wskaźnika nagromadzenia wyrobów azbestowych na terenie gminy – ilości wyrobów z azbestu pozostałych do usunięcia. Dane pozyskane z urzędu miejskiego wskazują, że w całej gminie odnotowuje się obecność wyrobów azbestowych, przy czym w przeliczeniu na 100 mieszkańców najwięcej ich występuje w Siostrzankach, Chrostowie, Grądach Małych, Kajetanowie, Plutach oraz miejscowościach Kucze Małe i Kuczewskie (powyżej 200 tys. kg na 100 mieszkańców). Przy czym sytuacja gorsza niż średnio w gminie występuje w większości sołectw, co przedstawia kolejna tabela.

Tabela 21. Ilość wyrobów z azbestu pozostałych do usunięcia [kg] na 100 mieszkańców

Wyszczególnienie	Wyroby z azbestu pozostałe do usunięcia [kg] na 100 mieszkańców	Wyszczególnienie	Wyroby z azbestu pozostałe do usunięcia [kg] na 100 mieszkańców
Bartki	180 304	Kosaki-Turki	154 106
Biczki	132 579	Końowo-Plac	141 082
Biodry + Biodry Kolonia	140 968	Końowo Stare	189 895
Borawskie	167 444	Końówek	184 846
Bronaki-Olki	144 253	Kubrzany	71 867
Bronaki-Pietrasze	63 085	Kucze Małe + Kuczewskie	207 680
Brzostowo	185 234	Kucze Wielkie	173 064
Burzyn	106 105	Makowskie	120 920
Chrostowo	239 728	Mocarze	157 467
Chyliny	65 412	Nadbory	98 487
Grądy Małe	223 215	Olszewo-Góra	135 922
Grądy Wielkie	146 355	Orlikowo	103 390
Janczewko	116 978	Pawelki	143 563
Janczewo	191 286	Pieńki Borowe	94 096
Kaimy	120 548	Pluty	213 589
Kajetanowo	215 504	Przestrzele	141 145
Kamianki	94 600	Rostki + Grabnik	110 120
Karwowo-Wszebory	145 594	Siostrzanki	257 488
Kąty	163 343	Stryjaki	161 000
Koniecki	182 488	Szostaki	199 057
Konopki Chude	156 804	Wiłynie	159 175
Konopki Tłuste	131 510	Jedwabne	26 615
Korytki	137 937	Gmina Jedwabne	109 514

Źródło: Urząd Miejski w Jedwabnem

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA ORAZ TECHNICZNA

O potencjale i atrakcyjności danego obszaru świadczą także warunki przestrzenno-funkcjonalno-techniczne. Mogą one stać się przyczyną przyciągania nowych mieszkańców lub potencjalnych inwestorów. Określenie obszarów problemowych w tym zakresie dotyczyć będzie przede wszystkim kategorii uwarunkowań przestrzennych.

W ramach analizy sfery przestrzenno-funkcjonalno-technicznej analizie poddano liczbę zabytków, liczbę budynków komunalnych w przeliczeniu, liczbę przystanków komunikacji publicznej i liczbę budynków mieszkalnych nowych oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Zabytki zlokalizowane są w miejscowościach Borawskie, Burzyn, Makowskie, Orlikowo i Jedwabne. Z kolei lokale komunalne mieszczą się przede wszystkim w Jedwabnem, ale także w Konopkach Chudych, Makowskich i Nadborach. Miejscowości o najgorszej dostępności komunikacyjnej mierzonej liczbą przystanków na 100 mieszkańców to przede wszystkim Biczki, Chrostowo, Chyliny, Kajetanowo, Kąty, Pieńki Borowe i Pluty, ale także samo Jedwabne. Aktywność w zakresie nowego budownictwa jest bardzo niska w całej gminie – w 2016 roku do użytku oddano w gminie zaledwie 5 nowych budynków mieszkalnych, przede wszystkim w Jedwabnem, choć też w Mocarzach i Orlikowie, stąd zerowa wartość wskaźnika w pozostałych miejscowościach.

Tabela 22. Liczba zabytków, liczba budynków komunalnych, liczba przystanków komunikacji publicznej i liczba budynków mieszkalnych nowych oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Wyszczególnienie	Liczba zabytków w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba budynków komunalnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przystanków komunikacji publicznej na 100 mieszkańców	Liczba budynków mieszkalnych nowych oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Bartki	0,00	0,00	1,75	0,00
Biczki	0,00	0,00	0,00	0,00
Biodry	0,00	0,00	1,14	0,00
Biodry Kolonia	0,00	0,00	2,33	0,00
Borawskie	2,22	0,00	4,44	0,00
Bronaki-Olki	0,00	0,00	2,33	0,00
Bronaki-Pietrasze	0,00	0,00	1,63	0,00
Brzostowo	0,00	0,00	0,92	0,00
Burzyn	1,18	0,00	1,18	0,00
Chrostowo	0,00	0,00	0,00	0,00
Chyliny	0,00	0,00	0,00	0,00
Grądy Małe	0,00	0,00	3,08	0,00
Grądy Wielkie	0,00	0,00	3,33	0,00
Janczewko	0,00	0,00	2,99	0,00
Janczewo	0,00	0,00	1,30	0,00
Kaimy	0,00	0,00	2,74	0,00
Kajetanowo	0,00	0,00	0,00	0,00
Kamianki	0,00	0,00	3,33	0,00
Karwowo-Wszebory	0,00	0,00	1,60	0,00
Kąty	0,00	0,00	0,00	0,00
Koniecki	0,00	0,00	2,27	0,00
Konopki Chude	0,00	1,96	1,96	0,00
Konopki Tłuste	0,00	0,00	1,20	0,00
Korytki	0,00	0,00	3,17	0,00

Wyszczególnienie	Liczba zabytków w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba budynków komunalnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przystanków komunikacji publicznej na 100 mieszkańców	Liczba budynków mieszkalnych nowych oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Kosaki-Turki	0,00	0,00	0,96	0,00
Kotowo-Plac	0,00	0,00	1,71	0,00
Kotowo Stare	0,00	0,00	2,63	0,00
Kotówek	0,00	0,00	2,08	0,00
Kubrzany	0,00	0,00	1,90	0,00
Kucze Małe + Kuczewskie	0,00	0,00	2,22	0,00
Kucze Wielkie	0,00	0,00	1,54	0,00
Makowskie	1,04	1,04	2,08	0,00
Mocarze	0,00	0,00	1,38	0,69
Nadbory	0,00	0,97	1,94	0,00
Olszewo-Góra	0,00	0,00	1,32	0,00
Orlikowo	0,47	0,00	0,47	0,47
Pawełki	0,00	0,00	1,19	0,00
Pieńki Borowe	0,00	0,00	0,00	0,00
Pluty	0,00	0,00	0,00	0,00
Przestrzele	0,00	0,00	3,61	0,00
Rostki + Grabnik	0,00	0,00	2,17	0,00
Siostrzanki	0,00	0,00	1,33	0,00
Stryjaki	0,00	0,00	1,82	0,00
Szostaki	0,00	0,00	1,30	0,00
Witynie	0,00	0,00	1,90	0,00
Jedwabne	0,35	0,53	0,06	0,18
Gmina Jedwabne	0,18	0,22	1,11	0,09

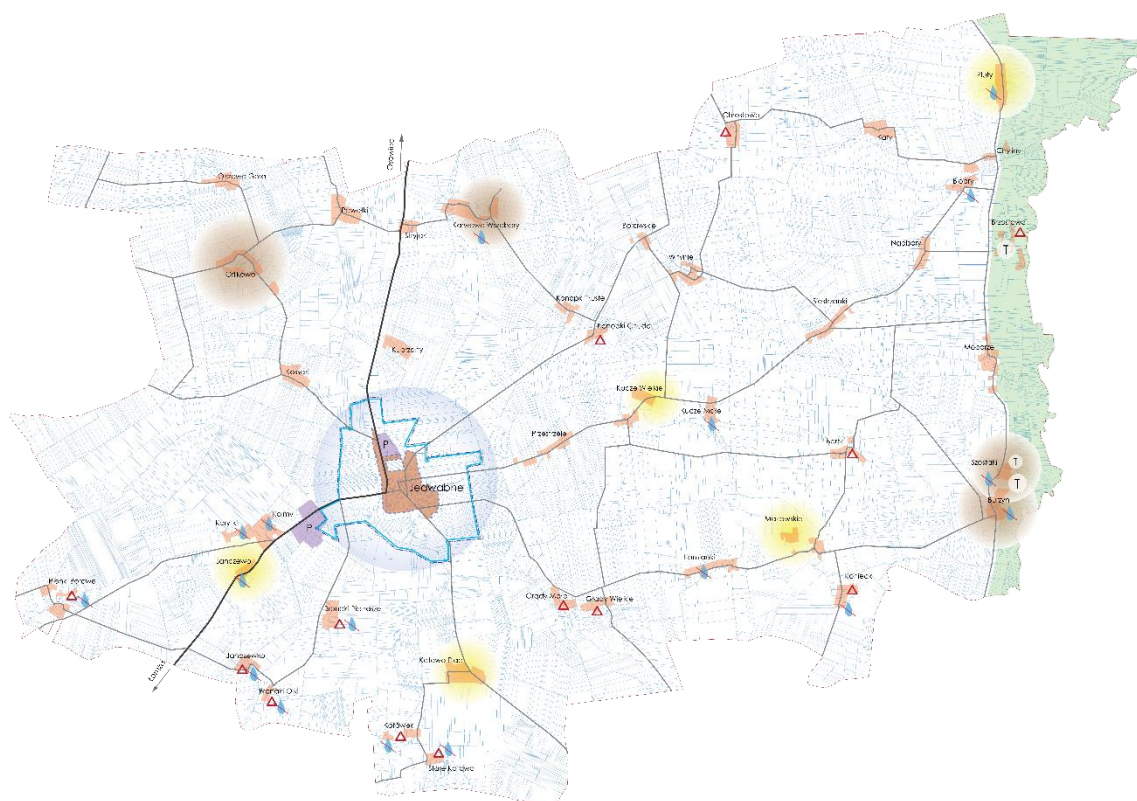
Źródło: opracowanie Grupa BST

Opracowanie graficzne przedstawione poniżej przedstawia analizę sfery funkcjonalno-przestrzennej i technicznej na terenie gminy Jedwabne. Na sieć osadniczą gminy składają się równomiernie rozmieszczone wsie oraz miasto Jedwabne, zlokalizowane w środkowo-zachodniej części obszaru. Większość jednostek osadniczych posiada zabudowę o charakterze zwartym, przeważa zabudowa zagrodowa o charakterze ulicowym. Podstawową funkcją gminy jest rolnictwo, funkcje pozarolnicze rozwinięte są w niewielkim stopniu. Głównym ośrodkiem obsługi ludności jest miasto Jedwabne, pełniące funkcje edukacyjne, przemysłowe, mieszkalne i usługowe. Ośrodkami wspomagającymi są przede wszystkim Orlikowo, Karwowo-Wszebory, Burzyn oraz Szostaki. Koncentracja usług występuje we wsiach Janczewo, Kotowo Plac, Kucze Wielkie, Makowskie oraz Pluty. Funkcje przemysłowe pełnione są przez miasto Jedwabne oraz wieś Kaimy. Wschodnia część gminy objęta jest otuliną Biebrzańskiego Parku Narodowego – we wsiach graniczących z parkiem, tj. Brzostowo, Szostaki oraz Burzyn zaobserwowano rozwój funkcji z zakresu obsługi ruchu turystycznego.

Wsie rozmieszczone są wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Sieć drogowa ukształtowana została w układzie promienistym, zbiegającym się w ośrodku miejskim Jedwabne. Przez gminę przebiega droga wojewódzka nr 668, pozostałe ciągi komunikacyjne to drogi powiatowe oraz gminne.

Opracowanie graficzne prezentuje również rozmieszczenie przestrzenne wsi, na terenie których mieszkańcy korzystają z sieci infrastruktury technicznej. Sieć kanalizacyjna obejmuje jedynie miasto Jedwabne, natomiast większość jednostek osadniczych zlokalizowanych w południowej oraz południowo-wschodniej części gminy nie korzysta z sieci wodociągowej.

Mapa 1. Analiza sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej na terenie gminy Jedwabne

SFERA FUNKCYJONALNO-PRZESTRZENNA I TECHNICZNA

Gmina Jedwabne

1 0 2 km

LEGENDA

— droga wojewódzka	— zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa	△ miejscowości o bardzo złym stanie dróg
— główne ciągi komunikacyjne	— tereny przemysłowe	□ miejscowości podłączone do sieci kanalizacyjnej
— granice miasta Jedwabne	T miejscowości o funkcji turystycznej	— miejscowości niepodłączone do sieci wodociągowej
● główny ośrodek obsługi ludności	● miejscowości o koncentracji usług	
● uzupełniające ośrodki obsługi ludności	■ otulina PN - funkcja ekologiczna	

Źródło: opracowanie Grupa BST

Podsumowanie – sfera przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna

Do analizy sfery wykorzystano następujące wskaźniki, zawarte w tabeli poniżej.

Tabela 23 Wskaźniki sfery społecznej

Lp.	Wskaźnik
W20	Liczba zabytków na 100 mieszkańców
W21	Liczba budynków komunalnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
W22	Liczba przystanków komunikacji publicznej na 100 mieszkańców
W23	Liczba budynków mieszkalnych nowych oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie Grupa BST

W celu wskazania jednostek pomocniczych, w których występuje wysokie bądź bardzo wysokie nasilenie negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalno-technicznej dokonano syntetycznej oceny stopnia nasilenia występowania negatywnych zjawisk. W przypadku kryterium przestrzenno-funkcjonalno-technicznego, w celu dokonania syntetycznej oceny zliczono wszystkie wskaźniki dla danej sfery, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką.

Tabela prezentuje wartości poszczególnych analizowanych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala z podziałem gminy Jedwabne na sołectwa z wyszczególnieniem miejscowości Jedwabne. Biorąc pod uwagę dane zaprezentowane w tabeli, można wnioskować, że w stanie kryzysowym znajdują się wszystkie sołectwa, które zaznaczone są kolorem w podsumowaniu.

Tabela 24. Sfera przestrzenno-funkcjonalno-techniczna – syntetyczny wskaźnik Perkala

Wyszczególnienie	W20	W21	W22	W23	Syntetyczny wskaźnik Perkala
Bartki	0,00	0,00	0,61	1,00	1,61
Biczki	0,00	0,00	1,00	1,00	2,00
Biodry	0,00	0,00	0,74	1,00	1,74
Biodry Kolonia	0,00	0,00	0,48	1,00	1,48
Borawskie	1,00	0,00	0,00	1,00	2,00
Bronaki-Olki	0,00	0,00	0,48	1,00	1,48
Bronaki-Pietrasze	0,00	0,00	0,63	1,00	1,63
Brzostowo	0,00	0,00	0,79	1,00	1,79
Burzyn	0,53	0,00	0,74	1,00	2,26
Chrostowo	0,00	0,00	1,00	1,00	2,00
Chyliny	0,00	0,00	1,00	1,00	2,00
Grądy Małe	0,00	0,00	0,31	1,00	1,31
Grądy Wielkie	0,00	0,00	0,25	1,00	1,25
Janczewko	0,00	0,00	0,33	1,00	1,33
Janczewo	0,00	0,00	0,71	1,00	1,71
Kaimy	0,00	0,00	0,38	1,00	1,38
Kajetanowo	0,00	0,00	1,00	1,00	2,00
Kamianki	0,00	0,00	0,25	1,00	1,25
Karwowo-Wszebory	0,00	0,00	0,64	1,00	1,64
Kąty	0,00	0,00	1,00	1,00	2,00
Koniecki	0,00	0,00	0,49	1,00	1,49
Konopki Chude	0,00	1,00	0,56	1,00	2,56
Konopki Tłuste	0,00	0,00	0,73	1,00	1,73
Korytki	0,00	0,00	0,29	1,00	1,29
Kosaki-Turki	0,00	0,00	0,78	1,00	1,78
Kotowo-Plac	0,00	0,00	0,62	1,00	1,62
Kotowo Stare	0,00	0,00	0,41	1,00	1,41
Kotówek	0,00	0,00	0,53	1,00	1,53

Wyszczególnienie	W20	W21	W22	W23	Syntetyczny wskaźnik Perkala
Kubrzany	0,00	0,00	0,57	1,00	1,57
Kucze Małe + Kuczewskie	0,00	0,00	0,50	1,00	1,50
Kucze Wielkie	0,00	0,00	0,65	1,00	1,65
Makowskie	0,47	0,53	0,53	1,00	2,53
Mocarze	0,00	0,00	0,69	0,00	0,69
Nadbory	0,00	0,50	0,56	1,00	2,06
Olszewo-Góra	0,00	0,00	0,70	1,00	1,70
Orlikowo	0,21	0,00	0,90	0,33	1,43
Pawełki	0,00	0,00	0,73	1,00	1,73
Pieńki Borowe	0,00	0,00	1,00	1,00	2,00
Pluty	0,00	0,00	1,00	1,00	2,00
Przestrzele	0,00	0,00	0,19	1,00	1,19
Rostki + Grabnik	0,00	0,00	0,51	1,00	1,51
Siestrzanki	0,00	0,00	0,70	1,00	1,70
Stryjaki	0,00	0,00	0,59	1,00	1,59
Szostaki	0,00	0,00	0,71	1,00	1,71
Witynie	0,00	0,00	0,57	1,00	1,57
Jedwabne	0,16	0,27	0,99	0,75	2,16
Gmina Jedwabne	0,08	0,11	0,75	0,87	1,81

Źródło: opracowanie Grupa BST

OBSZAR ZDEGRADOWANY

Obszar zdegradowany to taki, na którym nasilone są negatywne zjawiska społeczne, do których zaliczyć można m.in.: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji, niski poziom kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym oraz kulturalnym. Co więcej, obszar zdegradowany powinien cechować się co najmniej jednym negatywnym zjawiskiem ze sfery gospodarczej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalno-technicznej.

Obszary koncentracji negatywnych zjawisk zostały wskazane w sposób obiektywny w oparciu o zróżnicowane narzędzia, metody i techniki badawcze. W celu zdiagnozowania problemów dokonano analizy danych zastanych (desk research), której podstawą były zasoby Banku Danych Lokalnych. Dopełnieniem prowadzonych badań uczyniono analizę wskaźnikową, która pozwoliła zobrazować natężenie i koncentrację występujących zjawisk kryzysowych.

Obszar zdegradowany w gminie Jedwabne został wyznaczony na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej w czterech sferach, podczas której wykorzystano także syntetyczny wskaźnik Perkala. Wyższą wartość wskaźnika syntetycznego Perkala należy interpretować jako obszar, na którym skoncentrowane są negatywne zjawiska. Uwzględniając aspekt społeczny jako jeden z najważniejszych wskaźników definiujących negatywne zjawisko na wskazanym obszarze, wyodrębniono obszary, które cechują się największymi przekroczeniami w czterech sferach. Obszary zdegradowane wyróżniono kolorem zielonym. Są to obszary, na których zidentyfikowano koncentrację negatywnych zjawisk społecznych współwystępującą z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z pozostałych analizowanych sfer. Należą do nich: Karwowo-Wszebory, Konopki Chude,

Konopki Tłuste, Korytki, Kotowo Stare, Kotówek, Kubrzany, Kucze Wielkie, Pieńki Borowe Rostki, Grabnik, Siestrzanki i Jedwabne.

Tabela 25. Obszar zdegradowany – podsumowanie

Wyszczególnienie	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalno-techniczna	Obszar zdegradowany
Barłki	3,72	1,64	0,67	1,61	
Biczki	2,09	1,00	0,46	2,00	
Biodry	3,76	0,82	0,50	1,74	
Biodry Kolonia	2,50	1,00	0,50	1,48	
Borawskie	3,24	0,78	0,61	2,00	
Bronaki-Olki	5,01	1,33	0,51	1,48	
Bronaki-Pietrasze	3,38	1,61	0,16	1,63	
Brzostowo	3,93	1,67	0,69	1,79	
Burzyn	3,44	1,10	0,34	2,26	
Chrostowo	2,63	1,50	0,92	2,00	
Chyliń	3,08	0,83	0,17	2,00	
Grądy Małe	4,15	1,03	0,85	1,31	
Grądy Wielkie	5,09	0,70	0,52	1,25	
Janczewko	4,49	1,21	0,39	1,33	
Janczewo	5,15	1,05	0,71	1,71	
Kaimy	4,71	1,45	0,41	1,38	
Kajetanowo	2,21	1,00	0,82	2,00	
Kamianki	2,65	1,05	0,29	1,25	
Karwowo-Wszebory	6,64	1,03	0,52	1,64	Tak
Kąty	4,12	1,03	0,59	2,00	
Koniecki	4,27	1,60	0,68	1,49	
Konopki Chude	5,47	0,84	0,56	2,56	Tak
Konopki Tłuste	5,27	1,02	0,45	1,73	Tak
Korytki	6,04	1,29	0,48	1,29	Tak
Kosaki-Turki	3,73	1,47	0,55	1,78	
Kotowo-Plac	4,81	1,57	0,50	1,62	
Kotowo Stare	7,83	0,73	0,71	1,41	Tak
Kotówek	5,35	1,25	0,69	1,53	Tak
Kubrzany	5,32	1,29	0,20	1,57	Tak
Kucze Małe + Kuczewskie	4,42	1,43	0,78	1,50	
Kucze Wielkie	6,03	1,42	0,63	1,65	Tak
Makowskie	3,76	1,44	0,41	2,53	
Mocarze	4,61	0,87	0,57	0,69	
Nadbory	4,19	0,90	0,31	2,06	
Olszewo-Góra	4,99	1,19	0,47	1,70	
Orlikowo	4,53	1,23	0,33	1,43	
Pawełki	4,50	0,90	0,51	1,73	
Pieńki Borowe	5,31	0,96	0,29	2,00	Tak
Pluły	3,76	1,36	0,81	2,00	
Przestrzele	2,54	1,61	0,50	1,19	
Rostki + Grabnik	9,38	0,78	0,36	1,51	Tak
Siestrzanki	5,79	1,51	1,00	1,70	Tak
Stryjaki	5,10	1,04	0,58	1,59	
Szostaki	4,20	1,05	0,75	1,71	
Witynie	4,08	1,27	0,57	1,57	
Jedwabne	7,00	0,63	0,00	2,16	Tak
Gmina Jedwabne	5,20	1,03	0,36	1,81	

Źródło: opracowanie Grupa BST

WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI

Rozpoznanie problemów występujących w gminie Jedwabne dało podstawy do wyznaczenia obszaru rewitalizacji i umożliwiło wskazanie terenu najbardziej wymagającego wsparcia. Obszar wskazany do rewitalizacji został skonkretyzowany w oparciu o dane ilościowe oraz wskaźniki jakościowe, co umożliwiło uchwycenie powiązań funkcjonalnych obszarów.

Obszar rekomendowany do rewitalizacji w gminie Jedwabne został wyznaczony na podstawie analizy społeczno-gospodarczo-przestrzennej. Zasadniczym założeniem przy delimitacji obszaru zdegradowanego było wskazanie obszarów, na których koncentrują się negatywne zjawiska społeczne. Podczas analizy wykorzystano dane pozyskane m.in. z Urzędu Miejskiego w Jedwabnem, Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Miejskiej Policji w Łomży oraz Powiatowego Urzędu Pracy. Działania diagnostyczne zwieńczone zostały identyfikacją licznych zjawisk kryzysowych na wskazanym obszarze rewitalizacji oraz potwierdziły konieczność szybkiej interwencji oraz działań w celu ich eliminacji lub istotnego ograniczenia.

Obszar rewitalizacji według ustawy o rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar zdegradowany został poddany wnikliwej analizie. Nastąpiło to na podstawie analizy wskaźnikowej, przy jednoczesnym zbadaniu danych zebranych w trakcie analizy danych zastanych (ogólna charakterystyka gminy). Opierając się na wyżej wymienionych metodach badawczych podjęto decyzję co do wyboru jednostek przestrzennych, które objęte zostaną obszarem rewitalizacji.

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji w gminie Jedwabne zostało oparte na zapisie zawartym w ustawie o rewitalizacji i Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 odnoszącym się do definicji obszaru rewitalizacji „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk [...], na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina zamierza prowadzić rewitalizację”.

Analizując jednostki przestrzenne, które wchodziły w skład obszaru zdegradowanego, zauważyć można, że najsilniejsza koncentracja negatywnych zjawisk społecznych występuje w Rostkach i Grabniku, Kotowie Starym i Jedwabnem, na co wskazują najwyższe wartości syntetycznego wskaźnika Perkala. Jednocześnie, badając występowanie innych problemów uwagę przykuwa fakt, że w Rostkach i Grabniku oraz Kotowie Starym odnotowano kryzysową sytuację w sferze środowiskowej, natomiast w Jedwabnem – w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. Jednocześnie ta ostatnia miejscowość charakteryzuje się wielokrotnie większą gęstością zaludnienia. Miasto Jedwabne stanowi funkcjonalne centrum gminy – obszar, w którym mieści się najwięcej funkcji i usług, jest to teren najsilniej zurbanizowany, o istotnych

walorach kulturowych. Dodatkowo, zamieszkuje go istotna część populacji gminy, przez co stanowi miejsce eskalacji problemów, lecz także mające szanse na intensywny rozwój oparty o atuty miejsca centralnego. Jedwabne jest miejscowością istotną dla wszystkich mieszkańców gminy z uwagi na jego rolę i ofertę. Należy zatem tak kierować procesami urbanizacyjnymi i rozwojem tego miasta, aby zapobiegać rozwojowi problemów, a wręcz niwelować je w oparciu o posiadane lub wypracowane potencjały.

W związku z istotnym, wyróżniającym się znaczeniem miasta dla rozwoju lokalnego w porównaniu z częścią wiejską gminy, obszar rewitalizacji zostaje wyznaczony w granicach administracyjnych tej miejscowości. W celu doprecyzowania jego zasięgu przestrzennego dokonano diagnozy z dokładnością do ulic w mieście, z wykorzystaniem wskaźników, do których dane dostępne były dla poziomu ulic. Są to:

- W4 – Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- W5 – Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- W6 – Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- W7 – Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- W8 – Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta” w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- W10 – Saldo migracji
- W11 – Przyrost naturalny
- W12 – Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- W13 – Liczba kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- W16 – Liczba organizacja pozarządowych
- W17 – Liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność wg REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- W18 – Liczba podmiotów gospodarczych wykreślonych z REGON od 2010 roku na 100 mieszkańców
- W21 – Liczba budynków komunalnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- W22 – Liczba przystanków komunikacji publicznej na 100 mieszkańców
- W23 – Liczba budynków mieszkalnych nowych oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 100 mieszkańców

W tabeli zawarto również wartości analizowanych wskaźników dla miasta Jedwabne oraz dla całej gminy. Następnie porównano wartości wskaźników dla ulic wraz ze średnią dla gminy. Jako kryzysowe oznaczono wartości wskazujące na sytuację gorszą niż średnio w gminie².

² Wyższa wartość wskaźników W4, W5, W6, W7, W8, W12, W13, W18, W21 oraz niższa wartość wskaźników W10, W11, W16, W17, W22 i W23 świadczą o sytuacji kryzysowej.

Tabela 26. Analiza wskaźnikowa dla ulic w granicach miasta Jedwabne

	W4	W5	W6	W7	W8	W10	W11	W12	W13	W16	W17	W18	W21	W22	W23
3 Maja	11,76	0,00	5,88	2,94	2,94	2,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cmentarna	3,57	0,00	0,00	3,57	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,29	7,14	0,00	0,00	0,00
Konopnickiej	8,00	2,00	4,00	0,00	0,00	-2,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kościuszki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,96	-0,96	0,96	0,96	0,00	7,69	2,88	0,00	0,00	1,00
Krasickiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-6,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,25	0,00	0,00	0,00
Łomżyńska	35,09	5,26	8,77	3,51	1,75	1,75	1,75	3,51	0,00	1,75	28,07	12,28	1,75	0,00	0,00
Mickiewicza	9,43	1,89	1,89	0,94	1,89	0,94	-0,94	0,00	0,00	0,00	8,49	0,00	0,00	0,00	0,00
Nowa	20,83	2,78	5,56	0,00	1,39	4,17	-1,39	2,78	0,00	0,00	0,00	0,00	1,39	0,00	0,00
Ogrodowa	8,33	2,78	5,56	0,00	0,00	5,56	0,00	2,78	2,78	0,00	2,78	5,56	0,00	0,00	0,00
Piękna	33,33	0,00	0,00	8,33	0,00	0,00	16,67	33,33	16,67	16,67	50,00	8,33	0,00	0,00	0,00
Plac 250-lecia	14,06	1,56	1,56	1,56	1,56	10,94	0,00	0,00	0,00	0,00	10,94	1,56	0,00	0,00	0,00
Plac Jana Pawła II	21,43	0,00	5,95	1,19	0,00	-5,95	0,00	4,76	4,76	0,00	28,57	26,19	1,19	1,19	0,00
Polna	3,70	0,00	0,00	3,70	3,70	-11,11	-3,70	0,00	0,00	0,00	18,52	3,70	0,00	0,00	0,00
Poświętna	83,33	0,00	25,00	33,33	0,00	0,00	-8,33	33,33	16,67	0,00	33,33	8,33	8,33	0,00	0,00
Przestrzelska	38,18	3,03	8,48	1,82	0,61	3,64	0,61	3,03	1,21	0,00	6,67	3,64	1,21	0,00	0,00
Przytułska	23,65	1,24	3,32	4,56	1,24	1,66	-0,41	3,32	0,41	0,00	7,05	3,73	0,41	0,00	0,00
Raginisa	27,27	0,00	3,03	6,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rembielińskiego	13,79	3,45	0,00	0,00	3,45	-3,45	0,00	3,45	3,45	0,00	3,45	0,00	0,00	0,00	0,00
Sadowa	6,82	0,00	2,27	0,00	0,00	2,27	2,27	4,55	0,00	0,00	13,64	15,91	0,00	0,00	0,00
Skłodowskiej-Curie	6,52	0,00	2,17	0,00	2,17	-8,70	-2,17	0,00	0,00	0,00	4,35	0,00	0,00	0,00	1,00
Spółdzielcza	26,76	2,82	7,04	2,82	1,41	0,00	1,41	2,82	0,00	0,00	4,23	1,41	1,41	0,00	0,00
Stary Rynek	44,74	5,26	2,63	2,63	0,00	0,00	0,00	2,63	0,00	0,00	13,16	5,26	0,00	0,00	0,00
Stawiskowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,11	11,11	11,11	11,11	0,00	11,11	11,11	0,00	0,00	0,00
Szkolna	39,13	0,00	4,35	8,70	0,00	4,35	-4,35	4,35	0,00	0,00	0,00	4,35	4,35	0,00	0,00
Wesoła	32,43	0,00	13,51	5,41	0,00	0,00	-2,70	2,70	2,70	0,00	18,92	10,81	0,00	0,00	0,00
Wojska Polskiego	9,18	0,00	3,06	2,04	2,04	14,29	1,02	7,14	4,08	1,02	26,53	8,16	1,02	0,00	1,00
Żwirki i Wigury	12,72	1,73	1,73	0,58	0,00	2,31	0,00	1,16	0,00	0,00	9,25	4,05	0,00	0,00	0,00
Jedwabne	18,99	1,51	4,02	2,27	0,93	32,00	0,00	2,85	0,58	0,29	9,90	5,21	0,53	0,00	0,18
Gmina Jedwabne	14,07	1,17	2,39	1,59	0,73	1,83	-1,00	1,82	0,35	0,16	4,54	4,00	0,22	1,19	0,09

Źródło: opracowanie Grupa BST

Tabela 27 zawiera podsumowanie liczby przekroczonych wskaźników dla każdej z analizowanych ulic w rozróżnieniu na sferę społeczną i pozostałe sfery. Obszarem rewitalizacji objęto tereny przy ulicach: 3 Maja, Łomżyńskiej, Nowej, Ogrodowej, Pięknej, Placu Jana Pawła II, Poświętnej, Przestrzelskiej, Przytułskiej, Raginisa, Rembielińskiego, Spółdzielczej, Stary Rynek, Szkolnej, Wesołej i Wojska Polskiego, a także Plac 250-lecia, ulicę Sadową, Stawiskową i Żwirki i Wigury.

Na wyznaczonym obszarze mieszkają 1323 osoby, co stanowi 24,15% ogółu ludności gminy Jedwabne. Obszar zajmuje powierzchnię 98 ha, co stanowi 0,62% powierzchni gminy.

Tabela 27. Liczba przekroczeń wskaźników dla każdej z ulic w Jedwabnem

Ulica	Liczba przekroczonych wskaźników	
	w sferze społecznej	w pozostałych sferach
3 Maja	5	3
Cmentarna	3	3
Konopnickiej	3	3
Kościuszki	4	1
Krasickiego	2	4
Łomżyńska	7	4
Mickiewicza	5	2
Nowa	7	3
Ogrodowa	4	4
Piękna	5	3
Plac 250-lecia	4	2
Plac Jana Pawła II	6	3
Polna	5	2
Poświętna	8	4
Przestrzelska	7	3
Przytułska	7	3
Raginisa	4	3
Rembielińskiego	6	3
Sadowa	3	3
Skłodowskiej-Curie	4	2
Spółdzielcza	7	4
Stary Rynek	5	3
Stawiskowa	4	3
Szkolna	7	4
Wesoła	7	3
Wojska Polskiego	4	3
Żwirki i Wigury	3	2

Źródło: opracowanie Grupa BST

ZASIĘG PRZESTRZENNY OBSZARU REWITALIZACJI

Opierając się na wspomnianych wcześniej metodach, podjęto decyzję odnośnie wyboru jednostek przestrzennych, które objęte zostaną obszarem rewitalizacji. Do obszaru rewitalizacji włączono ulice o największej liczbie przekroczonych wskaźników w sferze społecznej (co najmniej 4) oraz o występujących przekroczeniach co najmniej 3 wskaźników w pozostałych sferach. W trakcie delimitacji obszarów rewitalizacji wyznaczono obszar rewitalizacji, który wyznaczają ulice w mieście Jedwabne: 3 Maja, Łomżyńska, Nowa, Ogrodowa, Piękna, Plac Jana Pawła II, Poświętna, Przestrzelska, Przytułska, Raginisa, Rembielińskiego, Sadowa, Spółdzielcza, Stary Rynek, Stawiskowa, Szkolna, Wesoła i Wojska Polskiego. Ponadto, z uwagi na fakt, że teren ograniczony tymi ulicami obejmuje także Plac 250-lecia, ulicę Sadową, Stawiskową oraz Żwirki i Wigury – lokalizacje te także włączono do obszaru rewitalizacji.

Powierzchnia obszaru rewitalizacji w gminie Jedwabne wynosi 98 ha (0,62% powierzchni gminy Jedwabne) i zamieszkiwana jest przez 1323 osób (24,15% mieszkańców gminy Jedwabne). Obszar rewitalizacji obejmuje kluczowe lokalizacje i przestrzeń o szczególnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego.

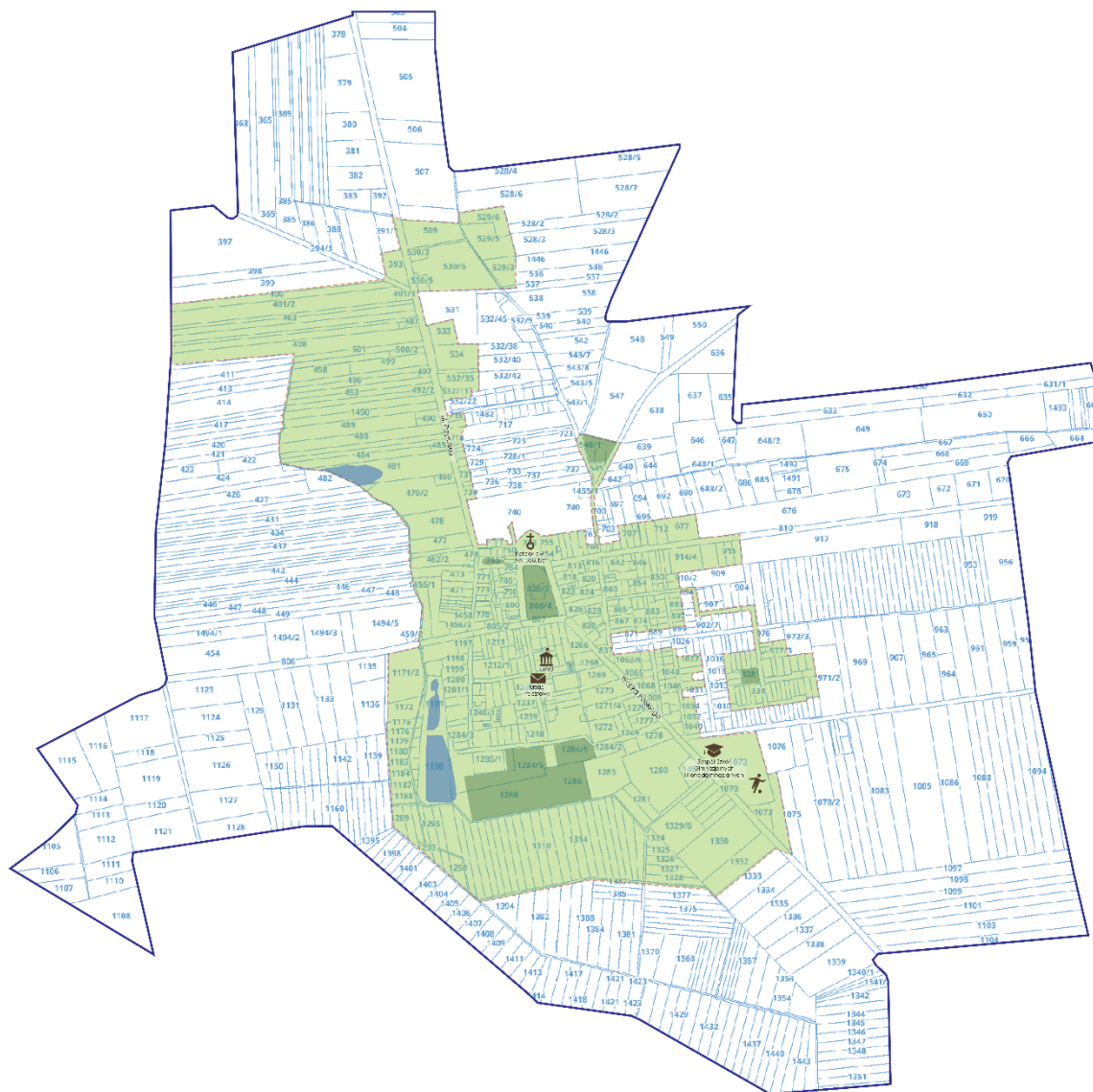
Mapa 2. Mapa obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji na terenie miasta Jedwabne

Skala 1:5000

LEGENDA

- Granica miasta Jedwabne
- Obszar rewitalizacji
- Numer działki
- Tereny zieleni urządzonej
- Zbiorniki wodne

Źródło: opracowanie Grupa BST

POGŁĘBIONA ANALIZA OBSZARU REWITALIZACJI

Pogłębioną analizę obszaru rewitalizacji opracowano w oparciu o wskaźniki, analizę danych zastanych oraz badanie kwestionariuszowe PAPI/CATI, w którym wzięło udział 67 mieszkańców gminy. Respondenci do badania CATI zostali wybrani losowo, natomiast badanie PAPI zostało przeprowadzone na spotkaniu.

SFERA SPOŁECZNA

W tabeli poniżej zawarto wartości wskaźników w sferze społecznej w odniesieniu do obszaru rewitalizacji oraz gminy Jedwabne. Kolorem czerwonym wyróżniono wartości wskazujące na sytuację kryzysową w porównaniu do gminy ogółem.

Tabela 28. Zestawienie wartości wskaźników dla obszaru rewitalizacji i wartości referencyjnych dla gminy: sfera społeczna

Oznaczenie	Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Jedwabne
W4	Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	23,05	14,07
W5	Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,73	1,17
W6	Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	4,80	2,39
W7	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	2,70	1,59
W8	Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta” w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,90	0,73
W10	Saldo migracji	39,00	1,83
W11	Przyrost naturalny	3,00	-1,00
W12	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców	3,60	1,82
W13	Liczba kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,43	0,35
W16	Liczba organizacja pozarządowych	0,30	0,16

Źródło: opracowanie Grupa BST

Ludność zamieszkująca obszar rewitalizacji boryka się z problemem zależności od pomocy społecznej. Niemal co czwarty mieszkaniec korzysta z takiego wsparcia, co jest wskaźnikiem znacznie wyższym, aniżeli wartość dla gminy (23,05 w porównaniu do 14,07 korzystających na 100 mieszkańców). Najpoważniejszy problem ma miejsce wśród mieszkańców ulicy Poświętnej (wskaźnik równy 83,33), a następnie Stary Rynek (44,74). Przyczynami korzystania ze świadczeń opieki społecznej jest najczęściej choroba, ubóstwo i niepełnosprawność. Konieczność korzystania z tego źródła spowodowana jest między innymi występującym bezrobociem.

Na obszarze rewitalizacji jest więcej niż średnio w gminie mieszkańców, którzy otrzymują pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, ubóstwa i niepełnosprawności. Zatem na wyznaczonym terenie problem wykluczenia społecznego jest znacznie poważniejszy niż w gminie – jego skalę przedstawiają wartości badanych wskaźników, które na obszarze rewitalizacji są o około połowę i więcej wyższe niż dla gminy ogółem (zob. Tabela 28). Wsparcie z powodu choroby adresowane jest w największym stopniu do osób mieszkających przy ulicach Łomżyńskiej i Stary Rynek. Co czwarty mieszkaniec ulicy Poświętnej otrzymuje

pomoc z powodu ubóstwa, a co trzeci – z powodu niepełnosprawności. Z powodu ubóstwa cierpi również istotna grupa mieszkańców ulicy Wesołej (wskaźnik wynosi 13,51). Trudna sytuacja rodzinna korzystających z pomocy społecznej wynika przede wszystkim z bezrobocia³.

Zdaniem badanych mieszkańców gminy, bezrobocie na obszarze rewitalizacji jest problemem o średnim natężeniu (46,3%), choć niemal częściej niż co czwarta osoba (28,3%) uważa je za problem o natężeniu wysokim. Brak jakichkolwiek ofert pracy na lokalnym rynku powoduje, iż mieszkańcy nie są w stanie podjąć pracy. Często dojazd do większych ośrodków miejskich sprawia trudność mieszkańcom. W takim przypadku osoby nieposiadające pracy wolą korzystać ze świadczeń pomocy społecznej niż podjąć pracę. Ponad połowa (52,2%) badanych przyznaje, że ubóstwo i alkoholizm to problemy o średnim natężeniu, a nieco większy odsetek (58,2%) sądzi, że takim problemem jest też niepełnosprawność (Zob. Rysunek 25). Ze względu na niski stopień zamożności społeczeństwa efektywność działań Ośrodka Pomocy Społecznej jest jednym z ważniejszych elementów zapewnienia zrównoważonego rozwoju społecznego.⁴

Problemom związanym z zależnością od wsparcia ośrodka pomocy społecznej towarzyszy także poważniejszy niż w gminie problem przemocy w rodzinie. Niemal co setny (0,9 na 100) mieszkaniec obszaru objęty jest procedurą Niebieskiej karty, podczas gdy w skali gminy jest to 0,73 osób na 100 mieszkańców. Przemoc w rodzinie w tym zakresie to problem dotyczący w dużym stopniu mieszkańców ulicy Rembielińskiego, gdzie 3,45 na 100 mieszkańców objętych jest procedurą Niebieskiej Karty. Respondenci ocenili, że przemoc w rodzinie to zjawisko niewystępujące (46,3%) lub rzadko (44,8%) występujące na obszarze rewitalizacji, co nasuwa wniosek, że świadomość obecności problemu wśród mieszkańców jest znikoma (Zob. Rysunek 25). Problem przemocy w rodzinie wiąże się z dysfunkcjami społecznymi. Nierzadko jest następstwem alkoholizmu czy bezrobocia, zwłaszcza długotrwałego, powodującego frustrację, napięcia w relacjach w rodzinie i w konsekwencji przenoszenie problemów na kolejne pokolenia.

Dodatkowo, na obszarze rewitalizacji dostrzega się istotnie większe zagrożenie związane z przestępczością. Odnotowano tam dwukrotnie więcej przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców niż w gminie (3,60 w porównaniu do 1,82), a także trzykrotnie więcej kradzieży (1,43 w porównaniu do 0,35 na 100 mieszkańców). Obszarami o najwyższym wskaźniku związanym z przestępczością są ulice Piękna i Poświętna (33,33 zdarzenia na 100 mieszkańców). W lokalizacjach tych wystąpiło także najwięcej kradzieży – 16,67 na 100

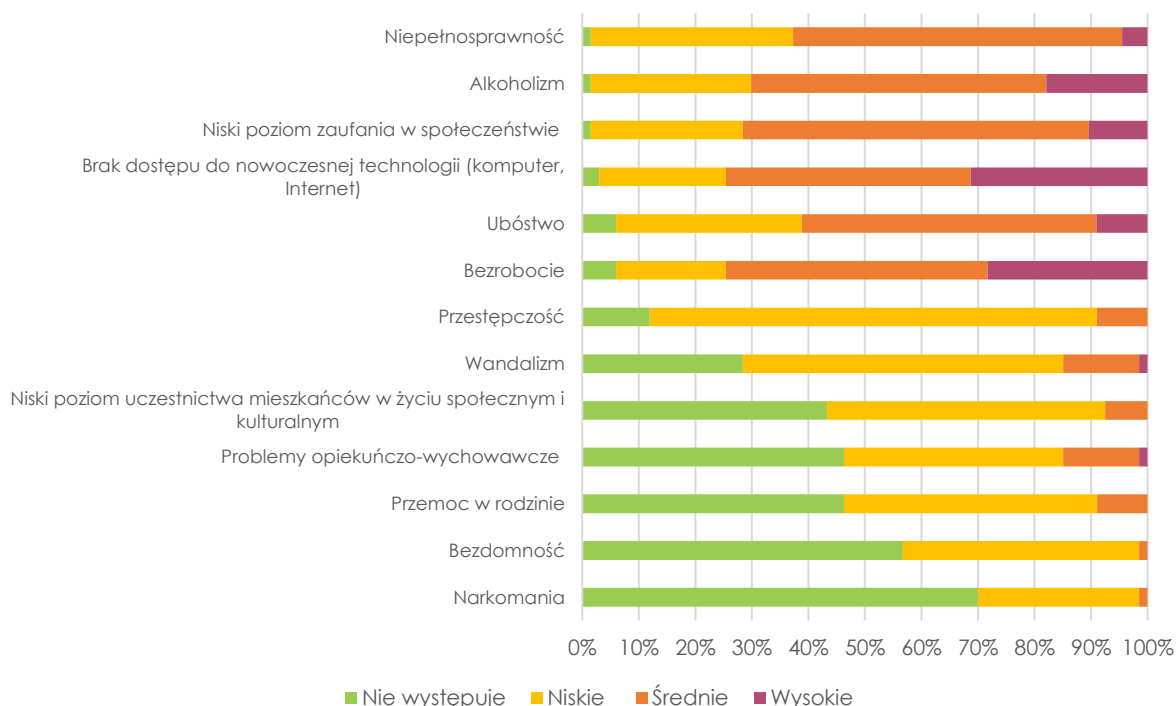
³ Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2013 – 2023

⁴ Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2013 – 2023

mieszkańców. Jednocześnie niemal ośmiu na dziesięciu badanych sądzi, że przestępczość jest problemem o niskim natężeniu na obszarze rewitalizacji. Zachowania szkodliwie społeczne wiążą się nierzadko z doskwierającym mieszkańcom spożywaniem alkoholu w miejscach niedozwolonych, a także przekraczaniem dozwolonej prędkości, co jest uciążliwe i niebezpieczne dla mieszkańców i innych uczestników ruchu drogowego.

Badani mieszkańcy wśród istotniejszych problemów dotyczących społeczności obszaru rewitalizacji podali także alkoholizm, brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, Internet) oraz niski poziom zaufania w społeczeństwie, co ilustruje poniższy wykres.

Rysunek 25. Ocena stopnia natężenia problemów społecznych na obszarze rewitalizacji (N=67)

Źródło: badanie PAPI/CATI

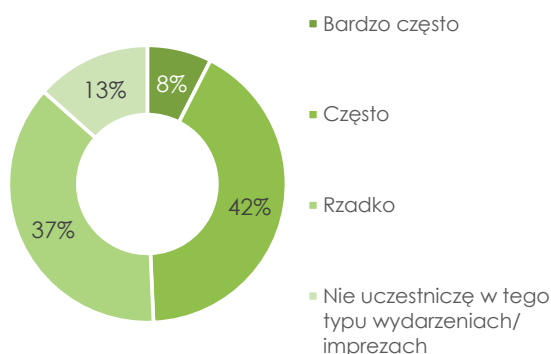
Obok wskazanych powyżej kryzysów w sferze społecznej, diagnoza wykazała, że obszar rewitalizacji charakteryzuje się także pozytywnymi zjawiskami w tym zakresie. Przede wszystkim odnotowuje się na nim dodatnie i względnie wysokie saldo migracji i przyrost naturalny. Największy napływ mieszkańców wystąpił przy Placu 250-lecia (7) i ulicy Przestrzelskiej (6), z kolei najniższe saldo migracji odnotowano przy Placu Jana Pawła II.

Innym pozytywnym zjawiskiem występującym na obszarze rewitalizacji jest funkcjonowanie na nim większej liczby organizacji społecznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców niż średnio w gminie, co świadczy o intensywniejszej aktywności mieszkańców w tym zakresie. Wskaźnik ten (0,3 na obszarze rewitalizacji w porównaniu do 0,16 organizacji na 100 mieszkańców w gminie) jest pozytywny, analizując sytuację na obszarze rewitalizacji ogółem, natomiast przyglądając się poszczególnym rejonom – ulicom, zauważa się, że cała aktywność społeczna skupia się na zaledwie trzech ulicach: Łomżyńskiej, Pięknej i Wojska Polskiego. Są

to: Ochotnicza Straż Pożarna w Jedwabnem, Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Jedwabnem "Bliżej Dziecka", Stowarzyszenie Twórców – Rita Et Antonio i Fundacja "Sztuk i Dialogu". Stowarzyszenie działające przy szkole zajmuje się inicjatywami na rzecz jej uczniów, skupiając się na wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Stowarzyszenie Twórców – Rita Et Antonio działa charytatywnie na rzecz społeczności w zakresie ochrony i promocji zdrowia, wolności i praw człowieka, a także rozwoju demokracji i promocji wolontariatu. Z kolei Fundacja „Sztuk i Dialogu” trudni się wspieraniem kultury, jej twórców, pobudzaniem rozwoju twórczości młodego pokolenia i inicjowaniem przedsięwzięć służących rozwojowi kultury. Dodatkowo seniorzy organizują swoje cykliczne spotkania. Jednak lokalne organizacje społeczne w niewielkim stopniu angażują się w poprawę jakości życia mieszkańców⁵.

Zdaniem respondentów na obszarze rewitalizacji nie występuje problem niskiego uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym – sądzi tak 43,3% badanych, a 49,2% uważa, że jest to znikomy problem (Zob. Rysunek 25). Jednocześnie niemal połowa ankietowanych mieszkańców często lub bardzo często bierze udział w wydarzeniach kulturalnych organizowanych w gminie, natomiast co siódmy nie uczestniczy w takich imprezach (Zob. Rysunek 26).

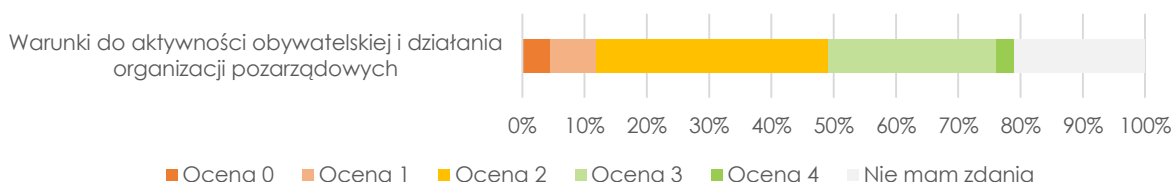
Rysunek 26. Deklarowana częstotliwość uczestnictwa w wydarzeniach, imprezach organizowanych w gminie (N=67)

Źródło: badanie PAPI/CATI

Mieszkańcy, którzy wzięli udział w badaniu, są najczęściej zdania, że warunki do aktywności obywatelskiej na obszarze rewitalizacji są przeciętne (37,3%) lub dobre (26,9%). Co piąty badany nie ma zdania w tym temacie, co może świadczyć o nikłym zainteresowaniu taką działalnością.

Rysunek 27. Ocena warunków do aktywności obywatelskiej i działania organizacji pozarządowych na obszarze rewitalizacji w skali 0-4, gdzie 0 jest oceną najniższą, a 4 – najwyższą (N=67)

Źródło: badanie PAPI/CATI

⁵ Strategia Rozwoju Gminy Jedwabne na lata 2015-2020

SFERA GOSPODARCZA

Poniższa tabela przedstawia wartości wskaźników gospodarczych dla obszaru rewitalizacji i gminy Jedwabne. Kolorem czerwonym wyróżniono wartość wskazującą na sytuację kryzysową w porównaniu do gminy ogółem.

Tabela 29. Zestawienie wartości wskaźników dla obszaru rewitalizacji i wartości referencyjnych dla gminy: sfera gospodarcza

Oznaczenie	Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Jedwabne
W17	Liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność wg REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców	11,34	4,54
W18	Liczba podmiotów gospodarczych wykreślonych z REGON od 2010 roku na 100 mieszkańców	6,08	4,00

Źródło: opracowanie Grupa BST

Obszar rewitalizacji obejmuje dużą część miasta Jedwabne, a zatem tereny o zwiększonej aktywności gospodarczej, co jest naturalne dla jednostek administracyjnych miejsko-wiejskich. Skoncentrowana w mieście działalność przedsiębiorstw wyraźnie uwidacznia się w wartościach badanych wskaźników. Na obszarze rewitalizacji funkcjonuje 11,34 podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców, co jest wartością ponad dwukrotnie większą niż w gminie ogółem, gdzie wartość wskaźnika wynosi 4,54. Analogicznie intensywniejsza aktywność gospodarcza wiąże się również występowaniem tam większej rotacji przedsiębiorstw. Od 2010 roku na obszarze rewitalizacji zlikwidowano 6,08 podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców, natomiast w skali gminy – 4,00.

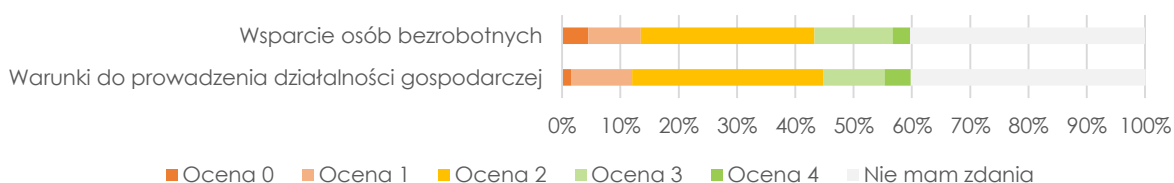
Wśród przedsiębiorstw na obszarze rewitalizacji dominują podmioty prywatne, przede wszystkim trudniące się handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych (sekcja G PKD 2007). Istotną rolę odgrywają także firmy budowlane (sekcja F PKD 2007), zajmujące się „pozostałą działalnością usługową” oraz gospodarstwa domowe produkujące wyroby i usługi na własne potrzeby (sekcje S i T PKD 2007). Pod względem rozmiaru przedsiębiorstw na obszarze rewitalizacji występują przede wszystkim mikro- i małe przedsiębiorstwa. Na obszarze rewitalizacji poziom przedsiębiorczości wzrósł w ostatnich latach, porównując przede wszystkim do początku XXI wieku, jednak szczytowe wartości osiągnięte były w roku 2014, od czasu którego notuje się ich spadki. Choć liczba najmniejszych podmiotów się wahała, zauważa się wzrost liczby firm zatrudniających od 10 do 49 pracowników oraz stabilną sytuację w zakresie firm średnich, w których pracuje 50-249 osób. Dane dotyczące obecności przedsiębiorstw na obszarze rewitalizacji wskazują, że pomimo ogólnego wzrostu wskaźników przedsiębiorczości w okresie co najmniej ostatniej dekady, w samych ostatnich latach odnotowuje się pewne spowolnienie, mogące wskazywać na zachwianie kondycji lokalnych przedsiębiorstw.

Z wykorzystaniem danych z Głównego Urzędu Statystycznego oraz istniejącego trendu rozwoju gminy, została przeprowadzona prognoza liczby podmiotów gospodarczych do roku 2020. Z analizy tej wynika, że w roku 2020 w gminie będzie funkcjonowało 314 podmiotów

gospodarczych, czyli o 18% podmiotów więcej niż w chwili obecnej.⁶ Z uwagi na fakt, że działalność gospodarcza w gminie koncentruje się w mieście Jedwabne, a więc w dużej mierze na obszarze rewitalizacji, wnioskować można zatem, że rozwój gospodarczy na omawianym obszarze będzie pod tym względem wzrastać.

Badani mieszkańcy dość przeciętnie oceniają warunki do prowadzenia działalności gospodarczej na obszarze rewitalizacji (29,8% odpowiedzi wskazujących na środkową ocenę – 2). Podobnie oceniono wsparcie udzielane bezrobotnym mieszkańcom, co przedstawia poniższy rysunek. Przeciętna ocena wiązać się może ze zdiagnozowanym spowolnieniem gospodarczym występującym na obszarze rewitalizacji, a więc z brakiem wyraźnej poprawy sytuacji gospodarczej mieszkańców.

Rysunek 28. Ocena gospodarczych aspektów życia na obszarze rewitalizacji w skali 0-4, gdzie 0 jest oceną najniższą, a 4 – najwyższą (N=67)

Źródło: badanie PAPI/CATI

SFERA ŚRODOWISKOWA

Analiza wskaźnikowa wykazała, że miasto Jedwabne charakteryzuje się najniższym w gminie wskaźnikiem dotyczącym masy wyrobów z azbestu pozostałych do usunięcia na 100 mieszkańców, tj. 26 615 kg na 100 mieszkańców. Jednak, biorąc pod uwagę wartości bezwzględne miasto stanowi koncentrację wyrobów azbestowych w gminie – do unieszkodliwienia pozostało w dalszym ciągu 454 850 kg wyrobów azbestowych. Uwagę przykuwa fakt, że 21 670 kg wyrobów z azbestu należy do osób prawnych, co związane jest z występowaniem w mieście koncentracji zakładów gospodarczych – w innych miejscowościach gminy wyroby azbestowe znajdują się niemal wyłącznie w rękach osób fizycznych, co wynika z rzadszego występowania przedsiębiorstw.

Poniższa mapa przedstawia rozmieszczenie przestrzenne budynków z wyrobami azbestowymi, znajdujących się na obszarze rewitalizacji i w jego sąsiedztwie. Kolory czerwony, pomarańczowy i żółty oznaczają kolejno stopnie I, II i III, które określają, jak pilne jest usunięcie danych materiałów. Zgodnie z tym podziałem w pierwszej kolejności należy usunąć materiały azbestowe w lokalizacjach oznaczonych na czerwono, następnie te oznaczone na

⁶ Strategia Rozwoju Gminy Jedwabne na lata 2015 - 2020

pomarańczowo, natomiast kolor żółty przypisano lokalizacjom, gdzie do pięciu lat należy dokonać powtórnej oceny.

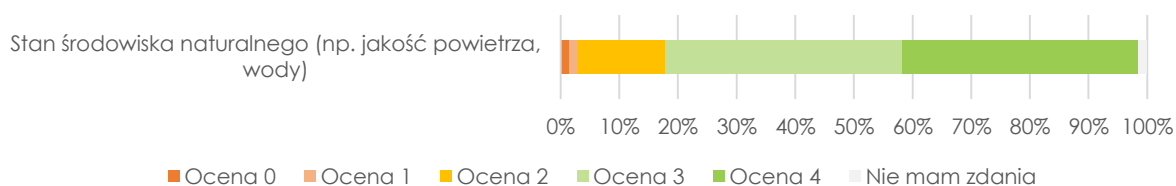
Rysunek 29. Lokalizacja obiektów zawierających wyroby azbestowe

Źródło: <https://esip.bazaazbestowa.gov.pl/>

Sami mieszkańcy gminy, którzy wzięli udział w badaniu, pozytywnie oceniają stan środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji. Ponad połowa osób (53,7%) nadała temu aspektowi najwyższą ocenę (4), a więcej niż co czwarty – ocenę 3.

Rysunek 30. Ocena stanu środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji w skali 0-4, gdzie 0 jest oceną najniższą, a 4 – najwyższą (N=67)

Źródło: badanie PAPI/CATI

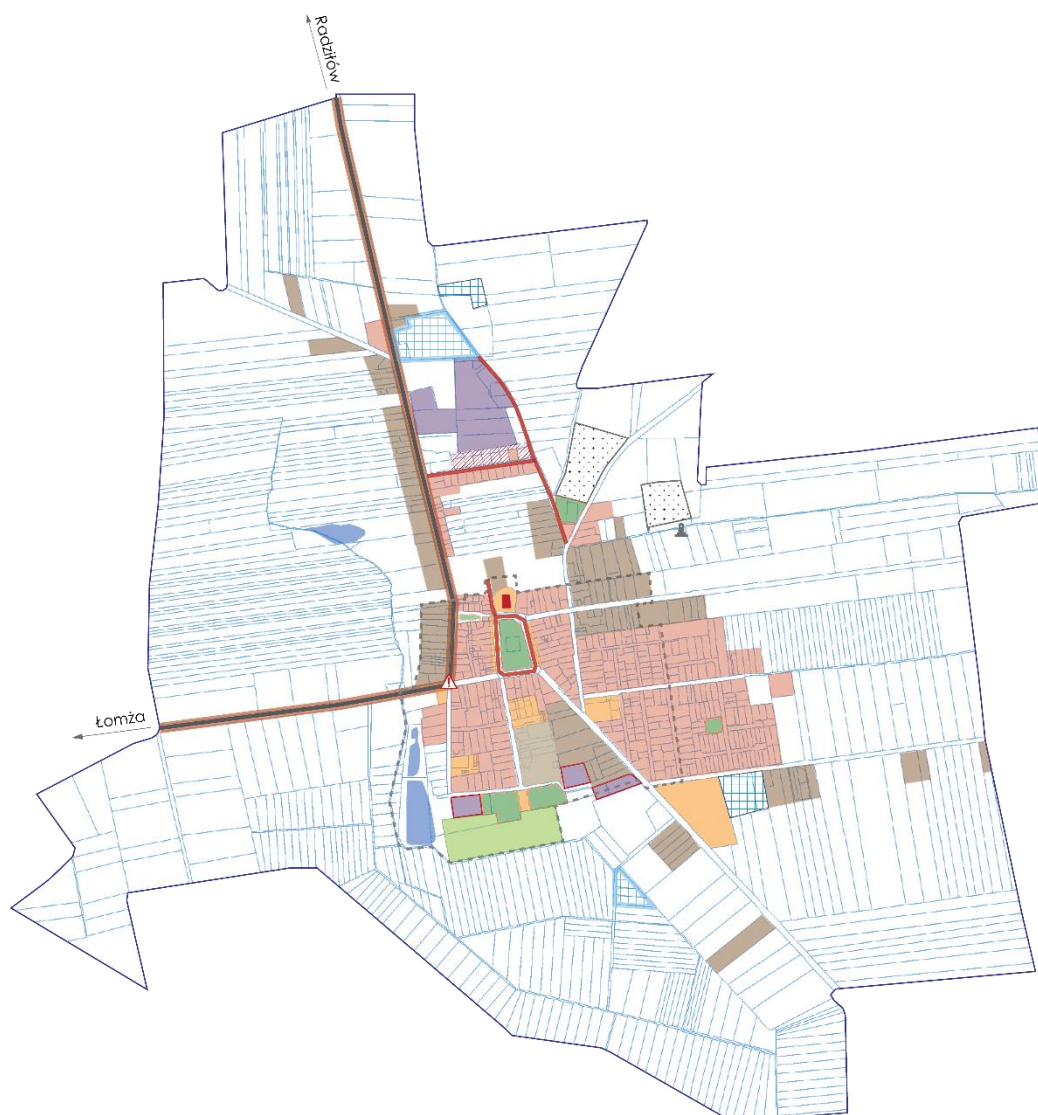
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNO-TECHNICZNA

Miasto Jedwabne, położone w środkowo-zachodniej części gminy, jest głównym ośrodkiem obsługi ludności. Znaczną część obszaru miasta zajmują grunty rolne. Tereny zurbanizowane pokrywają stosunkowo niewielki odsetek powierzchni miasta. Najstarszą, centralną część miasta Jedwabne stanowi historyczny układ przestrzenny, będący obszarem zabytkowym. W strukturze przestrzenno-funkcjonalnej obszarów zainwestowanych przeważa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zabudowa zagrodowa. W centralnej części układu znajduje się historyczny plac rynkowy, zagospodarowany zielenią urządzoną.

Tereny przemysłowe zlokalizowane są w północnej części miasta. W granicach jednostki osadniczej znajduje się oczyszczalnia ścieków, teren ujęcia wody oraz cmentarz wraz z mogiłą z czasów II wojny światowej. Zieleni urządzona oraz tereny publiczne zajmują stosunkowo niewielką powierzchnię miasta, skoncentrowane w centrum oraz w południowej części Jedwabnego, gdzie znajdują się również tereny ogródków działkowych.

Dominantą architektoniczną w Jedwabnem jest kościół pw. Św. Jakuba, natomiast obiekty zaburzające ład przestrzenny zlokalizowane są w południowej części miasta, m.in. zakład obróbki drewna przy ul. Wojska Polskiego, w bliskim sąsiedztwie szkoły podstawowej.

Mapa 3. Analiza sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej na terenie miasta Jedwabne

SFERA FUNKCYJONALNO-PRZESTRZENNA I TECHNICZNA Miasto Jedwabne

250 0 250 500m

— granice administracyjne miasta Jedwabne	— teren cmentarza
— droga wojewódzka	— tereny przewidziane pod zabudowę
— uciążliwość związana z ruchem samochodowym	— teren oczyszczalni ścieków
— zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	— teren ujęcia wody
— zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	— dominanta architektoniczna
— zabudowa zagrodowa i mieszana	— obszar zabytkowy
— tereny usług	— mogiła z okresu II wojny światowej
— tereny przemysłowe	— obiekty zaburzające ład przestrzenny
— zbiorniki wodne	— niebezpieczne skrzyżowanie
— tereny zieleni/przestrzeń publiczna	— ulice wymagające modernizacji
— teren ogródków działkowych	

Źródło: opracowanie Grupa BST

W kolejnej tabeli przedstawiono zestaw wartości wskaźników w analizowanej sferze w odniesieniu do obszaru rewitalizacji i gminy Jedwabne. Kolorem czerwonym wyróżniono wartości wskazujące na sytuację kryzysową w porównaniu do gminy ogółem.

Tabela 30. Zestawienie wartości wskaźników dla obszaru rewitalizacji i wartości referencyjnych dla gminy: sfera przestrzenno-funkcjonalno-techniczna

Oznaczenie	Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Jedwabne
W21	Liczba budynków komunalnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,68	0,22
W22	Liczba przystanków komunikacji publicznej na 100 mieszkańców	0,08	1,19
W23	Liczba budynków mieszkalnych nowych oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,08	0,09

Źródło: opracowanie Grupa BST

W mieście Jedwabne, a przede wszystkim na obszarze rewitalizacji występuje więcej budynków komunalnych niż w części wiejskiej gminy, stąd też wyższa jest wartość wskaźnika opartego o te dane. W poniższej tabeli zawarto szczegółowe informacje dotyczące budynków mieszkalnych w zasobie gminy znajdujących się na obszarze rewitalizacji. Wynika z nich, że do dyspozycji mieszkańców na obszarze rewitalizacji znajduje się 8 budynków mieszczących 44 mieszkania komunalne o średniej powierzchni 32 m² każde.

Tabela 31. Budynki i mieszkania komunalne zlokalizowane na obszarze rewitalizacji

Ulica	liczba budynków komunalnych	Liczba mieszkań komunalnych	Łączna powierzchnia mieszkań [m ²]	Średnia powierzchnia mieszkania [m ²]
Przestrzelska	2	13	421,7	32,44
Szkolna	1	6	226,37	37,73
Przytułska	1	7	193,77	27,68
Poświętna	1	5	139,53	27,91
Plac Jana Pawła II	1	7	220,55	31,51
Łomżyńska	1	2	47,97	23,99
Wojska Polskiego	1	1	48,43	48,43
Spółdzielcza	1	3	110,91	36,97

Źródło: opracowanie Grupa BST

W budynki komunalnych przy ulicach Przytułskiej 3, Szkolnej 10, Placu Jana Pawła II 19, Przestrzelskiej 21 i 25 oraz Poświętnej 3 zidentyfikowano szereg problemów technicznych, wpływających negatywnie na jakość życia mieszkańców, a wręcz dla nich niebezpiecznych. Budynki te są stosunkowo stare – pochodzą sprzed drugiej wojny światowej, a ostatnio remontowano je w latach 60-70. ubiegłego wieku, a więc około pół wieku temu. W wyniku zaniedbań klatki schodowe jak i elewacja są w złym stanie. Dachy budynków są pokryte azbestem, a mieszkania opala się piecami kaflowymi. Nie ma w nich ciepłej wody. W części budynków są drewniane stropy. Wszystkie pilnie wymagają termomodernizacji.

Budynek mieszkalny przy ulicy Poświętnej 3 jest wielorodzinnym, dwukondygnacyjnym obiektem, który jest wyposażony w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, jednak ogrzewany jest piecami kaflowymi. Występują liczne ubytki i pęknięcia zarówno w fundamentach i ścianach nośnych, a stolarka drzwiowa i okienna jest zniszczona, jednak konstrukcja budynku nie

stwarza zagrożenia dla ludzi i mienia. Mimo to konieczne jest jej wzmocnienie oraz wymiana i remont poszczególnych elementów budowlanych.⁷

Stan przewodów instalacji elektrycznych w budynkach przy ulicy Przestrzelskiej 21 i Szkolnej 10 zdiagnozowano jako zły, a ochrona przeciwporażeniowa jest nieskuteczna i nie spełnia wymogów przepisów i norm. Instalacja elektryczna w tych obiektach wymaga pilnego i generalnego remontu⁸. Ponadto stwierdzono problemy techniczne w budynkach mieszkalnych przy ulicy Przytułskiej 3 (zły stan dachu i niezabezpieczona przed wilgocią ściana frontowa) oraz Placu Jana Pawła II 19 (zły stan instalacji elektrycznej oraz elewacji obiektu)⁹.

W opinii respondentów budynki mieszkalne na obszarze rewitalizacji są w raczej dobrym stanie, o czym świadczy fakt, że blisko połowa (44,8%) osób oceniła ich stan na 3, natomiast 16,4% na 4 (Zob. Rysunek 36).

Rysunek 31. Budynek komunalny przy ul. Przestrzelskiej 25

Źródło: Urząd Miejski w Jedwabnem

Rysunek 32. Budynek komunalny przy ul. Szkolnej 10

Źródło: Urząd Miejski w Jedwabnem

⁷ Opinia techniczna stanu istniejącego budynku mieszkalnego, Urząd Miejski w Jedwabnem

⁸ Protokół nr 05/01/2017 i Protokół nr 06/01/2017 Badania szybkiego wyłączenia w układzie sieci TNC, Urząd Miejski w Jedwabnem

⁹ Źródło: Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o., Urząd Miejski w Jedwabnem

Rysunek 33. Budynek komunalny przy ul. Przestrzelskiej 21

Źródło: Urząd Miejski w Jedwabnem

Rysunek 34. Budynek komunalny przy ul. Przytułskiej 3

Źródło: Urząd Miejski w Jedwabnem

Rysunek 35. Budynek komunalny przy Placu Jana Pawła II 19

Źródło: Urząd Miejski w Jedwabnem

Wyznaczony obszar rewitalizacji charakteryzuje się bardzo niską dostępnością komunikacyjną mierzoną liczbą przystanków komunikacji zbiorowej na 100 mieszkańców. Ponieważ w całym mieście funkcjonuje tylko 1 przystanek (zlokalizowany przy Placu Jana Pawła II), wartość tego wskaźnika jest bardzo niska i wynosi 0,08. Ograniczona dostępność transportu publicznego jest czynnikiem utrudniającym mieszkańcom codzienne funkcjonowanie, w tym podejmowanie tak istotnych aktywności jak praca zawodowa, ochrona zdrowia, edukacja czy aktywność społeczna. Jednak sami mieszkańcy oceniają transport publiczny na obszarze rewitalizacji dość przeciętnie (49,2% ocen pośrednich), natomiast blisko trzech na dziesięciu ocenia go pozytywnie (14,9% ocen 3 i 13,4% ocen 4). Załedwie co siódmy respondent nadał temu aspektowi ocenę negatywną (Zob. Rysunek 36). Wynikać to może z tego, że choć istnieje załedwie jeden przystanek, jest on ulokowany centralnie, co sprawia, że dla większości mieszkańców obszaru rewitalizacji znajduje się on w odległości kilkuset metrów od ich domu, co jest dystansem możliwym do przebycia na piechotę lub rowerem w stosunkowo krótkim czasie.

Zasoby mieszkaniowe Gminy Jedwabne charakteryzują się zdecydowaną przewagą zabudowy jednorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej. Na terenie gminy funkcjonuje 1 spółdzielnia mieszkaniowa oraz 14 wspólnot mieszkaniowych.

Nieznacznie poniżej średniej dla gminy wynoszącej 0,9 plasuje się wskaźnik liczby budynków mieszkalnych nowych oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 100 mieszkańców, wynoszący na obszarze rewitalizacji 0,8. Ilustruje on dynamikę rozwoju zabudowy mieszkaniowej na danym terenie. Jednak jego wartość nieznacznie niższa niż średnio dla gminy nie jest alarmująca, gdyż, patrząc całościowo, miasto Jedwabne, a w tym obszar rewitalizacji, to jedne z niewielu terenów w gminie, gdzie w 2016 roku oddano do użytkowania nowe budynki mieszkalne. Wówczas na analizowanym obszarze do użytkowania oddano 1 dom zlokalizowany przy ulicy Wojska Polskiego. W prognozie sporządzonej przez Główny Urząd Statystyczny widoczne jest, iż liczba mieszkań na terenie gminy Jedwabne w latach 2018-2020 będzie rosła.

Tabela 32. Prognoza zasobów mieszkaniowych na terenie gminy Jedwabne

Wyszczególnienie	Lata		
	2018	2019	2020
liczba mieszkań na terenie gminy	1 628	1 636	1 644
liczba m² mieszkań na terenie gminy	149 590	150 337	151 089

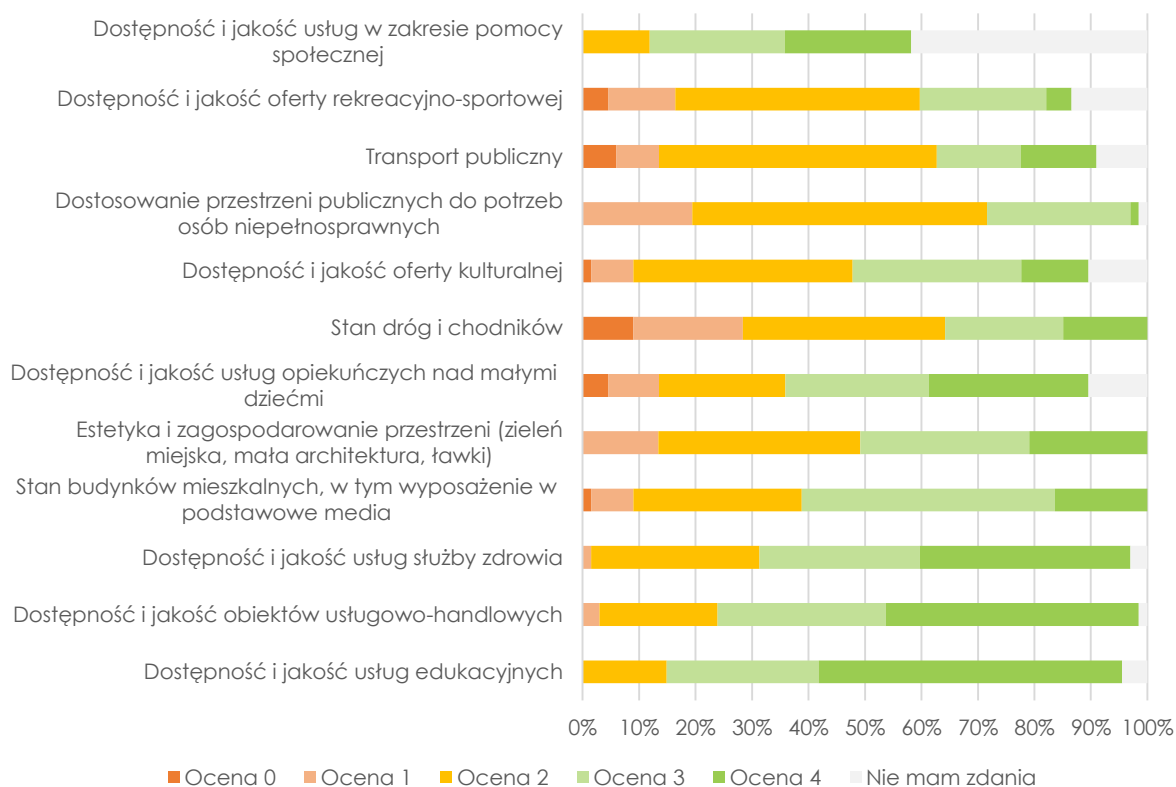
Źródło: www.stat.gov.pl- Bank Danych Lokalnych

Obszar rewitalizacji to miejsce wyróżniające się na mapie gminy pod kątem koncentracji usług – ma charakter centralny w stosunku do reszty gminy. Mapa 3 na stronie 61 przedstawia układ zabudowy i zagospodarowania przestrzeni w mieście Jedwabne, a zatem także w granicach obszaru rewitalizacji.

Oceniając dostępność i jakość wszelkiego rodzaju usług i funkcji na obszarze rewitalizacji, respondenci najbardziej pozytywnie wypowiedzieli się o usługach edukacyjnych – ponad połowa badanych (53,7%) nadała temu aspektowi najwyższą ocenę. Wysoko oceniono także dostępność i jakość obiektów usługowo-handlowych i usług ochrony zdrowia, co ilustruje poniższy rysunek. Nieco niżej, aczkolwiek nadal pozytywnie badani ocenili dostępność i jakość usług w zakresie pomocy społecznej i usług opiekuńczych nad małymi dziećmi. Czterech na dziesięciu badanych dobrze ocenia dostępność i jakość oferty kulturalnej.

Spośród omówionych aspektów przestrzenno-funkcjonalno-technicznych najniżej oceniono stan dróg i chodników, dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych, dostępność i jakość oferty rekreacyjno-sportowej oraz estetykę i zagospodarowanie przestrzeni (zieleń miejską, małą architekturę, ławki). Szczegółowy rozkład udzielonych odpowiedzi przedstawia kolejny rysunek.

Rysunek 36. Ocena przestrzenno-funkcjonalno-technicznych aspektów życia na obszarze rewitalizacji w skali 0-4, gdzie 0 jest oceną najniższą, a 4 – najwyższą (N=67)

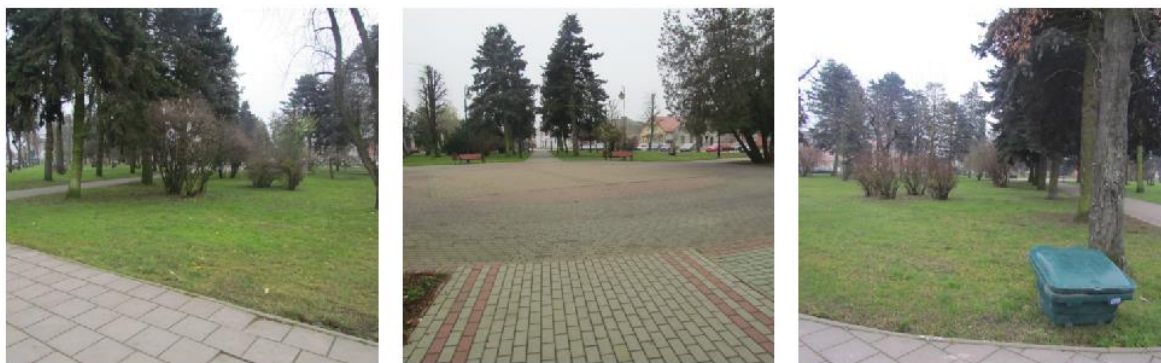

Źródło: badanie PAPI/CATI

Na wyznaczonym obszarze znajdują się także tereny zieleni urządzonej, w tym Park Miejski, skwer przy ul. Stary Rynek, park przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury (MGOK), skwer przy Placu 250-lecia, staw i skwer w obrębie zabytkowego dworu przy ul. Pięknej i park przy ulicach Cmentarnej i Polnej.

Park miejski położony jest w samym centrum Jedwabnego. Założono go w latach 1960.-1970. Choć jest jednym z najczęściej uczęszczanych miejsc spędzania wolnego czasu, jego stan jest alarmujący. Dotyczy to nie tylko elementów służących wypoczynkowi (mała architektura), ale także oświetlenia. Stan tej przestrzeni sprawia, że nie spełnia ona swojej roli integracyjnej i rekreacyjnej wśród mieszkańców, co utrudnia rozwój więzi wśród lokalnej społeczności.

Rysunek 37. Park miejski

Źródło: Urząd Miejski w Jedwabnem

Skwer przy ulicy Pięknej został założony w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych ubiegłego wieku. Brak należytego utrzymywania obiektu sprawił, że zieleń i ławki oraz inne elementy wyposażenia parku są zaniedbane, przez co teren nie spełnia swojej funkcji i jego potencjał nie jest wykorzystany.

Podobny los spotkał skwer przy ulicy Cmentarnej, którego stan również nie zachęca mieszkańców do rekreacji i integracji, a zniszczona nawierzchnia ciągów pieszych utrudnia poruszanie się, przez co park traci także swoją funkcję komunikacyjną wśród pieszych.

Z kolei staw przy ulicy Pięknej w założeniu ma pełnić funkcję wypoczynkową wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz pozostałej części gminy. Pomimo podjętych pewnych działań modernizacyjnych, nadal obiekt ten nie jest wyposażony w podstawowe elementy zapewniające bezpieczeństwo mieszkańców i zachęcające ich do przebywania w danej przestrzeni. Co istotne, stan zbiornika wodnego utrudnia adaptację tego miejsca na cele rekreacyjne.

Rysunek 38. Staw przy ul. Pięknej

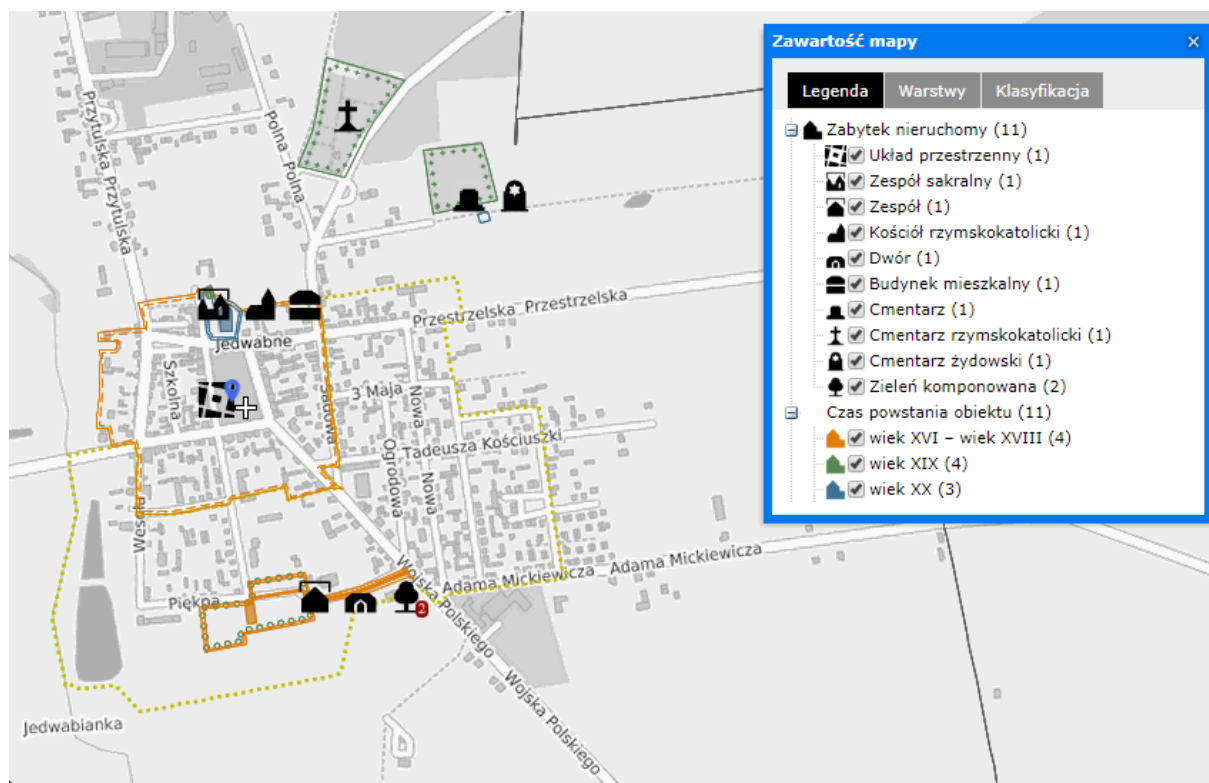
Źródło: Urząd Miejski w Jedwabnem

Staw przy ul. Pięknej, jak również i pozostałe tereny zieleni urządzonej niosą ogromny potencjał do aktywizacji mieszkańców. Ich lokalizacja w pobliżu centrum miasta i w granicach obszaru rewitalizacji to dodatkowy atut, dzięki czemu są one dostępne nawet dla osób, które mają trudności z przemieszczaniem się na dalsze odległości. Jednak niezadowolający stan tych przestrzeni publicznych sprawia, że są one niewykorzystane, choć

mogą znacząco wesprzeć proces rewitalizacji wśród lokalnej społeczności. Miejsca te to obiekty o istotnym potencjale na tle całej gminy, zatem zadbanie o nie jest priorytetowe.

W granicach obszaru rewitalizacji znajdują się obiekty zabytkowe, jakimi są: układ przestrzenny miasta, kościół rzymskokatolicki, plebania i zespół dworski obejmujący budynek obecnego MGOK oraz park z aleją kasztanowców. Poniższa mapa ilustruje ulokowanie obiektów zabytkowych w granicach Jedwabnego.

Rysunek 39. Obiekty zabytkowe w mieście Jedwabne

Źródło: <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/>

SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

Poniżej zawarto zestawienie wskaźników analizowanych w pogłębionej diagnozie obszaru rewitalizacji. Zaznaczone na czerwono wartości wskazujące, że na obszarze rewitalizacji sytuacja jest trudniejsza niż w gminie odzwierciedlają skalę potrzeb rewitalizacyjnych. Zauważa się przede wszystkim bardzo ważny problem społeczny, związany z zależnością od pomocy społecznej, napędzający zjawisko wykluczenia społecznego wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wnioskować należy zatem, że najbardziej potrzebującymi osobami są mieszkańcy objęci pomocą społeczną.

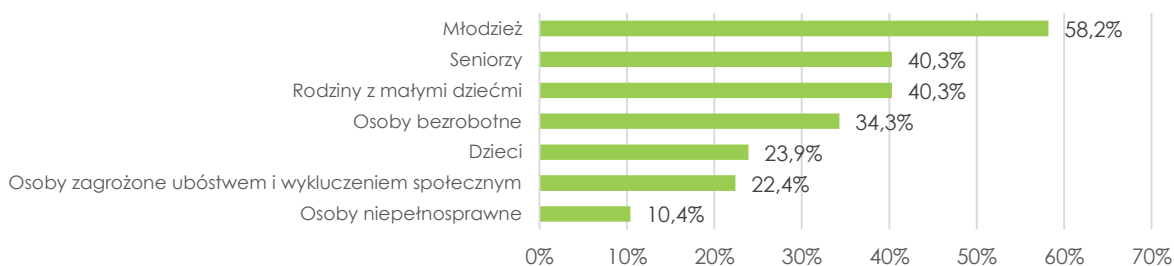
Tabela 33. Skala potrzeb rewitalizacyjnych – zestawienie wartości wskaźników dla obszaru rewitalizacji i wartości referencyjnych dla gminy

Oznaczenie	Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Jedwabne
W4	Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	23,05	14,07
W5	Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,73	1,17
W6	Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	4,80	2,39
W7	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	2,70	1,59
W8	Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta” w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,90	0,73
W10	Saldo migracji	39,00	1,83
W11	Przyrost naturalny	3,00	-1,00
W12	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców	3,60	1,82
W13	Liczba kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,43	0,35
W16	Liczba organizacja pozarządowych	0,30	0,16
W17	Liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność wg REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców	11,34	4,54
W18	Liczba podmiotów gospodarczych wykreślonych z REGON od 2010 roku na 100 mieszkańców	6,08	4,00
W21	Liczba budynków komunalnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,68	0,22
W22	Liczba przystanków komunikacji publicznej na 100 mieszkańców	0,08	1,19
W23	Liczba budynków mieszkalnych nowych oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,08	0,09

Źródło: opracowanie Grupa BST

Badani mieszkańcy gminy są zdania, że głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji powinna być młodzież (58,2%). Czterech na dziesięciu sądzi, że adresatami przedsięwzięć powinni być seniorzy i rodziny z małymi dziećmi, natomiast co trzecia osoba wskazała osoby bezrobotne. Osoby borykające się z problemami społecznymi, w tym wykluczone lub zagrożone wykluczeniem jako odbiorcy działań rewitalizacyjnych zostały wskazane przez najmniejszą liczbę badanych. Zestawiając to z danymi liczbowymi zawartymi w analizie wskaźnikowej zauważa się, że mieszkańcy zdają się nie dostrzegać powagi problemu, klasyfikując osoby najbardziej wykluczone na samym końcu. Świadczyć to może o braku rozwiniętych więzi między mieszkańcami, co przyczynia się także do niskiego poziomu zaufania społecznego – problemu, który został zgłoszony przez mieszkańców w badaniu ankietowym.

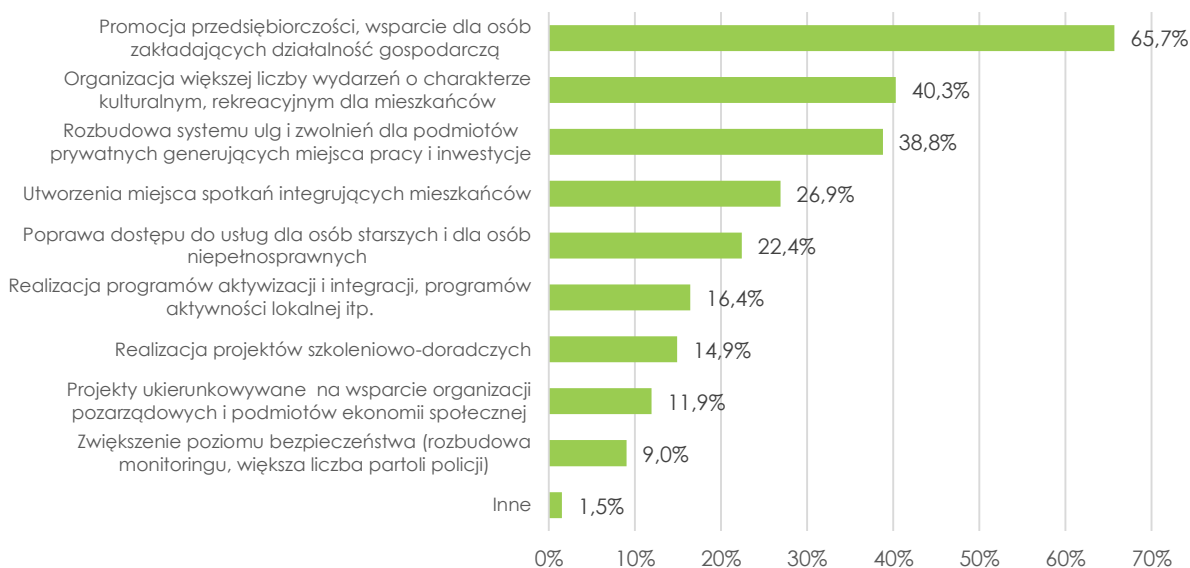
Rysunek 40. Grupy, jakie w opinii respondentów powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji [N=67]

Źródło: badanie PAPI/CATI

Respondenci wskazali rodzaje przedsięwzięć, jakie, ich zdaniem, powinny być podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na obszarze rewitalizacji. Przeważająca część ankietowanych wskazała na promocję przedsiębiorczości oraz wsparcie dla osób zakładających działalność gospodarczą (65,7%), zwiększenie liczby organizowanych wydarzeń o charakterze kulturalnym/rekreacyjnym (40,3%) oraz rozbudowę systemu ulg dla podmiotów prywatnych generujących miejsca pracy i inwestycje (38,8%).

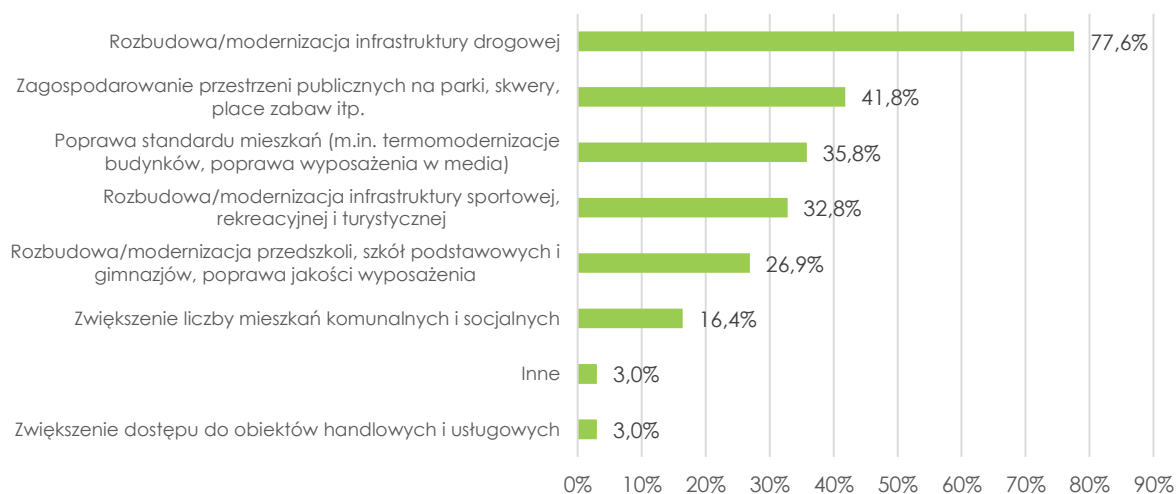
Rysunek 41. Rodzaje przedsięwzięć, jakie zdaniem respondentów powinny być podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na wskazanym obszarze [N=67]

Źródło: badanie PAPI/CATI

Aby ograniczyć negatywne zjawiska środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne na obszarze rewitalizacji mieszkańcy zaproponowali przede wszystkim rozbudowę/modernizację infrastruktury drogowej (77,6% ankietowanych). W dalszej kolejności wskazano zagospodarowanie przestrzeni publicznych (41,8%), poprawę standardu mieszkań (35,8%) oraz rozbudowę/modernizację infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej (32,8%).

Rysunek 42. Rodzaje przedsięwzięć, jakie zdaniem respondentów powinny być podejmowane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na wskazanym obszarze [N=67]

Źródło: badanie PAPI/CATI

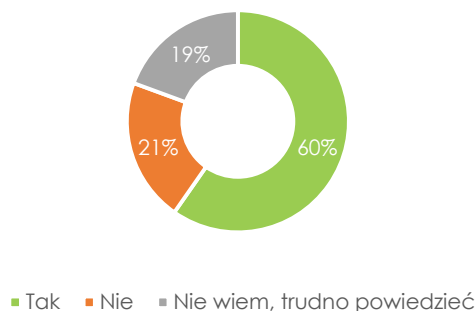
HIERARCHIA POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

Przeprowadzona analiza pozwala na zhierarchizowanie potrzeb rewitalizacyjnych, dzięki czemu można podjąć decyzję o koniecznych do realizacji przedsięwzięciach, ich charakterze, zakresie i terminie realizacji. Z uwagi na fakt, że na obszarze rewitalizacji w gminie Jedwabne najpoważniejszym problemem jest wykluczenie społeczne i zagrożenie nim, w tym duża zależność od pomocy społecznej i niski poziom integracji i zaufania społecznego, najważniejszą potrzebą rewitalizacyjną jest **pobudzenie lokalnej społeczności**. Polegać ono powinno na zaktywizowaniu osób zmarginalizowanych, włączeniu ich do życia lokalnego. Należy realizować to zarówno poprzez przedsięwzięcia miękkie, jak i zadania twarde, które będą podstawą – ułatwieniem do realizacji działań miękkich. Wobec powyższego konieczne jest podjęcie **działań na obszarze rewitalizacji**, których efektem będzie obecność atrakcyjnych, dostępnych i zachęcających do aktywności przestrzeni publicznych. Istotną potrzebą jest także działanie w środowiskach osób potrzebujących – zmarginalizowanych, które nierzadko zamieszkują w lokalach gminnych z uwagi na ich trudniejszą sytuację rodzinną i ekonomiczną. Aby poprawić ich warunki mieszkaniowe i ograniczyć poziom wykluczenia konieczne jest podjęcie **prac remontowych w budynkach mieszkalnych**, w efekcie których osoby te mieszkać będą w godnych, bezpiecznych i zdrowych warunkach. Aktywizacja osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem powinna objąć zatem działania integracyjne, tworzenie przestrzeni stymulującej aktywność sąsiedzką, poprawę warunków mieszkalnych, a także aktywizację zawodową, aby ograniczyć ubóstwo i zależność od pomocy społecznej. Aby zniwelować występujący problem bezrobocia i ubóstwa należy podjąć **działania naprawcze**. Organizacja szkoleń i spotkań dla osób bezrobotnych pozwoli na podniesienie ich kwalifikacji, a dzięki temu również znalezienie pracy, równocześnie zmniejszając problem ubóstwa.

LOKALNE POTENCJAŁY WYSTĘPUJĄCE NA OBSZARZE REWITALIZACJI

Zdaniem badanych mieszkańców gminy największym potencjałem obszaru rewitalizacji jest rolnictwo, na co wskazało 38,8% badanych. Częściej niż co piąty respondent (22,4%) wymienił turystykę, a 7,4% – przemysł. Wśród odpowiedzi pojawiła się także przedsiębiorczość. Jednocześnie 60% badanych wyraziło chęć włączenia się w działania podejmowane na rzecz poprawy warunków życia w miejscu zamieszkania.

Rysunek 43. Deklarowana możliwość włączenia się w działania podejmowane na rzecz poprawy życia w miejscu zamieszkania [N=67]

Źródło: badanie PAPI/CATI

Przeprowadzona diagnoza pozwoliła jednak wskazać także inne potencjały, jakie występują na obszarze rewitalizacji. Wysokie saldo migracji, gęstość zaludnienia oraz dodatni przyrost naturalny wskazują na pozytywne trendy demograficzne na tym terenie. Rokuje to dobrze w kontekście rozwoju oferty usługowej i zagęszczania zabudowy. Jednakże należy mieć na uwadze fakt, że społeczność obszaru rewitalizacji dotknięta jest szeregiem dysfunkcji stymulujących problem wykluczenia społecznego, a zatem należy je łagodzić i ograniczać, aby zapobiec dziedziczeniu bezradności i przenoszeniu negatywnych zjawisk na powiększającą się populację obszaru.

Ponadto na obszarze rewitalizacji zaobserwowano wzmożoną aktywność organizacji społecznych¹⁰, co jest niezaprzeczalnie jego potencjałem, mimo że aktywność ta skupiona jest zaledwie w kilku punktach obszaru, a więc nierównomiernie. Co więcej, mieszkańcy deklarują, że chętnie i względnie często uczestniczą w organizowanych w gminie wydarzeniach kulturalnych. Aktywność w tym zakresie stanowić może silne wsparcie dla rozwoju działań integracyjnych i ograniczania wykluczenia społecznego.

Niewątpliwym atutem obszaru rewitalizacji jest wzmożona działalność podmiotów gospodarczych, a co się z tym wiąże – dostępność punktów usługowych i bogatsza oferta usług aniżeli w części wiejskiej gminy. Na korzyść obszaru rewitalizacji działają także walory przyrodnicze – bliskość Biebrzańskiego Parku Narodowego oraz innych obszarów przyrodniczych stanowią o atrakcyjności turystycznej i bogactwie przyrodniczym obszaru i jego otoczenia, choć nie wpływają one istotnie na rozwój działalności gospodarczej z tym związanej.

¹⁰ Aktywność społeczną na obszarze rewitalizacji, w tym działające podmioty społeczne omówiono w podrozdziale „Sfera społeczna” niniejszego rozdziału.

ANALIZA SWOT OBSZARU REWITALIZACJI

Analiza SWOT jest techniką polegającą na identyfikacji czterech czynników strategicznych. Pozwala określić mocne, słabe strony prowadzonych działań oraz ich szans i zagrożeń. Przeprowadzając taką analizę, należy postawić diagnozę związaną ze wszystkim elementami, które mogą mieć wpływ na każdy z badanych obszarów. Ze względu na występujące duże podobieństwa na obszarach rewitalizacji, potencjały jak i zagrożenia analiza SWOT została opracowana i przygotowana do całego obszaru rewitalizacji. Obszar rewitalizacji cechuje jednolitość, co pokazuje zestaw problemów w nim występujących.

Tabela 34. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Położenie gminy w pobliżu Biebrzańskiego Parku Narodowego	Występowanie negatywnych zjawisk społecznych
Potencjał turystyczny (lokalne zabytki na terenie Gminy, bliskość Biebrzańskiego Parku Narodowego)	Zły stan techniczny budynków komunalnych
Klimat	Brak przemysłu
Targowisko (po renowacji)	Niski poziom bezpieczeństwa (przestępstwa, kradzieże, wypadki i kolizje)
Brak przemysłu uciążliwego	
SZANSE	ZAGROŻENIA
Dostępność środków finansowych (w tym unijnych) na działania rewitalizacyjne	Ograniczone środki finansowe na działania rewitalizacyjne
Wykorzystanie potencjału osób wykształconych	Niewystarczające tempo rozwoju gospodarczego w gminie
Wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych	Postępujący proces depopulacji (związany z odpływem ludzi młodych oraz negatywnym trendem przyrostu naturalnego)
Wykorzystanie kreatywności i pomysłowości mieszkańców, dzięki chęci do zmian	
Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji, poprzez utworzenie nowych miejsc pracy	Obciążenie władz samorządowych kolejnymi zadaniami, za którymi nie idzie odpowiednie wsparcie finansowe
Zmieniona estetyka centrum Jedwabnego	
Organizacja Dni Miasta Jedwabne	Ubożenie społeczeństwa
Organizacja Zlotu Motocyklistów	

OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Realizacja działań wskazanych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Jedwabne przyczyni się w sposób kompleksowy do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Planowane działania zdeterminują korzystne przeobrażenia na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki.

Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji przedstawia się następująco:

Obszar rewitalizacji to atrakcyjne miejsce do życia, zamieszkane przez zintegrowaną i aktywną społeczność, charakteryzujące się bezpiecznymi i przyjaznymi przestrzeniami publicznymi.

Misją rewitalizacji jest: *zapewnienie wszystkim dotychczasowym i przyszłym mieszkańcom równych szans rozwoju intelektualnego, kulturalnego i fizycznego. Zostanie to osiągnięte poprzez stworzenie warunków do edukacji, pracy, rekreacji i działalności społeczno-kulturalnej w bezpiecznej przestrzeni publicznej.*

Po przeprowadzeniu procesów rewitalizacyjnych obszar rewitalizacji jest miejscem, które dzięki walorom estetycznym przestrzeni publicznych przyciąga do siebie ludzi. Harmonijny rozwój zapewnia ożywienie w życiu społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Wzrost poziomu społecznej aktywności, integracji oraz poczucia przynależności do miejsca zamieszkania determinuje zaangażowanie mieszkańców w realizację projektów służących poprawie jakości życia. Wielotorowa rewitalizacja przestrzeni miejskiej oraz działania skutkujące ograniczeniem bezrobocia i towarzyszącego mu ubóstwa podnoszą poziom życia mieszkańców. Dzięki poprawie stanu zasobu komunalnego marginalizowana dotychczas społeczność zyskuje lepsze warunki życia, co w połączeniu ze wsparciem w zakresie aktywizacji zawodowej i ograniczania problemów społecznych pozwala na jej reintegrację społeczną i wzrost poczucia więzi z otoczeniem.

Ożywienie gospodarcze rewitalizowanego obszaru staje się możliwe dzięki utrzymaniu dotychczasowych miejsc pracy oraz utrzymaniu i tworzeniu nowych miejsc pracy, wspieraniu nowych i lokalnych przedsiębiorców oraz zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej dla przedsiębiorców.

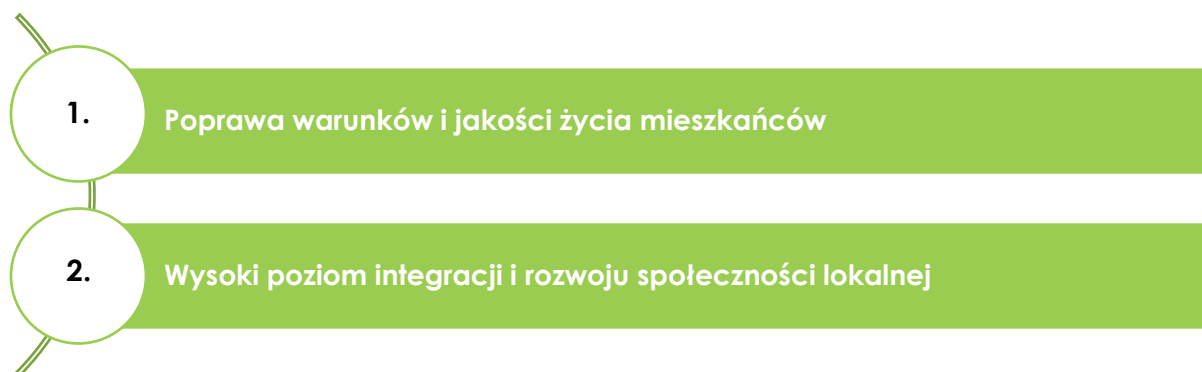
Zaprezentowana wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji pozwoli zrealizować cele główne i kierunki działań opisane w niniejszym dokumencie.

CELE REWITALIZACJI, KIERUNKI DZIAŁAŃ I HIERARCHIA POTRZEB

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jedwabne wyznaczone zostały cele i działania sformułowane na podstawie zidentyfikowanych problemów i potrzeb, które w perspektywie kolejnych lat umożliwią ograniczenie lub eliminację negatywnych zjawisk zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji.

Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań określono na podstawie przeprowadzonej diagnozy poszerzonej o doświadczenie i wiedzę specjalistyczną oraz wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych. Tym samym są komplementarne z występującymi na obszarze rewitalizacji problemami.

Cele główne odnoszące się do obszaru rewitalizacji:

1. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców

- 1.1. Kierunek: Rozwój przestrzeni publicznych sprzyjających integracji mieszkańców.
- 1.2. Kierunek: Poprawa warunków mieszkalnych w lokalach gminnych.
- 1.3. Kierunek: Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców.

2. Wysoki poziom integracji i rozwoju społeczności lokalnej

- 2.1. Kierunek: Stworzenie warunków wspierających rozwój, integrację oraz aktywność lokalnej społeczności.
- 2.2. Kierunek: Zmniejszenie stopnia wykluczenia społecznego.
- 2.3. Kierunek: Realizacja przedsięwzięć podnoszących poziom kwalifikacji i umiejętności mieszkańców.

ZGODNOŚĆ PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Jednym z ważniejszych narzędzi wprowadzania zmian na obszarze gminy Jedwabne jest *Gminny Program Rewitalizacji Gminy Jedwabne*. Został on opracowany w powiązaniu z istniejącymi już dokumentami strategicznymi obowiązującymi w gminie Jedwabne, powiecie łomżyńskim i województwie podlaskim. Analizie poddano następujące dokumenty:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Jedwabne,
- Strategia Rozwoju Gminy Jedwabne na lata 2015-2020,
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie łomżyńskim na lata 2016 – 2022,
- Program rozwoju powiatu łomżyńskiego do 2020 roku,
- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego,
- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowa Polityka Miejska 2023,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie.

Cele główne Gminnego Programu Rewitalizacji zostały powiązane z celami zawartymi w innych dokumentach na zasadzie podobieństwa i zbieżności, zapewniając tym samym kompleksową i zharmonizowaną rewitalizację gminy.

Cel główny 1: Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców. Został on powiązany z celami zawartymi w dokumentach: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Jedwabne, Strategia Rozwoju Gminy Jedwabne na lata 2015-2020, Powiatowa strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Łomżyńskim na lata 2016 – 2022, Program rozwoju powiatu łomżyńskiego do 2020 roku, Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego, Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowa Polityka Miejska 2023, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie*. Istota celów zawartych w wymienionych dokumentach dotyczy poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, dostępu do edukacji, kultury, sztuki, rozrywki, sportu i rekreacji, wypoczynku, wzrostu aktywności mieszkańców oraz wzrostu bezpieczeństwa mieszkańców. Wskazane dokumenty powiązane są z założeniami celu głównego 1.

Cel główny 2: Wysoki poziom integracji i rozwoju społeczności lokalnej. Został on powiązany z celami zawartymi w dokumentach: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania*

przestrzennego gminy i miasta Jedwabne, Strategia Rozwoju Gminy Jedwabne na lata 2015-2020, Powiatowa strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Łomżyńskim na lata 2016 – 2022, Program rozwoju powiatu łomżyńskiego do 2020 roku, Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) , Krajowa Polityka Miejska 2023, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie. Istota celów zawartych w wymienionych dokumentach dotyczy warunków infrastrukturalnych wspierających rozwój, zmniejszenia wykluczenia społecznego oraz wzrostu poziomu kwalifikacji i umiejętności mieszkańców, co przyczyni się do wysokiego poziomu integracji i rozwoju społeczności lokalnej. Wskazane dokumenty powiązane są z założeniami celu głównego 2.

Tabela 35. Powiązanie z innymi dokumentami strategicznymi.

Cel główny 1: Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców	
Dokument strategiczny	Powiązanie z celami
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Jedwabne	<u>Cel szczegółowy 3</u> : Społeczne cele rozwoju
Strategia Rozwoju Gminy Jedwabne na lata 2015-2020	<u>Cel strategiczny 3</u> : Tworzenie warunków dla rozwoju turystyki i kultury <u>Cel strategiczny 4</u> : Poprawa infrastruktury społecznej i zagospodarowanie czasu wolnego
Powiatowa strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Łomżyńskim na lata 2016 – 2022	<u>Cel strategiczny 5.2</u> : Poprawa jakości życia osób starszych <u>Cel strategiczny 5.5</u> : Stwarzanie warunków do aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Program rozwoju powiatu łomżyńskiego do 2020 roku	<u>Cel strategiczny 2</u> : Poprawa jakości życia i integracja społeczna
Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020	<u>Cel strategiczny 3</u> : Jakość życia
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego	<u>Cel ogólny 2.3</u> : Kształtowanie struktur przestrzennych osadnictwa, stwarzających warunki rozwoju regionalnej infrastruktury społecznej <u>Cel ogólny 2.7</u> : Kształtowanie struktur przestrzennych o walorach obronnych zapewniających w szczególności
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	<u>Cel główny</u> : poprawa jakości życia Polaków
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	<u>Cel główny</u> : Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym <u>Cel szczegółowy 2</u> : Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony <u>Cel szczegółowy 3</u> : Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu
Krajowa Polityka Miejska 2023	<u>Cel szczegółowy 2</u> : Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji <u>Cel szczegółowy 3</u> : Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	<u>Cel szczegółowy 3</u> : Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”).

Cel główny 2: Wysoki poziom integracji i rozwoju społeczności lokalnej	
Dokument strategiczny	Powiązanie z celami
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Jedwabne	<u>Cel szczegółowy 3</u> : Społeczne cele rozwoju <u>Cel szczegółowy 5</u> : Cele rozwoju infrastruktury technicznej
Strategia Rozwoju Gminy Jedwabne na lata 2015-2020	<u>Cel strategiczny 4</u> : Poprawa infrastruktury społecznej i zagospodarowanie czasu wolnego
Powiatowa strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Łomżyńskim na lata 2016 – 2022	<u>Cel strategiczny 5.1</u> : Wzrost kompetencji społecznych i zawodowych osób niepełnosprawnych <u>Cel strategiczny 5.5</u> : Stwarzanie warunków do aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Program rozwoju powiatu łomżyńskiego do 2020 roku	<u>Cel strategiczny 2</u> : Poprawa jakości życia i integracja społeczna
Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020	<u>Cel strategiczny 3</u> : Jakość życia
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	<u>Cel szczegółowy 2</u> : Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony <u>Cel szczegółowy 3</u> : Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu
Krajowa Polityka Miejska 2023	<u>Cel szczegółowy 3</u> : Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	<u>Cel szczegółowy 2</u> : Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”)

Źródło: opracowanie Grupa BST

OPIS PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

LISTA PROJEKTÓW PODSTAWOWYCH

Zestawienie projektów rewitalizacyjnych zgłoszonych do *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jedwabne* przedstawia poniższa tabela. Zaplanowane do realizacji projekty rewitalizacyjne mają przyczynić się do rozwiązania problemów zgłaszanych przez interesariuszy w trakcie prowadzonych konsultacji społecznych, wynikłych w procesie analizy i badań obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji oraz są odpowiedzią na wyniki przeprowadzonej diagnozy szczególnie w zakresie negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach. W odniesieniu do indykatorywnych ram finansowych, we wszystkich projektach zakłada się finansowanie z wkładu własnego i/lub kredytu oraz środków europejskich, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020. Wskazane działania przyczynią się do realizacji celów głównych, które z kolei pozwolą zrealizować wizję obszaru po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych.

Tabela 36. Lista przedsięwzięć podstawowych

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Problemy, do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	Szacowana wartość projektu (brutto)	Źródło finansowania	Prognozowane produkty	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzania produktów i rezultatów
1	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	Ul. Plac Jana Pawła II 19, Jedwabne	Gmina Jedwabne	Termomodernizacja budynku, wykonanie izolacji ścian fundamentowych, wymiana stolarki budowlanej, remont dachu, remont klatki schodowej, przebudowa instalacji wewnętrznych oraz zagospodarowanie przestrzeni w obrębie budynków (uporządkowanie terenu, wykonanie chodników wewnętrznych, posianie trawy).	Dzięki remontowi obiektu jego mieszkańcy, nierzadko osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, będą miały lepsze warunki mieszkalne, co poprawi ich jakość i komfort życia, wpłynie pozytywnie na ich stan zdrowia i dzięki niwelacji części codziennych problemów może wspomóc ich społeczną reintegrację i ograniczanie marginalizacji. Dodatkowo, poprawa stanu technicznego budynku zmniejszy jego negatywny wpływ na środowisko i pozytywnie wpłynie na walory estetyczne przestrzeni miasta.	300 000	Budżet gminy/Środek RPO WP EFRR, PROW	Liczba wyremontowanych budynków - 2	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Sprawozdania z realizacji projektu, raporty ewaluacyjne, dane z dokumentacji powykonawczej przedsięwzięcia
2	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	Ul. Plac Jana Pawła II 19A, Jedwabne	Gmina Jedwabne	Termomodernizacja budynku, wykonanie izolacji ścian fundamentowych, wymiana stolarki budowlanej, remont dachu, remont klatki schodowej, przebudowa instalacji wewnętrznych. Zagospodarowanie przestrzeni w obrębie budynków (uporządkowanie terenu, wykonanie chodników	Dzięki remontowi obiektu jego mieszkańcy, nierzadko osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, będą miały lepsze warunki mieszkalne, co poprawi ich jakość i komfort życia, wpłynie pozytywnie na ich stan zdrowia i dzięki niwelacji części codziennych problemów może wspomóc ich społeczną reintegrację i ograniczanie marginalizacji. Dodatkowo, poprawa stanu technicznego budynku zmniejszy jego negatywny wpływ na środowisko i pozytywnie wpłynie na walory estetyczne przestrzeni	300 000	Budżet gminy/Środek RPO WP EFRR, PROW	Liczba wyremontowanych budynków - 2	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Sprawozdania z realizacji projektu, raporty ewaluacyjne, dane z dokumentacji powykonawczej przedsięwzięcia

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Jedwabne

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Problemy, do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	Szacowana wartość projektu (brutto)	Źródło finansowania	Prognozowane produkty	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia produktów i rezultatów
				wewnętrznych, posianie trawy).	miasta.					
3	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	Ul. Poświętna 3, Jedwabne	Gmina Jedwabne	Termomodernizacja budynku, wykonanie izolacji ścian fundamentowych, wymiana stolarki budowlanej, remont dachu, remont klatki schodowej, przebudowa instalacji wewnętrznych. Zagospodarowanie przestrzeni w obrębie budynków (uporządkowanie terenu, wykonanie chodników wewnętrznych, posianie trawy).	Dzięki remontowi obiektu jego mieszkańcy, nierzadko osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, będą miały lepsze warunki mieszkalne, co poprawi ich jakość i komfort życia, wpłynie pozytywnie na ich stan zdrowia i dzięki niwelacji części codziennych problemów może wspomóc ich społeczną reintegrację i ograniczanie marginalizacji. Dodatkowo, poprawa stanu technicznego budynku zmniejszy jego negatywny wpływ na środowisko i pozytywnie wpłynie na walory estetyczne przestrzeni miasta.	300 000	Budżet gminy/Środek RPO WP EFRR, PROW	Powierzchnia użytkowa budynku w poddanych termomodernizacji - 139,53 m ²	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Sprawozdania z realizacji projektu, raporty ewaluacyjne, dane z dokumentacji powykonawczej przedsięwzięcia
4	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	Ul. Przestrzelska 21, Jedwabne	Gmina Jedwabne	Termomodernizacja budynku, wykonanie izolacji ścian fundamentowych, wymiana stolarki budowlanej, remont dachu, remont klatki schodowej, przebudowa instalacji wewnętrznych. Zagospodarowanie przestrzeni w obrębie budynków (uporządkowanie terenu, wykonanie chodników wewnętrznych, posianie trawy).	Dzięki remontowi obiektu jego mieszkańcy, nierzadko osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, będą miały lepsze warunki mieszkalne, co poprawi ich jakość i komfort życia, wpłynie pozytywnie na ich stan zdrowia i dzięki niwelacji części codziennych problemów może wspomóc ich społeczną reintegrację i ograniczanie marginalizacji. Dodatkowo, poprawa stanu technicznego budynku zmniejszy jego negatywny wpływ na środowisko i pozytywnie wpłynie na walory estetyczne przestrzeni miasta.	250 000	Budżet gminy/Środek RPO WP EFRR, PROW	Liczba wyremontowanych budynków - 2	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Sprawozdania z realizacji projektu, raporty ewaluacyjne, dane z dokumentacji powykonawczej przedsięwzięcia
5	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	Ul. Przestrzelska 25, Jedwabne	Gmina Jedwabne	Termomodernizacja budynku, wykonanie izolacji ścian fundamentowych, wymiana stolarki budowlanej, remont dachu, remont klatki schodowej, przebudowa instalacji wewnętrznych. Zagospodarowanie przestrzeni w obrębie budynków (uporządkowanie terenu, wykonanie chodników wewnętrznych, posianie trawy).	Dzięki remontowi obiektu jego mieszkańcy, nierzadko osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, będą miały lepsze warunki mieszkalne, co poprawi ich jakość i komfort życia, wpłynie pozytywnie na ich stan zdrowia i dzięki niwelacji części codziennych problemów może wspomóc ich społeczną reintegrację i ograniczanie marginalizacji. Dodatkowo, poprawa stanu technicznego budynku zmniejszy jego negatywny wpływ na środowisko i pozytywnie wpłynie na walory estetyczne przestrzeni miasta.	300 000	Budżet gminy/Środek RPO WP EFRR, PROW	Liczba wyremontowanych budynków - 2	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Sprawozdania z realizacji projektu, raporty ewaluacyjne, dane z dokumentacji powykonawczej przedsięwzięcia
6	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	Ul. Przytułska 3, Jedwabne	Gmina Jedwabne	Termomodernizacja budynku, wykonanie izolacji ścian fundamentowych, wymiana stolarki budowlanej, remont dachu, remont klatki schodowej, przebudowa instalacji wewnętrznych. Zagospodarowanie przestrzeni w obrębie budynków (uporządkowanie	Dzięki remontowi obiektu jego mieszkańcy, nierzadko osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, będą miały lepsze warunki mieszkalne, co poprawi ich jakość i komfort życia, wpłynie pozytywnie na ich stan zdrowia i dzięki niwelacji części codziennych problemów może wspomóc ich społeczną reintegrację i ograniczanie marginalizacji. Dodatkowo, poprawa stanu technicznego budynku zmniejszy jego negatywny wpływ na środowisko i	300 000	Budżet gminy/Środek RPO WP EFRR, PROW	Powierzchnia użytkowa budynku w poddanych termomodernizacji	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Sprawozdania z realizacji projektu, raporty ewaluacyjne, dane z dokumentacji powykonawczej przedsięwzięcia

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Jedwabne

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Problemy, do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	Szacowana wartość projektu (brutto)	Źródło finansowania	Prognozowane produkty	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia produktów i rezultatów
7	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	Ul. Szkolna 10, Jedwabne	Gmina Jedwabne	terenu, wykonanie chodników wewnętrznych, posianie trawy). Termomodernizacja budynku, wykonanie izolacji ścian fundamentowych, wymiana stolarki budowlanej, remont dachu, remont klatki schodowej, przebudowa instalacji wewnętrznych. Zagospodarowanie przestrzeni w obrębie budynków (uporządkowanie terenu, wykonanie chodników wewnętrznych, posianie trawy).	pozytywnie wpłynie na walory estetyczne przestrzeni miasta. Dzięki remontowi obiektu jego mieszkańcy, nierzadko osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, będą miały lepsze warunki mieszkalne, co poprawi ich jakość i komfort życia, wpłynie pozytywnie na ich stan zdrowia i dzięki niwelacji części codziennych problemów może wspomóc ich społeczną reintegrację i ograniczanie marginalizacji. Dodatkowo, poprawa stanu technicznego budynku zmniejszy jego negatywny wpływ na środowisko i pozytywnie wpłynie na walory estetyczne przestrzeni miasta.	300 000	Budżet gminy/Środek RPO WP EFRR, PROW	i - 193,77 m ² Powierzchnia użytkowa budynku w poddanych termomodernizacji - 226,37 m ²	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	Sprawozdania z realizacji projektu, raporty ewaluacyjne, dane z dokumentacji powykonawczej przedsięwzięcia
8	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w obrębie parku miejskiego w centrum miasta	Ul. Plac Jana Pawła II, Jedwabne	Gmina Jedwabne	Działania pielęgnacyjne i wzmacniające koron drzew dla zapewnienia odpowiedniego wzrostu i zabezpieczenia przed złamaniem, rewaloryzacja i nasadzenia zieleni; działania pielęgnacyjne istniejącej zieleni; usunięcie drzew stwarzających zagrożenie bezpieczeństwa; nasadzenia nowych drzew i krzewów oraz zakładanie rabat; budowa nowych i uzupełnienie istniejących elementów małej architektury (ławki, kosze na śmieci, toaleta); wymiana wiaty przystankowej w obrębie parku; modernizacja oświetlenia; instalacja monitoringu.	Modernizacja parku, dostosowująca go do potrzeb mieszkańców, sprawi, że odzyska on swoją rolę miejsca centralnego w Jedwabnem, służącego spotkaniom, wypoczynkowi, integracji i nawiązywaniu więzi pomiędzy mieszkańcami. Zagospodarowana przestrzeń będzie istotną alternatywą do spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców, dzięki czemu ograniczyć może występowanie niepożądanych społecznie zachowań, w tym tych dotyczących rodziny.	700 000	Budżet gminy/Środek RPO WP EFRR, PROW	Powierzchnia obszaru w objętych rewitalizacją - 0,7675 ha	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanej przestrzeni - 2 000	Sprawozdania z realizacji projektu, raporty ewaluacyjne, dane z dokumentacji powykonawczej przedsięwzięcia
9	Remont budynku remizy strażackiej w Jedwabnem	Ul. Piękna, Jedwabne	Gmina Jedwabne	Termomodernizacja budynku, wykonanie izolacji ścian fundamentowych, wymiana stolarki budowlanej, remont dachu, przebudowa instalacji wewnętrznych, zagospodarowanie przestrzeni w obrębie budynku (uporządkowanie terenu, wykonanie chodników wewnętrznych).	Poprawa stanu technicznego budynku użyteczności publicznej jest niezbędna do prawidłowego funkcjonowania służb ratowniczych, które kierują do mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także pozostałej części gminy. Ponadto, budynek jest miejscem pracy lokalnej społeczności, zatem jego modernizacja poprawi warunki pracy zatrudnionych. Dzięki inwestycji podniesiony zostanie zarówno poziom bezpieczeństwa mieszkańców, jak i pracowników, a także poprawie ulegną walory estetyczne obiektu i jego wpływ na środowisko, dzięki wzrostowi efektywności energetycznej budynku.	500 000	Budżet gminy/Środek RPO WP EFRR, PROW	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 1	Liczba osób korzystających - 30	Sprawozdania z realizacji projektu, raporty ewaluacyjne, dane z dokumentacji powykonawczej przedsięwzięcia
10	Zagospodarowanie terenów zieleni (skwer) w obrębie	Ul. Cmentarna,	Gmina Jedwabne	Działania pielęgnacyjne istniejącej zieleni, nasadzenia, budowa małej architektury (ławki,	Przywrócenie przestrzeni funkcji społecznych, zachęcających mieszkańców obszaru rewitalizacji do aktywności na świeżym powietrzu i do wzajemnej	300 000	Budżet gminy/Środek RPO WP	Powierzchnia obszaru	Liczba osób korzystających - 3000	Sprawozdania z realizacji projektu, raporty

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Jedwabne

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Problemy, do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	Szacowana wartość projektu (brutto)	Źródło finansowania	Prognozowane produkty	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia produktów i rezultatów
	cmientarza przy ul. Cmentarnej	Jedwabne		kosze na śmieci), realizacja oświetlenia, remont alejek, budowa miejsc postojowych, instalacja monitoringu, wymiana chodnika wokół skweru.	interakcji wzmocni więzi społeczne, powyższy poziom zaufania społecznego i pozwoli ograniczyć problem marginalizacji i eskalacji negatywnych zjawisk w rodzinach.		EFRR, PROW	w objętych rewitalizacją – 0,4409 ha		ewaluacyjne, dane z dokumentacji powykonawczej przedsięwzięcia
11	Zagospodarowanie terenu zieleni (skwer) w obrębie zabytкового dworu przy ul. Pięknej	Ul. Piękna 8, Jedwabne	Gmina Jedwabne	Działania pielęgnacyjne i wzmacniające koron drzew dla zapewnienia odpowiedniego wzrostu i zabezpieczenia przed złamaniem; ochrona i zachowanie istniejącego starodrzewu rosnącego na terenie przyległym do zabytkowego dworu, poprzez przeprowadzenie stosownych zabiegów pielęgnacyjno-konserwatorskich; działania pielęgnacyjne istniejącej zieleni; nasadzenia nowych drzew i krzewów oraz zakładanie rabat; posadowienie elementów małej architektury (ławki, kosze na śmieci).	Modernizacja parku, na terenie którego znajduje się aleja wpisana do rejestru zabytków, to sposób na zachowanie i ochronę posiadanych dóbr kultury. Dbłość o bogactwo w tym zakresie jest także znakiem dla mieszkańców, że istotna jest ochrona cennej przestrzeni wspólnej, natomiast jej odpowiednie zagospodarowanie sprawi, że każdy będzie mógł z niej korzystać. Bliskość atrakcyjnych form zagospodarowania przestrzeni zachęci mieszkańców obszaru rewitalizacji do spędzania większej ilości czasu w tych miejscach, umożliwi to także organizację skierowanych do mieszkańców wydarzeń kulturalnych i integracyjnych, dzięki czemu wzmacniane będą łączące ich więzi.	300 000	Budżet gminy/Środek RPO WP EFRR, PROW	Powierzchnia obszaru w objętych rewitalizacją – 2,52 ha	Liczba osób korzystających - 1780	Sprawozdania z realizacji projektu, raporty ewaluacyjne, dane z dokumentacji powykonawczej przedsięwzięcia
12	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w obrębie zbiornika rekreacyjnego w Jedwabnem przy ul. Pięknej	Ul. Piękna, Jedwabne	Gmina Jedwabne	Działania pielęgnacyjne istniejącej zieleni; budowa małej architektury – plac zabaw, zewnętrzna siłownia, stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców; budowa alejek, uzupełnienie oświetlenia, budowa ogrodzenia, wyciszczenie zbiornika wodnego, budowa mola i pomostu, budowa obiektów sportowych, instalacja monitoringu.	Zmodernizowana przestrzeń stawu i bezpośredniego otoczenia będzie stanowić miejsce stricte rekreacyjne, przeznaczone do wypoczynku mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale także całej gminy. Ważnym jest, aby wykorzystywać potencjał posiadanej przestrzeni i w miarę możliwości udostępniać ją mieszkańcom, wzbudzając w nich poczucie wspólnego dobra, odpowiedzialności za otoczenie i tożsamości lokalnej. Udostępnienie atrakcyjnej przestrzeni do rekreacji w bliskiej odległości od miejsca zamieszkania ludności z obszaru rewitalizacji sprawi, że nawet osoby o ograniczonej mobilności będą miały szansę czerpać korzyści z niej i wypoczywać w tym miejscu, jednocześnie rozwijając kontakty z sąsiadami i innymi przedstawicielami społeczności lokalnej. Uporządkowana przestrzeń rekreacyjna będzie dawała mieszkańcom szansę na poprawę kondycji fizycznej dzięki możliwości aktywnego spędzania czasu. Pozwoli to na ograniczenie problemów zdrowotnych mieszkańców i budować będzie dobre wzorce dla kolejnych pokoleń.	300 000	Budżet gminy/Środek RPO WP EFRR, PROW	Powierzchnia obszaru w objętych rewitalizacją – 1,46 ha	Liczba osób korzystających - 1780	Sprawozdania z realizacji projektu, raporty ewaluacyjne, dane z dokumentacji powykonawczej przedsięwzięcia
13	Szkolenia zawodowe	Miasto Jedwabne – obszar	Gmina Jedwabne	Organizacja szkoleń, kursów zawodowych dla osób bezrobotnych z obszaru	Możliwość podjęcia pracy w zawodzie, na który występuje popyt w gminie będzie korzyścią dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, których dotyczy	100 000	Budżet gminy/Środek RPO WP	Liczba osób o niskich	Liczba osób o niskich kwalifikacjach	Sprawozdania z realizacji projektu, raporty

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Jedwabne

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Problemy, do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	Szacowana wartość projektu (brutto)	Źródło finansowania	Prognozowane produkty	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia produktów i rezultatów
		rewitalizacji		rewitalizacji, w porozumieniu z lokalnymi przedsiębiorcami, aby dokształcać mieszkańców w zawodach, na które występuje popyt w gminie i okolicy.	problem ubóstwa i bezrobocia, lecz także wzmocni kondycję lokalnych przedsiębiorstw.		EFS, PROW	kwalifikacjach objętych wsparciem w programie - 15	h, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu - 10	ewaluacyjne, dane PUP
14	Wykształcona młodzież	Miasto Jedwabne – obszar rewitalizacji	Gmina Jedwabne	Organizacja dodatkowych zajęć poszerzających wiedzę dzieci i młodzieży, przygotowujących do podjęcia wyboru dotyczącego nauki zawodu, wejścia na rynek pracy i nabycia kompetencji i umiejętności przydatnych podczas procesu rozpoczynania aktywności zawodowej.	Realizacja zajęć ułatwiających młodym ludziom odnalezienie się na rynku pracy oraz przygotowanie ich do wejścia na ten rynek pozwoli zapobiec rozwojowi i dziedziczeniu problemu bezradności, ubóstwa i bezrobocia. Dzięki temu ograniczona zostanie zależność od pomocy społecznej i nastąpi minimalizacja problemów występujących w rodzinach mieszkających na obszarze rewitalizacji.	40 000	Budżet gminy	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie - 100	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu - 75	Sprawozdania z realizacji projektu, raporty ewaluacyjne
15	Bezpieczna gmina	Miasto Jedwabne – obszar rewitalizacji	Gmina Jedwabne	Organizacja zajęć z bezpieczeństwa drogowego, zajęć na temat przestępstw, kradzieży dla dzieci i młodzieży poszerzających wiedzę przy udziale członka służb państwowych.	Realizacja zajęć przyczyni się do zwiększenia świadomości społecznej z zakresu bezpieczeństwa, w tym zachowania w ruchu drogowym oraz prewencji dotyczącej przestępstw i wykroczeń. Przewiduje się, że ograniczy także przekraczanie prawa przez nieletnich. W związku z tym podniesiony zostanie poziom bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji.	30 000	Budżet gminy/	Liczba organizowanych zajęć - 10	Liczba osób, które nabyły kompetencje po opuszczeniu programu - 150	Sprawozdania z realizacji projektu, raporty ewaluacyjne, dane z Posterunku Policji w Jedwabnem
16	Aktywne Miasto	Miasto Jedwabne – obszar rewitalizacji	Gmina Jedwabne	Organizacja zajęć, imprez kulturowych, sportowych (w okresie letnim na powietrzu) dla wszystkich mieszkańców w celu integracji społeczności zamieszkujące obszar rewitalizacji. Wydarzenia organizowane będą w przestrzeni publicznej, przede wszystkim tej poddanej modernizacji w ramach rewitalizacji gminy Jedwabne.	Wzrost oferty spędzania czasu wolnego oraz wykorzystanie zmodernizowanej przestrzeni publicznej przyczyni się do rozwoju więzi społecznych wśród mieszkańców, ich poczucia przynależności do społeczności obszaru rewitalizacji, a także wzrostu zainteresowania sprawami otoczenia i włączeniem w życie lokalne.	120 000	Budżet gminy	Liczba zorganizowanych wydarzeń - 5 rocznie	Liczba uczestników wydarzeń - 4000	Sprawozdania z realizacji projektu, raporty ewaluacyjne
17	Aktywizacja osób starszych	Miasto Jedwabne – obszar rewitalizacji	Gmina Jedwabne	Organizacja zajęć dla osób starszych, w tym zajęć z obsługi komputera, poczty mailowej, Internetu, możliwości wykorzystania telefonu komórkowego. Organizacja	Dzięki zajęciom seniorzy z obszaru rewitalizacji zaktywizują się, naberą nowe umiejętności i kompetencje umożliwiające im samodzielne korzystanie z rozwijającej się oferty usług. Zagospodarowanie wolnego czasu seniorom oraz możliwość nawiązania przez nich nowych znajomości	50 000	Budżet gminy	Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem	Liczba osób, które nabyły kompetencje po opuszczeniu programu -	Sprawozdania z realizacji projektu, raporty ewaluacyjne

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Jedwabne

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Problemy, do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	Szacowana wartość projektu (brutto)	Źródło finansowania	Prognozowane produkty	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia produktów i rezultatów
				co tygodniowych spotkań dla seniorów.	ograniczy problem wykluczenia tej grupy społecznej, poprawi ich kondycję psychiczną i fizyczną oraz wzmocni ich więzi. W dobie starzejącego się społeczeństwa istotna jest dbałość o ofertę dla osób starszych, aby zachowywać je w jak najlepszej kondycji po zakończeniu przez nich aktywności zawodowej.			w zakresie rozwoju kompetencji cyfrowych - 30 osób	25	

PROJEKTY UZUPEŁNIAJĄCE

Kolejna lista zawiera zestaw przedsięwzięć uzupełniających, które także pomocne będą w osiąganiu założonych celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia te to działania społeczne adresowane do mieszkańców obszaru rewitalizacji. Ich wdrożenie pozwoli ograniczyć poziom wykluczenia społecznego oraz zintegruje mieszkańców.

Tabela 37. Lista przedsięwzięć uzupełniających

Oznaczenie	Nazwa projektu	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Problemy, do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	Szacowana wartość projektu (brutto)	Źródło finansowania
A	Punkt pomocy osobom ubogim i bezradnym życiowo	Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedwabnem	Prowadzenie przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej bezpłatnego poradnictwa w zakresie rozwiązywania sytuacji problemowych, pomocy prawnej i wsparcia psychologicznego dla osób w trudnej sytuacji życiowej - wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym	Na obszarze rewitalizacji występuje wysoka zależność mieszkańców od pomocy społecznej udzielanej ze względu na długotrwłą lub ciężką chorobę oraz ubóstwo i niepełnosprawność. Wymaga to interwencji, aby ograniczyć występujący problem wykluczenia społecznego i włączyć tę część mieszkańców do życia lokalnej społeczności. Dzięki wsparciu w takim punkcie osoby te będą miały szansę na podjęcie działań w celu reintegracji społecznej i zawodowej.	90 000	Budżet gminy, RPC WP
B	Wsparcie dla rodzin	Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedwabnem	Wsparcie terapeutyczne i psychologiczne dla osób z uzależnieniami i ich rodzin oraz dla ofiar przemocy w rodzinie - spotkania ze specjalistami	Występujący na obszarze rewitalizacji wysoki wskaźnik liczby osób objętych pomocą społeczną w ramach procedury "Niebieska Karta", a także problem alkoholizmu wymagający interwencji. Poradnictwo specjalistyczne skierowane do osób z problemami i ich rodzin umożliwi im uporanie się z trudnościami i poprawę relacji i warunków bytowych.	80 000	Budżet gminy
C	Bank czasu	Gmina Jedwabne, organizacje pozarządowe	Utworzenie Banku Czasu, czyli platformy - instytucji bezpłatnej wymiany usług pomiędzy mieszkańcami. Mieszkańcy oferują usługi, jakie potrafią i mogą wykonać, jednocześnie zyskując możliwość korzystania z usług innych osób zrzeszonych w Banku Czasu.	Mieszkańców obszaru rewitalizacji łączą luźne więzi, w niskim stopniu ufają sobie nawzajem. Ponadto zidentyfikowano problem w postaci względnie wysokiej przestępczości, co może dodatkowo wpływać na pogarszanie zaufania społecznego. Wobec tego wzajemna pomoc jest szansą na odbudowę tego zaufania i nawiązanie relacji z sąsiadami i innymi mieszkańcami obszaru rewitalizacji.	30 000	Budżet gminy
D	Spotkania sąsiedzkie	Gmina Jedwabne, organizacje pozarządowe	Planowanie i organizowanie z mieszkańcami przedsięwzięć integracyjnych, aktywizujących i kulturalnych na obszarze rewitalizacji - wykorzystanie potencjału i kreatywności mieszkańców. Jednocześnie zarówno podczas spotkań, jak i poprzedzających ich przygotowań mieszkańcy będą mieli szansę poznać się lepiej i nawiązać relacje, obdarzając siebie zaufaniem. Do działania włączone zostaną także lokalne organizacje pozarządowe.	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji w niewielkim stopniu czują się zintegrowani. Problemem jest także zależność od pomocy społecznej, a co za tym idzie - wykluczenie społeczne. Dodatkowo ma miejsce stosunkowo dużo przestępstw w zakresie kradzieży. Wspólne planowanie i organizacja wydarzeń, a następnie uczestnictwo w nich są szansą na odbudowę więzi i stworzenie zwartej, ufającej sobie społeczności lokalnej.	150 000	Budżet gminy, środki prywatne
E	Budowanie wspólnoty	Gmina Jedwabne, organizacje pozarządowe	Zaoferowanie mieszkańcom obszaru rewitalizacji chętnym do działania na rzecz rozwoju lokalnego i lokalnej społeczności uczestnictwa w cyklu spotkań i szkoleń rozwijających umiejętności budowania pozytywnych relacji z otoczeniem, podejmowania inicjatyw oddolnych, a także możliwości i formalizowania tych inicjatyw.	Choć na obszarze rewitalizacji funkcjonuje kilka organizacji pozarządowych, skupiają się one zaledwie w kilku miejscach, natomiast duża część obszaru charakteryzuje się brakiem aktywnych podmiotów społecznych. Dzięki odpowiednim warsztatom mieszkańcy zaktywizują się na polu społecznym i rozpoczną działalność na rzecz swojego otoczenia, co skutkować będzie ich integracją.	20 000	Budżet gminy, środki prywatne

SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE GPR

W celu zapewnienia skutecznej i efektywnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych konieczne jest znalezienie odpowiednich źródeł ich finansowania. Wytyczne Ministerialne, a także ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku, wskazują na konieczność zapewnienia komplementarności tychże źródeł finansowania. Oznacza to, że w celu uzyskania jak najlepszych efektów Gminnego Programu Rewitalizacji należy zdywersyfikować jego finansowanie, w tym m.in. łączyć publiczne środki z prywatnymi.

Niniejszy rozdział przedstawia plan finansowy dla Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jedwabne. Działania rewitalizacyjne przewidziane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Jedwabne obejmują zadania o charakterze priorytetowym oraz zadania dodatkowe. Zsumowane koszty przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 38. Koszt projektów rewitalizacji

Lista projektów	Koszt projektów	Źródła finansowania
Podstawowych	4 490 000 zł	Budżet gminy, RPO Województwa Podlaskiego 2014-2020-EFS, EFRR, PROW
Uzupełniających	370 000 zł	Budżet gminy, RPO Województwa Podlaskiego 2014-2020, środki prywatne

Źródło: opracowanie Grupa BST

W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące zestawienia kosztów poszczególnych projektów.

Tabela 39. Szczegółowy koszt projektów rewitalizacyjnych

Oznaczenie	Nazwa projektu	Szacunkowa wartość projektu	Źródła finansowania
Lista przedsięwzięć podstawowych			
1	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	300 000	Budżet gminy, Środki RPO WP EFRR, PROW
2	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	300 000	Budżet gminy, Środki RPO WP EFRR, PROW
3	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	300 000	Budżet gminy, Środki RPO WP EFRR, PROW
4	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	250 000	Budżet gminy, Środki RPO WP EFRR, PROW
5	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	300 000	Budżet gminy, Środki RPO WP EFRR, PROW
6	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	300 000	Budżet gminy, Środki RPO WP EFRR, PROW
7	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	300 000	Budżet gminy, Środki RPO WP EFRR, PROW
8	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w obrębie parku miejskiego w centrum miasta	700 000	Budżet gminy, Środki RPO WP EFRR, PROW
9	Remont budynku remizy strażackiej w Jedwabnem	500 000	Budżet gminy, Środki RPO WP EFRR, PROW
10	Zagospodarowanie terenów zieleni (skwer) w obrębie cmentarza przy ul. Cmentarnej	300 000	Budżet gminy, Środki RPO WP EFRR, PROW
11	Zagospodarowanie terenu zieleni (skwer) w obrębie zabytkowego dworu przy ul. Pięknej	300 000	Budżet gminy, Środki RPO WP EFRR, PROW
12	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w obrębie zbiornika rekreacyjnego w Jedwabnem przy ul. Pięknej	300 000	Budżet gminy, Środki RPO WP EFRR, PROW
13	Szkolenia zawodowe	100 000	Budżet gminy, Środki RPO WP EFS, PROW

Oznaczenie	Nazwa projektu	Szacunkowa wartość projektu	Źródła finansowania
14	Wykształcona młodzież	40 000	Budżet gminy, Środki RPO WP EFS, PROW
15	Bezpieczna gmina	30 000	Budżet gminy, Środki RPO WP EFS, PROW
16	Aktywne Miasto	120 000	Budżet gminy, Środki RPO WP EFS, PROW
17	Aktywizacja osób starszych	50 000	Budżet gminy, Środki RPO WP EFS, PROW
Lista przedsięwzięć uzupełniających			
A	Punkt pomocy osobom ubogim i bezradnym życiowo	90 000	Budżet gminy, RPO WP
B	Wsparcie dla rodzin	80 000	Budżet gminy
C	Bank czasu	30 000	Budżet gminy
D	Spotkania sąsiedzkie	150 000	Budżet gminy, środki prywatne
E	Budowanie wspólnoty	20 000	Budżet gminy, środki prywatne

Źródło: opracowanie Grupa BST

Dywersyfikacja źródeł finansowania daje możliwość korzystania zarówno z funduszy komercyjnych, jak i publicznych. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne mogą być realizowane przez różnorodne grupy podmiotów tj. przez podmioty z sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego.

Do pierwszego rodzaju źródeł finansowania (tj. komercyjnych) zalicza się przede wszystkim kredyty, pożyczki, obligacje komunalne. Ponadto wskazuje się, że niektóre działania mogą być wspierane przez środki własne przedsiębiorstw, podmiotów i osób prywatnych oraz organizacji pozarządowych. Na etapie realizacji zapisów Programu bardzo istotna jest współpraca różnych podmiotów gwarantująca powodzenie wdrażanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Drugi rodzaj obejmuje źródła publiczne. Wśród nich największe znaczenie mają środki własne budżetu gminy, fundusze europejskie, środki budżetu Państwa. Należy wspomnieć o tym, że fundusze europejskie są wyposażone w dedykowane działania, które można wykorzystać planując i realizując działania rewitalizacyjne.

W przypadku, gdy gmina nie uzyska założonego dofinansowania do projektu, projekt ten przechodzi na tzw. listę rezerwową, co oznacza, że dofinansowanie zostanie otrzymane prawdopodobnie w późniejszym terminie lub pozyskuje się dofinansowania z innych źródeł jak np. prywatnych inwestorów, sponsorów oraz z pozostałych środków własnych.

MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

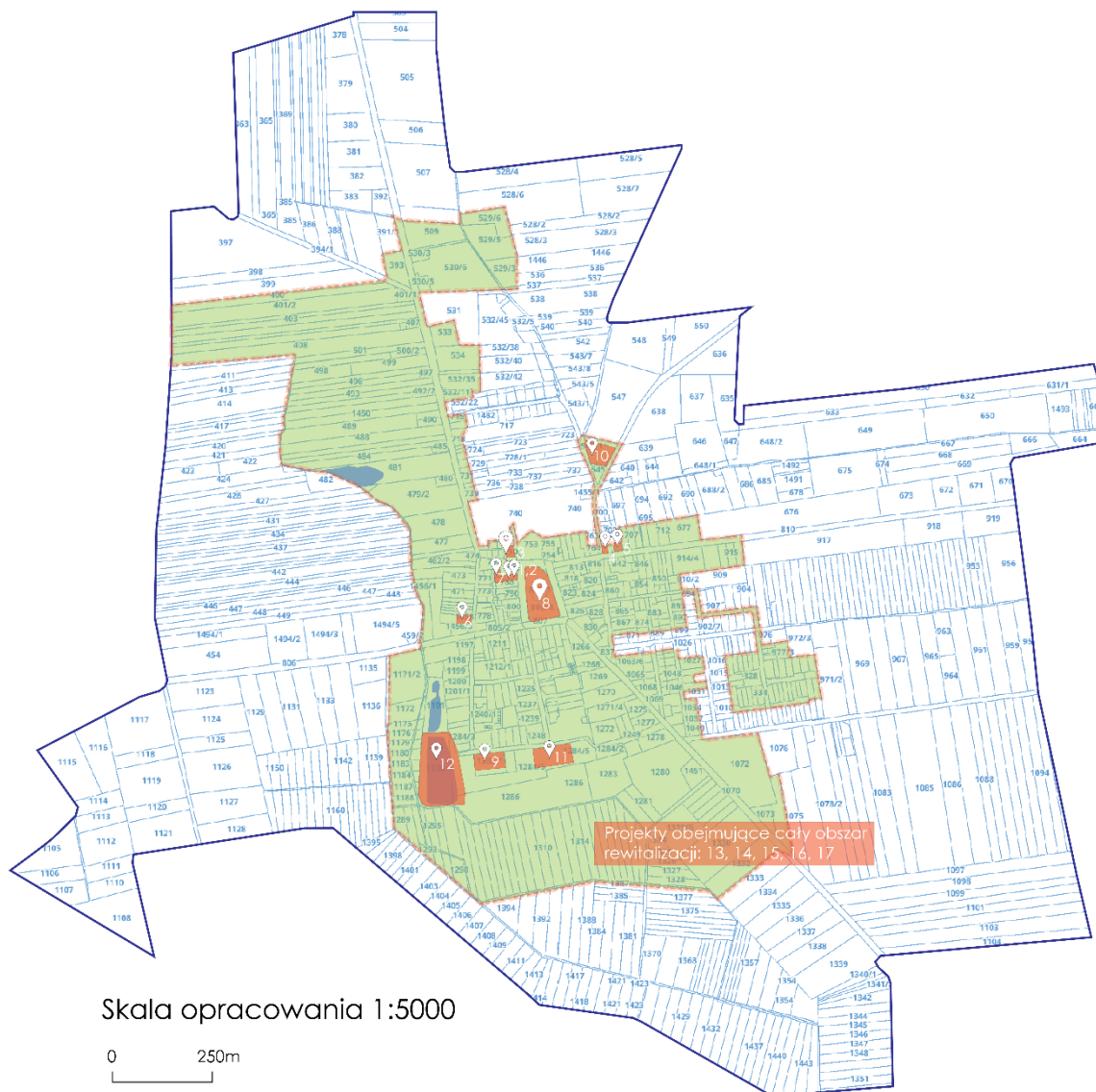
Wśród szczegółowej diagnozy oraz udziału społecznego w działaniach w kierunku tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji komplementarność jest ważnym aspektem w jego realizacji. Według *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych jest zapewnienie komplementarności w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych projektów będzie skutkował efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Poszczególne projekty rewitalizacyjne będą wzajemnie powiązane. Zostanie zapewniona korelacja efektów oddziaływania na sytuację kryzysową. Na obszarze objętym programem rewitalizacji zapewniona zostanie komplementarność między poszczególnymi projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy.

Komplementarność przestrzenna

Zapewnienie komplementarności przestrzennej ma zagwarantować efektywne oddziaływanie Gminnego Programu Rewitalizacji na cały obszar kryzysowy, rozwój miasta, rozwój całej gminy oraz synergię przestrzenną poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Umożliwi to synchronizację efektów oddziaływania na sytuację kryzysową, ponieważ w Gminnym Programie Rewitalizacji zaplanowano projekty miękkie oraz twarde. Co istotne, realizowane działania nie będą skutkowały transferem problemów na inne obszary gminy oraz nie będą wyzwalaly niepożądanych problemów, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Komplementarność przestrzenna została zapewniona poprzez zaplanowanie projektów na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Należy także dodać, iż projekty zawarte w dokumencie wzajemnie się uzupełniają. Skupienie projektów wyselekcjonowanych do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji będzie w sposób pozytywny rzutować na całą Gminę Jedwabne, ponieważ wiele z nich dotyczy będzie działań podejmowanych dla miejsc użyteczności publicznej (np. zagospodarowanie przestrzeni publicznej w obrębie parku miejskiego w centrum miasta), dzięki temu korzystać z nich będą mogli mieszkańcy spoza obszaru bezpośrednio objętego procesem rewitalizacji.

Mapa 4. Lokalizacja projektów na wyznaczonym obszarze rewitalizacji

Skala opracowania 1:5000

0 250m

LEGENDA

- Granica miasta Jedwabne
- Obszar rewitalizacji
- Numer działki
- Zbiorniki wodne
- Lokalizacja projektu wraz z przyporządkowanym numerem

Źródło: opracowanie Grupa BST

Tabela 40. Opis komplementarności przestrzennej projektów rewitalizacyjnych

L.p.	Nazwa projektu	Opis komplementarności przestrzennej projektów
1 – 7	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze infrastrukturalnym, gdzie dominującą sferą interwencji jest sfera przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna stanowią trwałe fundament dla realizacji projektów „miękkich” skupiających się na sferze społecznej. Remont budynków komunalnych umożliwi organizację spotkań, zajęć czy też szkoleń (projekty społeczne tj. <i>Szkolenia zawodowe, Aktywizacja osób starszych</i>), co pozwoli na rozwój więzi społecznych i integrację mieszkańców.
8	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w obrębie parku miejskiego w centrum miasta	Park miejski położony w centrum miasta to jedna z najważniejszych przestrzeni publicznych w Jedwabnem. Wymiana oświetlenia oraz modernizacja elementów małej architektury przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa w mieście (komplementarność z projektem <i>miękkim Bezpieczna gmina</i>). Ponadto poprawa atrakcyjności parku zwiększy liczbę osób odwiedzających oraz umożliwi organizację imprez kulturalnych, sportowych w okresie letnim, co przyczyni się do integracji mieszkańców (komplementarność z projektem <i>Aktywne Miasto</i>).
9	Remont budynku remizy strażackiej w Jedwabnem	Działania ze sfery technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej przyczynią się do zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców, jak również poprawy estetyki budynków oraz otaczającej ich przestrzeni. Przeprowadzenie gruntownej modernizacji umożliwi organizację imprez kulturalnych (komplementarność z projektem <i>Aktywne Miasto</i>).
10	Zagospodarowanie terenów zieleni (skwer) w obrębie cmentarza w ul. Cmentarnej	Stworzenie nowych atrakcyjnych przestrzeni zielonych, placów zabaw oraz siłowni plenerowej w znacznym stopniu przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, zwiększenia bezpieczeństwa oraz rozwoju więzi społecznych. Zielone przestrzenie publiczne będą w okresie letnim miejscem organizacji różnorodnych imprez oraz spotkań (komplementarność z projektem <i>Aktywne Miasto</i>).
11	Zagospodarowanie terenu zieleni (skwer) w obrębie zabytkowego dworu przy ul. Pięknej	
12	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w obrębie zbiornika rekreacyjnego w Jedwabnem przy ul. Pięknej	
13	Szkolenia zawodowe	Realizacja społecznych projektów rewitalizacyjnych, tzw. projektów miękkich, obejmujących teren całego obszaru rewitalizacji, zostanie umożliwiona dzięki przeprowadzonym działaniom ze sfery technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Oddziaływanie wszystkich przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostanie wzmocnione poprzez zaproponowanych realizację przedsięwzięć uzupełniających: A (Punkt pomocy osobom ubogim i bezradnym życiowo), B (Wsparcie dla rodzin), C (Bank czasu), D (Spotkania sąsiedzkie) oraz E (Budowanie wspólnoty).
14	Wykształcona młodzież	
15	Bezpieczna gmina	
16	Aktywne Miasto	
17	Aktywizacja osób starszych	

Źródło: opracowanie Grupa BST

Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Jedwabne objawia się poprzez cele zawarte w programie, które opracowane zostały na podstawie zdiagnozowanych problemów. Komplementarność ta wywala konieczność wzajemnego dopełniania tematycznego realizowanych projektów. Projekty rewitalizacji związane z remontem budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych oddziałują na sferę społeczną, środowiskową oraz przestrzenno-funkcjonalno-techniczną. Projekty związane z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej oraz terenów zielonych oddziałują wzajemnie z projektem dotyczącym aktywnego miasta, aktywizacją osób starszych głównie na sferę społeczną, jak również przestrzenno-funkcjonalno-techniczną i środowiskową. Projekty dotyczące organizacji szkoleń zawodowych, kształcenia młodzieży wpływają na poprawę sfery społecznej oraz sfery gospodarczej. Z kolei przedsięwzięcia uzupełniające odwołują się do sfery społecznej. Wzajemne dopełnienia realizowanych projektów umacniają niwelowanie występujących negatywnych zjawisk. Dzięki temu GPR będzie oddziaływał na wszystkie wskazane sfery rewitalizacji: społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-funkcjonalno-techniczną. Służy to nie tylko przeciwdziałaniu problemom w różnych sferach, ale zapobiega również fragmentacji działań koncentrując uwagę na systemowym i kompleksowym spojrzeniu na źródła kryzysu danego obszaru. W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Jedwabne określono wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są powiązane ze strategicznymi kierunkami rozwojowymi Gminy, co wykazano poprzez wskazanie zbieżności celów GPR z kluczowymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

Kolejna tabela przedstawia wpływ poszczególnych przedsięwzięć na sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-funkcjonalno-techniczną.

Lp.	Nazwa projektu	sfera			przestrzenno-funkcjonalno-techniczna
		społeczna	gospodarcza	środowiskowa	
Lista przedsięwzięć podstawowych					
1	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	x		x	x
2	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	x		x	x
3	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	x		x	x
4	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	x		x	x
5	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	x		x	x
6	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	x		x	x
7	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	x		x	x
8	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w obrębie parku miejskiego w centrum miasta	x		x	x
9	Remont budynku remizy strażackiej w Jedwabnem	x		x	x
10	Zagospodarowanie terenów zieleni (skwer) w obrębie cmentarza przy ul. Cmentarnej	x		x	x

Lp.	Nazwa projektu	sfera			
		społeczna	gospodarcza	środowiskowa	przestrzenno-funkcjonalno-techniczna
11	Zagospodarowanie terenu zieleni (skwer) w obrębie zabytkowego dworu przy ul. Pięknej	x		x	x
12	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w obrębie zbiornika rekreacyjnego w Jedwabnem przy ul. Pięknej	x		x	x
13	Szkolenia zawodowe	x	x		
14	Wykształcona młodzież	x	x		
15	Bezpieczna gmina	x			
16	Aktywne Miasto	x			
17	Aktywizacja osób starszych	x			
Lista przedsięwzięć uzupełniających					
A	Punkt pomocy osobom ubogim i bezradnym życiowo	x			
B	Wsparcie dla rodzin	x			
C	Bank czasu	x			
D	Spotkania sąsiedzkie	x			
E	Budowanie wspólnoty	x			

Źródło: opracowanie Grupa BST

W poniższej tabeli przedstawiono powiązanie problemów zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji wraz z wyznaczonymi w tym zakresie celami rewitalizacji i kierunkami działań rewitalizacyjnych oraz dopasowanymi do wyzwań przedsięwzięciami zarówno z listy podstawowej, jak i uzupełniającej.

Tabela 41. Komplementarność problemowa – powiązanie zdiagnozowanych problemów, celów rewitalizacji i kierunków rewitalizacyjnych z zaplanowanymi przedsięwzięciami

Zdiagnozowany problem	Cele rewitalizacji	Kierunki działań rewitalizacyjnych	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne
wykluczenie społeczne	2. Wysoki poziom integracji i rozwoju społeczności lokalnej	2.2. Zmniejszenie stopnia wykluczenia społecznego	A (Punkt pomocy osobom ubogim i bezradnym życiowo) B (Wsparcie dla rodzin)
ubóstwo i bezrobocie	2. Wysoki poziom integracji i rozwoju społeczności lokalnej	2.3. Realizacja przedsięwzięć podnoszących poziom kwalifikacji i umiejętności mieszkańców	13 (Szkolenia zawodowe) 13 (Wykształcona młodzież)
problemy w rodzinie	2. Wysoki poziom integracji i rozwoju społeczności lokalnej	2.1. Stworzenie warunków wspierających rozwój, integrację oraz aktywność lokalnej społeczności	C (Bank czasu) D (Spotkania sąsiedzkie) E (Budowanie wspólnoty)
niski poziom więzi społecznych	2. Wysoki poziom integracji i rozwoju społeczności lokalnej	2.1. Stworzenie warunków wspierających rozwój, integrację oraz aktywność lokalnej społeczności	16 (Aktywne Miasto) 17 (Aktywizacja osób starszych)
niski poziom bezpieczeństwa	1. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców	1.3. Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców	15 (Bezpieczna gmina)
zły stan techniczny budynków w zasobie gminy	1. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców	1.2. Poprawa warunków mieszkalnych w lokalach gminnych	1-7 (Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych)
zaniedbana przestrzeń publiczna	1. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców	1.1. Rozwój przestrzeni publicznych sprzyjających integracji mieszkańców	8 (Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w obrębie parku miejskiego w centrum miasta) 9 (Remont budynku remizy strażackiej w Jedwabnem) 10 (Zagospodarowanie terenów zieleni (skwer) w obrębie cmentarza przy ul. Cmentarnej) 11 (Zagospodarowanie terenu zieleni (skwer) w obrębie zabytkowego dworu przy ul. Pięknej) 12 (Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w obrębie zbiornika rekreacyjnego w Jedwabnem przy ul. Pięknej)

Źródło: opracowanie Grupa BST

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Efektywne współdziałanie różnych instytucji i podmiotów na rzecz Gminnego Programu Rewitalizacji jest możliwe dzięki odpowiednio zaprojektowanemu systemowi zarządzania. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna stanowi wyraz prawidłowo zarządzanego GPR oraz spójności procedur. Istotnym elementem zarządzania, oprócz organów gminy, będzie także Komitet Rewitalizacji, w którym będą miały swoją reprezentację różne grupy interesariuszy procesu rewitalizacji.

Komplementarność międzyokresowa

Gminny Program Rewitalizacji zwraca uwagę na zachowanie ciągłości programowej. Projekty zaplanowane w dokumencie są komplementarne wobec przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności w poprzednich perspektywach finansowych. Działania podejmowane w poprzednich okresach są kontynuowane w obecnym dokumencie. Doświadczenie zdobyte podczas realizacji poprzednich działań pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie środków finansowych. Warto także zaznaczyć, iż projekty zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji umożliwiają realizowanie innych zadań/działań zaplanowanych w innych dokumentach strategicznych. Powiązania w realizowanych oraz planowanych projektach dostrzec można między projektem „Nowe możliwości – prawo jazdy kat. C” oraz projektami rewitalizacyjnymi mającymi na celu doskazywanie mieszkańców. Realizacja projektów i uczestnictwo w nich pozwoli na poszerzenie wiedzy i zdobycie wymaganych uprawnień, by w przyszłości podjąć pracę. Dzięki nabyciu nowych umiejętności osoby bezrobotne przekwalifikowują się, zwiększając swoje szanse na aktywizację zawodową.

Tabela 42. Projekty realizowane przez Gminę Jedwabne

Tytuł	Wartość projektu	Dofinansowanie z UE
Budowa szkoły – gimnazjum /etap II zadania: Budowa sali sportowej ze szkołą gimnazjalną w Jedwabnem	4 946 580.84 zł	3 162 470.82 zł
Przebudowa ulic Kościuszki Rembielińskiego, Nowej, Raginisa, Placu 250-lecia, Ogrodowa, Konopnickiej, 3-go Maja wraz z budową kanału deszczowego na terenie Miasta Jedwabne	2 459 093.28 zł	1 199 498.36 zł
Innowacyjne przedszkole	324 444.67 zł	275 777.97 zł
Indywidualizacja nauczania uczniów klas I-III w gminie Jedwabne	102 074.70 zł	86 763.50 zł
Nowe możliwości – prawo jazdy kat. C	99 400.00 zł	74 550.00 zł

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty uwzględnione w Gminnym Programie Rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego wiązania i uzupełniania wsparcia ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, pamiętając przy tym o dążeniu do wykluczenia ryzyka podwójnego dofinansowania (szczegółowe informacje co do źródeł finansowania projektów z GPR zaprezentowana w rozdziale Szacunkowe ramy finansowe oraz ramowy harmonogram). Wykluczenie podwójnego dofinansowania odbywa się poprzez przeanalizowanie wszystkich przypadków finansowania projektów w celu weryfikacji wystąpienia podwójnego finansowania m.in. czy otrzymano na wydatki danego projektu lub części projektu bezzwrotnej pomocy finansowej z kilku źródeł w wysokości łącznej wyższej niż 100% określonej kwoty danego projektu. Dla realizacji zasady dodatkowości środków Unii Europejskiej niezbędna jest koordynacja środków programów operacyjnych ze środkami polityk i instrumentów krajowych, na co również zwrócono uwagę w Projekcie. Zastosowanie zarówno finansowania ze środków wewnętrznych, jak i zewnętrznych, co umożliwi zrealizowanie zakładanych celów. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane w ramach GPR będą komplementarne z projektami zrealizowanymi przez gminę Jedwabne. Planuje się, aby przedsięwzięcia rewitalizacyjne wskazane w Programie Rewitalizacji były współfinansowane przede wszystkim z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, a także dodatkowo z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, bądź też w miarę możliwości z krajowych środków publicznych. Dzięki dywersyfikacji źródeł finansowania unika się ryzyka braku realizacji zadań z powodu nieotrzymania dofinansowania. Część projektów zakłada finansowanie wyłącznie z budżetu gminy.

MECHANIZMY WŁĄCZANIA RÓŻNYCH GRUP INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI

Kluczowy aspektem na każdym etapie tworzenia oraz wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji jest włącznie szerokiego grona interesariuszy procesu rewitalizacji. Uspołecznienie procesu rewitalizacji dotyczyło przede wszystkim: mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli stowarzyszeń oraz innych podmiotów i grup aktywnych.

Partycypacja społeczna stanowi proces, w którym przedstawiciele władz przedstawiają obywatelom swoje plany dotyczące np. aktów prawnych, inwestycji lub innych przedsięwzięć, które będą miały wpływ na życie codzienne i pracę obywateli. Pozwalają na uzyskanie opinii, stanowisk, propozycji, itp. od instytucji i osób, których dotkną w sposób bezpośredni lub pośredni skutki proponowanych przez administrację działań.

Partycypacja ludności lokalnej to przede wszystkim:

- komunikacja pomiędzy interesariuszami a władzami gminy, umożliwiającą obustronne uczestnictwo w procesie rewitalizacji;
- możliwość udziału wszystkich zainteresowanych w panelach dyskusyjnych, spotkaniach, debatach;
- dostępność informacji na temat podejmowanych działań i wprowadzanych zmian przez władze, a także możliwość oceny i wyrażenia opinii przez zainteresowane strony.

Organizacja konsultacji społecznych w sprawie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji umożliwiła czynny udział interesariuszy w pracach nad dokumentem. Poprzez to dążono do kreowania właściwego rozwiązania istniejących na terenie gminy problemów. Współdziałanie wielu jednostek jest bardziej pożądane niż indywidualne działania.

W trakcie diagnozowania oraz opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji zastosowano szereg form konsultacji społecznych, które nie ograniczały się jednak tylko do przedstawienia Programu, ale także do wysłuchania opinii na jego temat, modyfikowania i informowania o ostatecznej decyzji. Nie tylko mieszkańcy, ale również przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe oraz inni interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość zapoznania się z treścią diagnozy oraz Programu. Przeprowadzone konsultacje społeczne pozwoliły poznać i zrozumieć potrzeby społeczności lokalnej, zidentyfikować ich potrzeby, a także stworzyć wizję oczekiwanych zmian.

Do udziału w konsultacjach społecznych uprawnieni byli mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości i podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego, mieszkańcy gminy,

podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą lub społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, organy władzy publicznej, inne podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. o konsultacjach społecznych poinformowano nie tylko obwieszczeniem, ale także w sposób zwyczajowo przyjęty w Gminie Jedwabne oraz ogłoszeniem na stronie gminy w Biuletynie Informacji Publicznej.

Konsultacje społeczne dotyczące wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji

Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały w dniach od 13 marca do 11 kwietnia 2017 roku w następujących formach:

- **Zbieranie uwag w postaci elektronicznej oraz papierowej** – podczas trwania konsultacji społecznych, interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość składania uwag co do opracowanych dokumentów. Specjalnie przygotowany formularz został zamieszczony m.in. na stronie internetowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Osoby, które chciały złożyć uwagi mogły to zrobić do dnia 11 kwietnia 2017 roku: drogą mailową na wskazany adres e-mail, drogą pocztową na adres Urzędu Miejskiego lub złożone osobiście w Urzędzie Miejskim w Jedwabnem (Dziennik Podawczy) w dniach i godzinach pracy urzędu.

W trakcie trwania konsultacji społecznych nie złożono żadnych formularzy konsultacyjnych.

- **Spotkanie informacyjno-konsultacyjne** dot. wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Spotkanie połączone było z debatą, odbyło się dnia 23 marca 2017 roku o godz. 16:00 w sali konferencyjnej – pokój nr 15 w Urzędzie Miejskim w Jedwabnem. Podczas spotkania uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z kluczowymi pojęciami dotyczącymi procesu rewitalizacji i metodologią wyznaczania obszarów zdegradowanych oraz podjęcia dyskusji na temat wyznaczonych obszarów. Interesariusze wspólnie opracowali analizę SWOT wyznaczonego obszaru rewitalizacji.

W trakcie spotkania nie złożono żadnych uwag.

- **Badania sondażowe w formie ankiet** – badanie przeprowadzone zostało technikami badawczymi PAPI, CATI. Badania sondażowe przeprowadzono w formie ankiet w terminie od dnia 13 marca do 11 kwietnia 2017 roku. Ankieta została udostępniona na stronie internetowej: Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Jedwabne: www.jedwabne.powiatlomzynski.pl, portalu gminy www.jedwabne.pl oraz w Urzędzie Miejskim w Jedwabnem w pokoju nr 6, w godzinach pracy urzędu. Dodatkowo

przeprowadzono wywiady telefoniczne z mieszkańcami gminy. Podczas badania, respondenci poproszeni zostali o wskazanie najważniejszych problemów występujących na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Ponadto ankietowani wskazali typy działań, jakie należy podjąć, aby zniwelować negatywne zjawiska występujące na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Wyniki przeprowadzonych badań stanowiły uzupełnienie wcześniej przeprowadzonej analizy danych zastanych oraz analizy wskaźnikowej oraz umożliwiły opracowanie rozdziału dotyczącego pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji. Łącznie w badaniu ilościowym wzięło udział 67 osób.

Konsultacje społeczne dotyczące Projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jedwabne

Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały w dniach od 4 lipca do 3 sierpnia 2017 roku w następujących formach:

- **Zbieranie uwag w postaci elektronicznej oraz papierowej** – podczas trwania konsultacji społecznych, interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość składania uwag co do opracowanych dokumentów. Specjalnie przygotowany formularz został zamieszczony m.in. na stronie internetowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Osoby, które chciały złożyć uwagi mogły to zrobić do dnia 3 sierpnia 2017 roku: drogą mailową na wskazany adres e-mail, drogą pocztową na adres Urzędu Miejskiego lub złożone osobiście w Urzędzie Miejskim w Jedwabnem (Dziennik Podawczy) w dniach i godzinach pracy urzędu.
W trakcie trwania konsultacji społecznych nie złożono żadnych formularzy konsultacyjnych.
- **Spotkanie informacyjno-konsultacyjne** dot. prezentacji założeń *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jedwabne*. Spotkanie połączone było z debatą, odbyło się dnia 17 lipca 2017 roku o godz. 10:00 w sali konferencyjnej – pokój nr 15 w Urzędzie Miejskim w Jedwabnem. Podczas spotkania uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z kluczowymi elementami GPR tj. wizja obszaru rewitalizacji, cele, projekty rewitalizacyjne. W trakcie spotkania nie złożono żadnych uwag.
- **Wywiady**, których celem było zweryfikowanie opracowanych założeń Gminnego Programu Rewitalizacji. Wykonane zostały telefoniczne wywiady pogłębione z podmiotami prowadzącymi działalność na terenie miasta (przeprowadzono 5 wywiadów). Osoby biorące udział w badaniu jakościowym pozytywnie oceniły cele, kierunki i wizję, jakie zostały opracowane na podstawie zdiagnozowanych problemów.

Zarówno po zakończeniu konsultacji społecznych procesu diagnozowania, jak i procesu opracowywania dokumentu, sporządzony został raport podsumowujący ich przebieg. Zebrany podczas wyżej wymienionych form konsultacji społecznych materiał badawczy,

został wykorzystany do uzupełnienia wcześniej przygotowanej Diagnozy oraz podczas opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji.

Na każdym z etapów tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji zapewniono udział interesariuszy procesu rewitalizacji. Poprzez uczestnictwo zróżnicowanych grup społecznych możliwe było skonfrontowanie różnych punktów widzenia oraz wypracowanie wspólnej wizji.

Kluczowym aspektem partycypacji społecznej interesariuszy rewitalizacji na etapie wdrażania oraz monitorowania GPR będzie włączenie szerokiego grona partnerów tj. mieszkańców, podmiotów prowadzących działalność gospodarczą lub społeczną (w tym organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych), jednostki samorządu terytorialnego, z terenu objętego rewitalizacją. Istotne będzie wykorzystanie współdecydowania w/w podmiotów w trakcie wdrażania GPR. Co więcej, interesariusze procesu rewitalizacji będą stale informowani o postępach we wdrażaniu programu m.in. na stronie internetowej, zatem zastosowana zostanie kontrola obywatelska. Ważnym ogniwem wdrażania oraz monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji będzie Komitet Rewitalizacji. Wśród członków komitetu znajdą się nie tylko przedstawiciele Urzędu Miejskiego, ale także przedstawiciele jednostek organizacyjnych, przedstawiciele Rady Miasta, przedstawiciele podmiotów prowadzących działalność społeczną na terenie gminy lub zamierzających ją prowadzić (organizacji pozarządowych i grup nieformalnych), przedstawiciele podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy lub zamierzających ją prowadzić oraz przedstawiciele innych grup.

Współdecydowanie interesariuszy w trakcie procesu wdrażania i monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji polegać będzie na rozwijaniu dialogu między partnerami, zgłaszaniu propozycji nowych projektów rewitalizacyjnych, uczestnictwie w przygotowaniu raportów z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, zaangażowaniu przy realizacji projektów i rozległych tematycznie zadań. Istotna będzie także bezpośrednia prezentacja Gminnego Programu Rewitalizacji podczas spotkań z mieszkańcami gminy, przedstawicielami środowisk lokalnych, czy organizacjami pozarządowymi. Wykorzystanie stworzonej już podstrony internetowej na stronie Urzędu Miejskiego w Jedwabnem pozwoli zainteresowanym na łatwy dostęp do podstawowych informacji. Inicjowanie współpracy między sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi ułatwi regularne sporządzanie informacji z przebiegu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

SYSTEM WDRAŻANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

SYSTEM ZARZĄDZANIA

Operatorem rewitalizacji, czyli jednostką koordynującą proces rewitalizacji na terenie gminy, w tym przygotowanie i wdrożenie Gminnego Programu Rewitalizacji jest gmina Jedwabne. Jest ona głównym inicjatorem i koordynatorem procesów rewitalizacji, ze względu na zakres własnych zadań, które obejmują: sprawy ładu przestrzennego, gminne budownictwo mieszkaniowe, pomoc społeczną, edukację, ochronę zdrowia, kulturę, ochronę środowiska czy infrastrukturę. Podmiotem odpowiedzialnym za proces realizacji zapisów dokumentu jest Urząd Miejski w Jedwabnem. Nadzór z ramienia samorządu prowadzi będzie Burmistrz Jedwabnego, nadzór merytoryczny osoby zatrudnione między innymi na stanowiskach współpracy z organizacjami pozarządowymi, pozyskiwania środków zewnętrznych przy współpracy ze wszystkimi referatami Urzędu Miejskiego w Jedwabnem, w tym szczególnie z Referatem Finansowym i Skarbnikiem Gminy oraz Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Operator dysponuje odpowiednim personelem do wykonania swoich zadań oraz jest w stanie dotrzeć do partnerów procesu rewitalizacji i posiada realne możliwości wpłynięcia na sytuację oraz prawo głosu na obszarze zdegradowanym. Proces implementacji dokumentu wykonywany będzie w ramach obowiązków poszczególnych jednostek w strukturze organizacyjnej gminy, stąd nie przewiduje się przeznaczenia dodatkowych środków na zadania organizacyjne związane z wdrażaniem GPR. Należy zaznaczyć, że wszystkie zadania w ramach wdrażania GPR są możliwe do zrealizowania przez operatora rewitalizacji. Wszystkie koszty zarządzania, jakie wystąpią, wdrażając Gminny Program Rewitalizacji pokryte zostaną z budżetu Gminy Jedwabne. Kosztów zarządzania GPR nie wskazano szczegółowo w opracowaniu, ponieważ zadania te będą realizowane w ramach obowiązków poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego.

Rada Miejska w Jedwabnem

Organem przyjmującym Gminny Program Rewitalizacji w formie uchwały, nadzorującym jego realizację poprzez osiągnięte efekty (wartości wskaźników monitorujących) jest Rada Miejska w Jedwabnem. Realizacja założeń Programu leży w gestii władz samorządowych. Kluczowym czynnikiem, który będzie przyczyniał się do sukcesu jest uspołecznienie procesów związanych z ich realizacją.

Burmistrz Jedwabnego

Burmistrz ma za zadanie podczas całego procesu przygotowywania sprawować nadzór nad realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji (w tym zagwarantowanie środków finansowych potrzebnych na realizację projektów) oraz inicjowanie ewentualnych korekt dokumentu.

Wynikać mogą one głównie z występowania negatywnych zmian obecnie występujących zjawisk, problemów oraz zanalizowanych nowo pojawiających się negatywnych zjawisk w wyniku przeprowadzanego corocznie monitoringu programu. Burmistrz ma wgląd w program podczas całego okresu w procesie przygotowywania. Ponadto istotnym zadaniem Burmistrza będzie zapewnienie środków na realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (środki finansowe wewnętrzne, zewnętrzne). W razie konieczności zmian w projektach rewitalizacyjnych, Burmistrz Jedwabnego będzie podejmował decyzje o naniesieniu zmian/aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Urząd Miejski w Jedwabnem

Urząd Miejski w Jedwabnem koordynuje przygotowanie i opiniowanie projektów uchwał Rady Miejskiej i zarządzeń. Realizacja konkretnych przedsięwzięć jest konieczna w celu prawidłowego wdrożenia założeń Programu. Aby polepszyć realizację zawartych w dokumencie działań oraz osiągnięcia zakładanych celów, budżet gminy powinien zostać podporządkowany celom. Natomiast wykonywanie zadań (działań) powinno zostać powierzone poszczególnym jednostkom samorządu według ich kompetencji, tzn. odpowiednim komórkom w Urzędzie Miejskim lub samorządowym jednostkom organizacyjnym. Zadania bardziej złożone, o charakterze ponadlokalnym, wymagające współpracy z podmiotami zewnętrznymi będą realizowane w formie partnerstwa podmiotów publicznych różnych szczebli.

Do zadań Urzędu Miejskiego w Jedwabnem należą:

- koordynowanie procesów rewitalizacji na terenie Gminy,
- zgłoszenie/aktualizacja/wykreślenie Programu do wykazu programów rewitalizacji gmin Województwa Podlaskiego za pośrednictwem wniosku, tj. „Wniosek o wpis programu rewitalizacji do wykazu/aktualizację programu rewitalizacji w wykazie/wykreślenie programu rewitalizacji z wykazu programów rewitalizacji gmin województwa podlaskiego
- długoterminowe prognozowanie budżetu gminy, w tym: opracowanie i aktualizacja Wieloletniej Prognozy Finansowej, z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych, wprowadzenie procesu hierarchizacji przedsięwzięć,
- przygotowanie oraz realizacja projektów, w tym zadań inwestycyjnych oraz tzw. projektów „miękkich” (przygotowanie założeń, dokumentacji, pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania),
- współpraca z interesariuszami i partnerami Programu, w tym: z organizacjami pozarządowymi,
- monitoring realizacji projektów i ich zakładanych efektów (produktów, rezultatów),
- aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji, w tym: współpraca i prowadzenie konsultacji społecznych z podmiotami lokalnymi w zakresie planowanych zmian,

- prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych.

Komitet Rewitalizacji

Podmiotem organizacyjnym, odpowiedzialnym za sprawną komunikację, harmonijną realizację projektu jak również za sprawne przeciwdziałanie potencjalnym ryzykom i nieprawidłowościom powstałym przy realizacji projektu jest Komitet Rewitalizacji. Jednym z jego zadań jest kontakt z lokalnymi partnerami z sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego. Stanowi on forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą Burmistrza.

Zadania Komitetu Rewitalizacji obejmują:

- koordynowanie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie przestrzegania zasad wdrożenia zarówno o charakterze wewnętrznym, przyjętym w uchwale Rady Miejskiej, jak i zewnętrznym, związanym z finansowaniem projektów rewitalizacyjnych ze środków unijnych,
- opiniowanie propozycji zmian przedstawionych przez Burmistrza Radzie Miejskiej,
- planowanie zmian w oparciu o elastyczność programu oraz możliwość pojawienia się nowych partnerów zainteresowanych nowymi projektami rewitalizacyjnymi,
- opiniowanie wniosków przedkładanych przez partnerów realizujących określone projekty rewitalizacyjne,
- promowanie działań rewitalizacyjnych i rozwijanie komunikacji społecznej w sektorach: publicznym, społecznym i gospodarczym; celem rozszerzenia partnerstwa i partycypacji społecznej,
- współpraca z Burmistrzem w zakresie monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji.

W poniższej tabeli zawarto harmonogram realizacji *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jedwabne*.

Tabela 43. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jedwabne

Oznaczenie	Nazwa projektu	2018	2019	2020
Lista przedsięwzięć podstawowych				
1	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	x	x	x
2	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	x	x	x
3	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	x	x	x
4	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	x	x	x
5	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	x	x	x
6	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	x	x	x
7	Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków gospodarczych	x	x	x
8	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w obrębie parku miejskiego w centrum miasta	x	x	x
9	Remont budynku remizy strażackiej w Jedwabnem	x	x	x
10	Zagospodarowanie terenów zieleni (skwer) w obrębie cmentarza przy ul. Cmentarnej	x	x	x
11	Zagospodarowanie terenu zieleni (skwer) w obrębie zabytkowego dworu przy ul. Pięknej	x	x	x
12	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w obrębie zbiornika rekreacyjnego w Jedwabnem przy ul.	x	x	x

Oznaczenie	Nazwa projektu	2018	2019	2020
	Pięknej			
13	Szkolenia zawodowe	x	x	x
14	Wykształcona młodzież	x	x	x
15	Bezpieczna gmina	x	x	x
16	Aktywne Miasto	x	x	x
17	Aktywizacja osób starszych	x	x	x
Lista przedsięwzięć uzupełniających				
A	Punkt pomocy osobom ubogim i bezradnym życiowo	x	x	x
B	Wsparcie dla rodzin	x	x	x
C	Bank czasu	x	x	x
D	Spotkania sąsiedzkie	x	x	x
E	Budowanie wspólnoty	x	x	x

Źródło: opracowanie Grupa BST

SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU PROGRAMU

Zaprojektowany system zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Jedwabne zapewni jego konstruktywne wykorzystanie i systematyczną realizację zapisanych w nim zadań. Za wdrażanie oraz ocenę skuteczności realizacji działań ujętych w niniejszym dokumencie odpowiadać będzie przede wszystkim Burmistrz Jedwabnego we współpracy ze strukturami Urzędu Miejskiego oraz Komitetem Rewitalizacji. Monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jedwabne będzie odbywał się co roku w ostatnim kwartale. W prawidłowy sposób funkcjonujący monitoring oraz ewaluacja działań umożliwiają dobre zarządzanie projektem. Podstawowym celem monitoringu jest weryfikacja skuteczności działań ujętych w dokumencie. Monitoring pozwala także na korygowanie działań, a co za tym idzie podniesienie efektywności polityk publicznych.

Opracowanie umożliwia skuteczną i efektywną realizację, jak również pozwala na szybką reakcję w przypadku pojawienia się jakichkolwiek komplikacji. Omówienie prawidłowo funkcjonującego monitoringu i oceny działań stanowi integralną część codziennego zarządzania projektem. Zapewnia również należyty przebieg procesu realizacji projektu.

Monitoring realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników pozwalających na ocenę rzeczowego i finansowego stopnia zrealizowania projektów wskazanych w dokumencie oraz identyfikację odstępstw i nieprawidłowości w realizacji Programu przez Urząd Miejski oraz Komitet Rewitalizacji. Celem monitoringu jest powtarzalność procesu pozyskiwania danych, która umożliwia porównanie wyników z różnych okresów analiz. Zgodnie z obowiązującymi zapisami Wytycznych jedną z cech Gminnego Programu Rewitalizacji jest komplementarność problemowa. Jej lepsze efekty ma zapewnić pogłębiona i usystematyzowana analiza zjawisk kryzysu na obszarze województwa przygotowana przez samorząd województwa. Powinna ona zawierać w szczególności takie elementy jak: sytuacja społeczna, sytuacja gospodarcza i przestrzenna oraz obserwacja zjawisk i trendów demograficznych.

Monitoring koordynowany będzie przez osoby powołane do Komitetu Rewitalizacji. Ponadto w proces monitorowania programu zostaną zaangażowani interesariusze z obszaru poddanego rewitalizacji.

Komponentami integralnymi systemu monitorowania będą oceny mieszkańców w formie ankiet papierowych oraz elektronicznych, jak również innych interesariuszy rewitalizacji, m.in. w zakresie wizerunku obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, partycypacji społeczności lokalnej, trafności realizowanych projektów.

Proces monitoringu będzie przebiegał w następujący sposób:

- Monitorowanie w całym okresie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji przez osoby powołane do Komitetu Rewitalizacji, czy wskazane cele są osiągnięte poprzez realizację poszczególnych projektów objętych Programem oraz czy cele realizowane w ramach programu są nadal aktualne i zgodne ze stanem faktycznym,
- Adekwatny dobór wskaźników produktu i rezultatu dla poszczególnych projektów przygotowywanych przez jednostki odpowiedzialne za realizację projektów na realizację zadań objętych GPR. Wskaźniki powinny być kompatybilne z wytycznymi funduszy strukturalnych, jeżeli będą współfinansowały dany projekt. Muszą być również zgodne z wybranymi wskaźnikami niniejszego opracowania, które będą podstawą pomiaru efektywności całego Programu,
- Zaprojektowanie formy sprawozdania z realizacji poszczególnych projektów, które będą składane w standardowej formie przez beneficjentów końcowych (Tabela 45. Wzór karty monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji.).

Biorąc pod uwagę czas obowiązywania dokumentu, może wystąpić konieczność aktualizacji Programu, o której zadecyduje Urząd Miejski wraz z Komitetem Rewitalizacji. Z uwagi na to Gminny Program Rewitalizacji będzie posiadać formę otwartą. Aktualizacja Programu nastąpi ze względu na wystąpienie zmian wymogów prawnych dotyczących wytycznych programów rewitalizacji, pojawienia się nowych zidentyfikowanych problemów w gminie podczas corocznego monitoringu prowadzonego przez osoby powołane do Komitetu Rewitalizacji, zmian w przestrzeni publicznej miasta i gminy oraz na potrzeby utworzenia nowych projektów, ze względu na niezmienną sytuację bądź pogłębiające się problemy w gminie. Rekomenduje się, aby aktualizację przeprowadzać co najmniej co 3 lata.

Informacje dotyczące stanu realizacji GPR oraz ewentualne zamierzenia aktualizacji dokumentu będą publicznie udostępniane. W przypadku ewentualnej aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji zostanie ona poprzedzona konsultacjami społecznymi w zakresie identyfikacji nowych problemów i potrzeb rewitalizacyjnych.

Efektywne przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych w gminie Jedwabne będzie polegało na monitorowaniu wydatków oraz efektów rzeczowych przedsięwzięć. Monitorowanie powinno obejmować następujące etapy: zbieranie, raportowanie i interpretowanie danych, opisując postęp i efekty realizowanego dokumentu. Monitoring rzeczowy będzie polegał na pozyskiwaniu informacji o postępach w realizacji zaplanowanych działań, przedstawi efekty realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także zapewni zgodność z założeniami Programu. Monitoring finansowy umożliwi kontrolę nad finansowymi aspektami inwestycji, będzie podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków. Ponadto monitoring finansowy będzie oferował pomoc interesariuszom rewitalizacji w uzyskaniu informacji dotyczących możliwych do pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji. Stopień wdrażania oraz postępy w realizacji konkretnych projektów powinny być monitorowane za pomocą karty monitoringowej projektu (Tabela 45). Przedstawiony poniżej wzór karty oceny projektów powinien zostać wypełniony przez poszczególne podmioty wykonawcze po zakończeniu realizacji projektu. Dzięki takim kartom możliwe będzie monitorowanie rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób przejrzysty i jednoznaczny. Posiadając karty monitoringu projektów już zrealizowanych inwestycji będzie możliwa ocena ich skuteczności. Ponadto będzie możliwe oszacowanie zagrożeń oraz szans inwestycji o podobnym charakterze. Wszystko to w następnych latach procesu rewitalizacji będzie stanowić doskonały punkt odniesienia do przeprowadzenia monitoringu. Dodatkowo, zaleca się organizację spotkań z mieszkańcami podczas przeprowadzanego co roku monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji, na których możliwe będzie przeprowadzenie otwartej debaty na temat przebiegu prowadzonych przedsięwzięć. Pozwoli to na bezpośrednie włączenie lokalnej społeczności w proces monitoringu GPR. Ważnym elementem raportu monitoringowego będzie zestawienie mierników realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, które pozwolą na określenie efektów rzeczowych realizacji projektów. Tabela 44 przedstawia te mierniki. Ujęte mierniki należy dostosować do możliwości oraz potrzeb, które można rozszerzyć o dodatkowe bardziej szczegółowe (np.: z OPS, PUP, Policji).

Tabela 44. Mierniki realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Typ miernika	Źródło danych	Rok bazowy 2015 (wskaźnik)	Rok prognozowany docelowy 2020
Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Jedwabnem oraz podmioty zaangażowane w realizację Gminnego Programu Rewitalizacji	23,05	14,07
Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców		1,73	1,17
Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców		4,8	2,39
Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców		2,7	1,59
Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta” w przeliczeniu na 100 mieszkańców		0,9	0,73
Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców		3,6	1,82

Typ miernika	Źródło danych	Rok bazowy 2015 (wskaźnik)	Rok prognozowany docelowo 2020
Liczba kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców		1,43	0,35

Źródło: opracowanie Grupa BST

Tabela 45. Wzór karty monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji.

Nazwa Projektu		
Opis realizowanych zadań w roku sprawozdawczym		
Podmiot realizujący projekt		
Partnerzy realizacji projektu uczestniczący w zadaniach w danym roku (Zaangażowani interesariusze)		
Sposób włączenia interesariuszy		
Wartość wskaźników produktu:		
Data rozpoczęcia realizacji:		
Data zakończenia:		
Planowane nakłady finansowe na realizację projektu w trakcie roku	własne	zewnętrzne
Całkowite poniesione nakłady finansowe na realizację projektu:		
Możliwe ryzyka dalszej realizacji projektu:		
Propozycje działań minimalizujących ryzyka		

Źródło: opracowanie Grupa BST

Ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jedwabne pozwala oszacować oddziaływanie programu, jak i pomocy publicznej, w tym pomocy strukturalnej Unii Europejskiej w odniesieniu do założonych celów programu. Wyniki oceny powinny zostać wykorzystane w celu jak najlepszego dopasowania realizowanych przedsięwzięć do rzeczywistych potrzeb oraz najbardziej efektywnego wydatkowania środków. Warunkiem dobrej oceny jest dostępność danych i terminowe raportowanie przez wszystkie podmioty zaangażowane w system wdrażania Programu.

W przypadku uwag do Programu wynikających po ocenie merytorycznej, członek Komitetu Rewitalizacji sporządza bezzwłocznie pismo „Formularz korekty programu rewitalizacji zgłoszonego do wykazu programów rewitalizacji gmin województwa podlaskiego” z uwagami merytorycznymi. W razie niedokonania lub niewłaściwego dokonania poprawek lub uzupełnień, członkowie komitetu oceniający program rewitalizacji formułują kolejny raz uwagi.

NIEZBĘDNE ZMIANY W UCHWAŁACH

Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7, ust. 3

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 roku, Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą wójta, burmistrza albo prezydenta miasta. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określone zostały w uchwale. Uchwała w pierwszej kolejności została poddana konsultacjom społecznym, następnie przyjęta została przez Radę Miejską w Jedwabnem.

Komitet Rewitalizacji w gminie Jedwabne zostanie powołany zarządzeniem Burmistrza Gminy Jedwabne „W sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji w Gminie Jedwabne” zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w terminie wskazanym w ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

Specjalna strefa rewitalizacji

W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Jedwabne nie przewiduje się ustalenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, która zgodnie z art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku może zostać utworzona.

Zmiany w uchwałach o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Jedwabne nie przewiduje się zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322).

Zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jedwabne obowiązuje. Po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jedwabne nie przewiduje się wprowadzenia zmian związanych z Gminnym Programem Rewitalizacji.

Zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Jedwabne nie przewiduje zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Jedwabne ma przede wszystkim określić warunki realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowanych do realizacji na obszarze rewitalizacji pozwalających na osiągnięcie celów przyjętych w GPR. W perspektywie długofalowej GPR ma na celu poprawę warunków społecznych, gospodarczych, przestrzennych, technicznych i środowiskowych.

Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku wydał decyzję na piśmie stwierdzającą, że dla projektu *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jedwabne* nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku wydał decyzję na piśmie stwierdzającą, że dla projektu *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jedwabne* nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej o skali 1:5000.

Mapa 5. Mapa Gminy Jedwabne uwzględniająca obszar rewitalizacji przedstawiająca kierunki zmian przestrzenno-funkcjonalnych obszaru rewitalizacji

KIERUNKI ZMIAN PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNYCH

Obszar rewitalizacji miasta Jedwabne

250 0 250 500m

Lista projektów rewitalizacyjnych

- 1, 2, 3, 4 Remont budynków komunalnych oraz przylegających do nich budynków
- 5, 6, 7
- 8 Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w obrębie parku miejskiego w centrum miasta
- 9 Remont budynku remizy strażackiej
- 10 Zagospodarowanie terenów zieleni (skwer) w obrębie cmentarza
- 11 Zagospodarowanie terenu zieleni w obrębie zabłykowego dworu
- 12 Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w obrębie zbiornika rekreacyjnego
- 13 Organizacja szkoleń, kursów zawodowych dla osób bezrobotnych
- 14 Zajęcia dla dzieci i młodzieży, przygotowujących do zawodu
- 15 Zajęcia z zakresu bezpieczeństwa dla dzieci i młodzieży
- 16 Organizacja zajęć, imprez kulturalnych i sportowych
- 17 Aktywizacja osób starszych

Źródło: opracowanie Grupa BST